

MSINGI WA KWELI KWA MKRISTO

MSINGI IMARA WA CHA WANAFUNZI

KITABU CHA KUJIFUNZIA

Basi, enendeni, mkawafanye mataifa yote kuwa wanafunzi, mkiwabatiza kwa jina la Baba, na Mwana, na Roho Mtakatifu, mkiwafundisha kushika yote niliyowaamuru ninyi; na tazama, mimi nipo pamoja nanyi siku zote, hata ukamilifu wa dahari. Amina. (Mathayo 28: 19-20)

Vitabu vingine vya Kujifunzia kutoka FDM.world

Marriage is a Ministry series by Craig Caster

Parenting is a Ministry series by Craig, na Understanding Teens series by Craig Caster (vyote vina tafsiri za Kiswahili)

Vitabu vyote vya kujifunzia kutoka FDM.world vinapendekezwa kwa matumizi ya masomo binafsi, katika vikundi vidogo vidogo kama nyenzo za kujifunzia, pamoja na kutolea ushauri na saha.

Tafadhali kumbuka: Kurasa zote tupu kutoka kwenye nakala halisi zimeondolewa. Kwa sababu hiyo, baadhi ya namba za kurasa zinaweza kurukwa.

FAMILY DISCIPLESHP MINISTRIES

Simu: (619) 590-1901

Barua pepe: info@FDM.world

Tovuti: www.FDM.world

Ukweli wa Msingi wa Kikristo: Msingi Imara kwa Mwanafunzi na Craig

Caster ISBN 978-1-7331045-5-5

Hakimiliki ya toleo la kuchapisha na kielektroniki © 2021 na Craig Caster. Haki zote zimehifadhiwa, 10 062021 marekebisho.

Shukrani za pekee kwa mwanangu Justin kwa kufanya kazi na mimi katika mradi huu wa kitabu.

Isipokuwa itakaporekebishwa vingine, lakini kwa sasa nukuu zote za Maandiko zametolewa katika Biblia ya Swahili Union Version (SUV). Hatimiliki © Chama cha Biblia cha Kenya na Chama cha Biblia cha Tanzania (1997), Maandiko yote yametumika kwa ruhusa maalumu na haki zote zimehifadhiwa.

Pasipo ukomo wowote, si ruhusa kunakili, kuchapa au kuandika upya chapisho hili au sehemu ya chapisho (kwa mfumo wa e-book) au namna nyingine yoyote inayoweza kutengenezwa, kutunzwa au kutambulishwa kwenye mfumo wa upatikanaji tena, au kusambazwa; kwa umbo au kwa namna yoyote (kielektroniki, mekanikia, fotokopi, kurekodi, au vinginevyo), bila ruhusa toka katika hatimiliki zilitajwa hapo juu.

Yaliyomo

Barua kutoka kwa Mwandishi	vii
Sura ya 1: Yesu Kristo Mwana	1
Sura ya 2: Ubaba wa Mungu	17
Sura ya 3: Roho Mtakatifu	33
Sura ya 4: Ukuaji na Ukomavu wa Kiroho	45
Sura ya 5: Msamaha na Upatanisho	63
Sura ya 6: Vita vya Kiroho	82
Sura ya 7: Kifo na Nyakati za Mwisho	109
Kiambatisho A: Kukuza Urafiki wa Kila Siku na Mungu	136
Nyongeza B: Vitabu Vinavyopendekezwa	141
Kiambatisho C: Faharasa	142
Barua kwa Mwanafunzi	147
Kuhusu Mwandishi.....	151
Kuhusu huduma za Uanafunzi katika Familia.....	153

Barua kutoka kwa Mwandishi

Mpendwa Mwanafunzi,

Baada ya miaka miwili katika huduma ya kudumu, nilijikuta nikishangazwa na idadi ya Wakristo niliowashauri ambao hawakuishi maisha ya ibada za kila siku na hawakuujua ukweli wa msingi wa Kibiblia. Baada ya kushirikisha wazo langu kwa wafanyakazi wangu kwenye mkutano wa maombi ya asubuhi, katibu wangu aliniuliza, “Kwa nini usiandike mwongozo wa ibada ambayo utawasaidia?”

Kichwa changu kilijaa maswali ya shaka; nitapata wapi muda? Nani angeisoma kazi hiyo? Je, nina sifa za kuandika mwongozo wa ibada? Sijawahi kuhudhuria seminari au chuo chochote cha Biblia na hata masomo ya kidao cha sita nilihitimu kwa shida.

Nilipoanza kuomba ili kupata mwongozo, Bwana aliuajaza moyo wangu ili niweze kushirikisha ukweli wa Kibiblia ambao uliweka msingi wa kiroho ndani yangu ili niweze kumjua na kumwamini. Ukosefu wa ufahamu na imani katika ukweli huu humpa Shetani njia ya moja kwa moja katika akili zetu ili kutudanganya, kuvuruga, na kutujaribu yaani, kutuletea hofu na mashaka kuhusu Mungu ni nani na sisi ni kina nani kama watoto wake.

Nikiwa na mwelekeo huu akilini, pamoja na kutiwa moyo na usaidizi thabiti kutoka kwa wafanyakazi wangu, niliendelea na kujitahidi katika mchakato wa kuandaa kitabu hiki cha kujifunzia. Na sasa, miaka ishirini baadaye, ninashangazwa na jinsi Mungu alivyotumia ibada hii kuathiri maelfu ya maisha ya watu duniani kote.

Ni maombi yangu kwamba kitabu hiki cha kujifunzia kitakuongoza katika uhusiano wa kina zaidi na Yesu Kristo na kuanzisha msingi thabiti wa kiroho kwa imani yako, kikikusaidia kumkaribia Yeye kila siku na kutembea katika haki yake. Natumai pia kwamba utakapomaliza kitabu hiki, utakitumia kama chombo cha kutimiza Agizo Kuu la Mungu la kwenda kufanya watu kuwa wanafunzi kwa kumwomba Bwana amfunulie mtu maishani mwako ambaye unaweza kusaidiana naye.

Zaidi ya hayo, ninakutia moyo usome mfululizo wa vitabu vyetu vitatu, Marriage is a Ministry Series, Parenting is a Ministry Series na Understanding Teen Series (vilivyotafsiliwa kwa Kiswahili) ili uweze kuwatendea mwenzi na watoto wako kwa kuzingatia hekima ya Mungu. Unaweza kuvipata vitabu vyetu kwenye tovuti yetu, www.FDM.world.

Na uweze kumkaribia Yesu kila siku ili uwe mwanafunzi ambaye amemuita na kumpaka mafuta. Amina!

Katika Kristo,
Mchungaji Craig Caster

Sura ya 1

Yesu Kristo Mwana

Nililelewa na wazazi Wakatoliki na nilisoma shule ya Kikatoliki hadi darasa la sita. Nilipokuwa mtoto sikupendezwa na masuala ya dini, lakini nilikuwa na ufahamu wa msingi kumhusu Mungu. Niliamini kuwa yeye ndiye muumbaji wa ulimwengu na alikuwa na mwana aitwaye Yesu, ingawa kwa kiasi fulani nilikuwa gizani kuhusu asili ya Yesu. *Je, ni Mungu ndiye alimuumba? Je, maisha yake yalianza na Bikira Maria?*

Baada ya darasa la sita, sikuwa nazingatia sana masuala ya dini. Sikutaka kufikiria zaidi juu ya Mungu au Yesu kwa sababu nilihisi kama hawakunipenda. Niliendelea kuishi kwa kufuata msukumo wa mwili wangu huku nikijaribu sana kuwa na furaha. Ilikuwa ni kipindi cha giza katika maisha yangu, lakini Yesu alijidhihirisha kwangu nilipokuwa na umri wa miaka ishirini na moja, nami nikampokea kama Bwana na Mwokozi wangu. Miaka kadhaa baadaye, nilianza kujifunza Neno na nikafundishwa na waamini Wakristo waliokomaa. Walinisaidia kujifunza kweli za mafundisho kuhusu Kristo na kwa nini alikuja hapa duniani.

Somo la 1—Yesu Kristo Ni Nani?

Kuna maoni mbalimbali kuhusu utambulisho wa Yesu Kristo. Baadhi wanaamini kuwa yeye ni nabii mkubwa au mwalimu. Wengine wanamwona kama mwanadamu ambaye aliishi na kufa zamani. Je, ingekuwaje kama Yesu angekuuliza swali lile lile alilowauliza wanafunzi wake katika Mathayo 16? “Nanyi mwaninena mimi ni nani?” (mstari wa 15). Je, ungejibuje?

Imani ya Kikristo ipo kipekee kabisa katika utambulisho wa Yesu, na Maandiko Matakatifu ndio mahali pekee ambapo utambulisho wake unafunuliwa. Maisha yako yote yatajengwa kwa jinsi unavyomwamini yeye kuwa.

Yesu ni Muumba Wetu

Nafikiri ni sahihi kusema hivyo kwa watu wengi wanaoamini katika uumbaji, kama inavyofafanuliwa katika Mwanzo 1:1, wanalihusisha suala hili na Mungu. Vipi kama nikikuambia kwamba Yesu alichangia katika uumbaji wa ulimwengu? Je, hilo lingekushangaza?

Andika kwa ufupi kile unachojifunza kuhusu Yesu.

Wakolosai 1:16-17

Waebrania 1:10

Katika mistari hiyo, tunajifunza kwamba Yesu alitimiza jukumu kubwa katika uumbaji. Yeye ni sehemu sawa ya Utatu Mtakatifu na amekuwa hivyo tangu mwanzo. Yesu aliumba vitu vyote ndani yake na kupitia yeye mwenyewe.

Baadaye tutaona kwamba kujihusisha kwake na uumbaji havikuishia kwenye asili yake tu, bali kila kitu kinahitaji uwepo wake wa kudumu.

Yesu ni Msaada Wetu

Kulingana na Waebrania 1:3, Yesu anaungamanishaje vitu vyote pamoja?

Kristo sio tu kwamba ni Muumba wa vitu vyote, mwenye hekima na nguvu; bali pia anadumisha uumbaji wake kwa uaminifu. Amekuwa msaada wa maisha tangu mwanzo yaani, kabla, wakati, na baada ya wakati wake duniani. Kwa sasa ameketi kwenye kiti chake cha enzi mbinguni, mkono wa kuume wa Baba, akiutegemeza ulimwengu.

Kana kwamba kuwa Muumba na msaada wa maisha haitoshi, Yesu pia alilipa gharama kwa maisha yake na akawa Mkombozi na Mwokozi wa ulimwengu.

Kutegemeza -Kutoa msaada kwa; kushikamanisha; kudumisha.

Komboa - Kupata tena umiliki kwa malipo; lipa fidia, weka huru, au okoa kutoka kwenye utumwa au kurejesha ama kutoa.

Yesu ni Mkombozi Wetu

Je, Tito 2:14 na Wakolosai 1:13–14 vinasema nini kuhusu ukombozi wetu?

Zaidi ya miaka elfu mbili iliyopita, Yesu kwa hiari yake mwenyewe aliacha kiti chake cha enzi mbinguni kashuka ili kuishi miongoni mwa viumbe wake kwa ajili ya kuwa dhabihu inayostahili. Alifanya hivi ili kukomboa binadamu na kutupatanisha tena kwenye kusudi letu la asili.

Somo la 2—Kwa nini Tulihitaji Mkombozi?

Huna haja ya kuangalia mbali ili kupata ushahidi kwamba kuna kitu chenye asili ya dhambi katika msingi wa ubinadamu. Ninapata ushahidi wa kutosha kwa kuangalia moyo wangu mwenyewe. Unaona nini ukiangalia moyo wako? Turudi mwanzo tupate mzizi wa tatizo.

Yote yalianza katika bustani ya Edeni—paradiso iliyombwa ambapo wanadamu na asili viliishi kwa upatano mkamilifu. Ilikuwa ni wakati ambapo Muumba alitembea katika ushirika mkamilifu na uumbaji wake. Kwa bahati mbaya, tunaweza kufikiria tu hali hii ya utopia kwa sababu kuna jambo lilitokea kimakosa kabisa.

Soma Mwanzo 1:26. Je, binadamu wa kwanza alikuwa kwa sura na mfano wa nani?

Ona maneno *sisi* na *yetu*, ambayo yanaonyesha Mungu akifanya kazi pamoja na Yesu katika uumbaji wa mwanadamu wa kwanza, ambaye baadaye anaitwa Adamu.

Soma Mwanzo 2:15–17. Ni katazo gani moja ambalo Mungu aliweka juu ya Adamu? Nini kingetokea ikiwa asingetii?

Soma Mwanzo 2:18–22. Baada ya kumpa Adamu amri hiyo, Mungu alimpa mtu wa kufanana naye, ambaye baadaye aliitwa Hawa. Sasa soma Mwanzo 1:28 na uandike maagizo ya Mungu kwa wale wanaojitengenezea sanamu.

Mungu alimuumba Hawa ili awe mke wa Adamu, na alimwagiza Adamu kuvitunza viumbe vyake vyote kwa uaminifu. Kila kitu kilikuwa kamilifu, kisha Shetani aliingia katika tukio lililo ndani ya nyoka, kama ilivyoandikwa katika Mwanzo 3. Alikuwa kama mwizi kuiba, kuu na kuharibu kile ambacho Mungu alikuwa amekusudia kwa Adamu na Hawa (Yohana 10:10). Mbinu ya kwanza ya Shetani ilikuwa kumshawishi Hawa kutilia shaka wema wa Mungu.

Shetani alimuuliza nini Hawa katika Mwanzo 3:1?

Hawa alijibu vipi katika Mwanzo 3:2–3?

Kumbuka kwamba Hawa alijua amri ambayo Mungu alimpa Adamu—amri iliyotolewa kabla Hawa hajaumbwa. Adamu alishiriki agizo hili na Hawa, huku akijua umuhimu wa onyo la Mungu kwa kushiriki sheria ya Mungu kwa uaminifu na mwenzi wake.

Shetani alimwambia Hawa uwongo gani kwenye Mwanzo 3:4?

Shetani alisema nini kingetokea ikiwa Hawa angekula tunda kwenye Mwanzo 3:5?

Hawa alikuta nini cha kuvutia kuhusu tunda kwenye Mwanzo 3:6?

Aliamua kufanya nini?

Adamu alisema na kufanya nini Hawa alipompa tunda?

Mwanamke wa kwanza alimwamini mfalme wa Uongo na kutilia shaka wema wa Muumba wake, na mwanamume wa kwanza hakusema chochote, akifuata mfano wa kutotii.

Adamu alishindwa kusikiliza maagizo ya Mungu ya kutii amri zake na kwa uaminifu akafanya alichotaka mkeo. Alipaswa kumlinda na kufanya yote yaliyohitajika ili kuhakikisha kwamba mapenzi ya Mungu yametimizwa. Adamu na Hawa waliamini uwongo wa Shetani na wakamtenda Mungu dhambi, wakitilia shaka matokeo aliyowaonya juu yake, matokeo ambayo yaliathiri vibaya wanadamu wengine wote:

- Ushirika kati ya Mungu na aliyowaumba kwa mfano wake ulivunjika (Mwanzo 3:8–10).
- Mungu aliwafukuza wanadamu kutoka katika bustani ya Edeni (Mwanzo 3:23–24).
- Hukumu ya kutotii ni kifo (Mwanzo 5:5).
- Dhambi ya Adamu ilienea katika jamii yote ya wanadamu (Warumi 5:17–19).
- Binadamu walipoteza tumaini na kukosa njia ya kujiokoa wao wenyewe (Waefeso 2:12).

Tuliumbwa kwa sura na mfano wa Mungu; yaani, tuna fikra zenye utashi na mantiki pamojana mioyo yenye kupata hisia na upendo. Mungu alitupa uhuru wa kuchagua, lakini kwa bahati mbaya tulitumia zawadi yetu ya uhuru huo kwa kumkaidi Muumba wetu. Kadiri muda ulivyozidi kwenda, baada ya tukio la bustanini, mambo hayakuwa mazuri.

Eleza kwa ufupi kile ambacho Mungu aliona alipokuwa akiwatazama wanadamu.

Mwanzo 6:5

Kutoka 32:22

Zaburi 53:1–3

Wanadamu wamepotea kabisa katika dhambi. Tangu mwanzo, tulimwacha Muumba wetu na kutafuta uhuru wetu—kwa kiburi tukitimiza tamaa ya miili yetu. Hakuna kilichobadilika leo. Kutomtii kwetu Mungu kunasababisha maumivu, mateso na huzuni zetu zote katika maisha haya.

**DHAMBANI NINI?
KOSA LOLOTE DHIDI YA MUNGU.
KUJITUKUZA JUU YA MUUMBA.
UASI WOWOTE WA AMRI ZA MUNGU.
MTU KUJIWEKA KATIKA NAFASI YA MUNGU KWA KUJIPA MAMLAKA KUU
KATIKA MAISHA YAKE MWENYEWWE.**

UKWELI WA MSINGI

Yesu Kristo ndiye Muumba na Msaada wa maisha. Alikuja duniani ili kuwakomboa wanadamu.

Unapotazama maisha yako mwenyewe na ulimwengu unaokuzunguka, je, unakubaliana na tathmini ya Mungu kwa ubinadamu na kwamba tumaini letu pekee la ukombozi ni kumrudia Mungu?

Somo la 3—Tulikombolewaje?

Msalaba wa Kristo

Yesu Kristo alitoaje ukombozi kwa wanadamu kutoka katika hali yao ya dhambi?

Waefeso 1:7

---

1 Petro 1:18–19

Warumi walipanga kifo cha kumsulubisha, utaratibu wa kawaida wa mateso kwa wahalifu wa chini kabisa; ilikuwa ni adhabu ya aibu na ya polepole sana. Biblia inafundisha kwamba, wengi wa Wayahudi wenzake Yesu walimkataa, marafiki zake walimwacha, na viongozi wa kidini na serikali walimhukumu. Alidhihakiwa na kuchapwa—kupigwa mgongoni mwake kwa mjeledi wa ngozi ambao ulikuwa na vipande vingi vya chuma. Walenzi wa Kirumi wakang'oa ndevu zake na kumtemea mate usoni. Kisha wakamvua nguo na wakayapigia kura mavazi yake.

Yesu, Muumba wetu, basi hivo alipigiliwa misumari akiwa hai kwenye msalaba ambapo alikufa alining'inia, kwa saa sita za uchungu. Kwa saa zake tatu za kwanza msalabani, wapita njia wengi walimdhaki, huku wengine wakilia kwa hofu hiyo. Wakati wa saa tatu za mwisho, anga lilibadilika kuwa jeusi huku dhambi za ulimwengu zikiwekwa juu yake. Siku hiyo, zaidi ya miaka elfu mbili iliyopita, dhambi zetu zilibebwa katika kifo chake (Mathayo 26:3–27:56).

Soma Isaya 53:3–6. Fanya muhtasari wa yale ambayo nabii Isaya alisema kuhusu Masihi aliyetabiriwa.

Je, unaweza kuamini kwamba Isaya alisema maneno haya zaidi ya miaka mia sita kabla ya Yesu kufa kwa ajili ya dhambi zetu msalabani? Kifo cha Yesu kilikuwa utimilifu wa unabii huu, kikimwonyesha yeye kuwa Mwokozi wa kweli.

UKWELI WA MSINGI

Kwa sababu ya dhambi zetu, tulikuwa na deni kwa Mungu, deni ambalo hatukuweza kulilipa. Yesu alitukomboa na kulipa deni letu kwa kumwaga damu yake msalabani.

Soma Yohana 19:30. Ni maneno gani ya mwisho ambayo Yesu alisema kabla ya kufa kwake?

Yesu Kristo alimaliza kazi ya ukombozi msalabani. Baada ya kifo chake, Yusufu wa Arimathaya alimweka kaburini ambapo alikaa kwa siku tatu. Lakini kifo hakina nguvu juu ya Yesu.

Ufufuko wa Yesu

Kulingana na Yohana 20, Yesu Kristo, Mwana wa Mungu, alifufuka kutoka kwa wafu! Soma 1 Wakorintho 15:17. Kwa nini ufufuo wake ni muhimu sana?

Mtume Paulo anawahimiza Wakorintho waelewe kwamba bila ufufuo wa Kristo, kusingekuwa na msamaha wa dhambi au ahadi ya uzima wa milele pamoja na Mungu.

Soma Warumi 4:25. Kwa nini Yesu alifufuliwa kutoka kwa wafu?

Yesu alibeba dhambi zetu alipokufa. Ufufuo wake ulidhihirisha haki yake na zawadi ya uzima wa milele pamoja na Mungu. Yesu alishinda kifo, akithibitisha kwamba alikuwa dhabihu inayostahili na kwamba Mungu aliukubali uhai wake kutumika badala yetu.

Kuhalalisha -Kutamka bila hatia au lawama; kusamehe; kutendea haki; huru kutokana na adhabu ya dhambi.

UKWELI WA MSINGI

Ufufuo wa Yesu Kristo ni muhimu sana kwa imani ya Kikristo kwa sababu bila ufufuo huo, Yesu angekuwa mfu kama mwanadamu wa kawaida. Ahadi ya uzima wa milele kwa watoto wake ingekuwa tupu, na asingekuwa Mungu.

Kwa Nini Yesu Alienda Msalabani?

Ni swali rahisi. Daudi mchungu kondoo alimuuliza Mungu jambo kama hilo katika Zaburi yake moja. Baada ya kuzingatia ukuu na uwezo wa Mungu na vyote alivyoviumba, Daudi aliuliza, “Mwanadamu ni nini hata umkumbuke?” (Zaburi 8:3–4).

Kwa nini Yesu alikubali kwenda msalabani?

Warumi 5:7–8

Yohana 3:16

Je, inaweza kuwa rahisi hivyo? Hivyo ndivyo ilivyo. Ingawa hatuwezi kuelewa kikamilifu undani wa upendo wake na thamani anayoweka juu yetu, kuna ushahidi wa wazi na wa milele katika neema na huruma ya Mungu isiyo na kikomo, ambayo Yeye huweka juu yetu.

Somo la 4—Kuokolewa kwa Neema

Mungu alikuwa na kila haki ya kuongeza hukumu yake ya haki juu ya dhambi za ulimwengu huu, lakini badala yake, yeye huongeza rehema na neema. Soma Waefeso 2:1–9 na ufanye muhtasari wa kile unachojifunza.

Neema na huruma ya Mungu havipatikana na kustahiliwa, vinafanywa hai katika maisha, kifo na ufufuko wa Yesu. Ni mpya kila asubuhi na hutoa ushahidi endelevu wa upendo wake usio na kikomo. Hakuna tunachoweza kufanya ili kumfanya atupende zaidi na hakuna tunachoweza kufanya ili kumfanya atupende kidogo. Rehema yake inazuia utengano wetu wa milele unaostahili kutoka kwa Mungu. Neema yake inatoa zawadi ya bure ya wokovu kupitia kifo na ufufuo wa Kristo.

Neema ni zawadi ambayo *hatustahili*, na rehema sio kupata kile *tunachostahili*. Badala ya hukumu yake ya haki, Mungu hutoa wokovu kwa wote.

Rehema - Kustahilishwa kupa adhabu; tabia ya kuonyesha huruma au msamaha; nia ya kuokoa au kusaidia; baraka inayozingatiwa kama dhihirisho la huruma au upendeleo.

Neema - kibali cha kimungu kisichostahili; zawadi isiyo ya kawaida, ya bure kutoka kwa Mungu iliyotolewa kwa wanadamu kwa ajili ya kuzaliwa upya au kutakaswa; wokovu kupitia wema wa Yesu Kristo; upendo wa kimungu; msamaha kwa mwenye dhambi aliyetubu.

WOKOVU NI NINI?

**UKOMBOZI KUTOKA KWA NGUVU NA MADHARA YA DHAMBI.
UKOMBOZI KUTOKA KWA GIZA NA UDANGANYIFU.
UOKOAJI WA KIMUNGU KUTOKA KWA HUKUMU YA KIMUNGU.
UHIFADHI KUTOKA KWA KIFO NA TAABU YA MILELE.**

Wokovu unaelezwaje katika Warumi 6:23?

Kulingana na Warumi 10:11–13, ni kina nani wanaokolewa?

Soma 1 Yohana 2:2. Yesu alikufa kwa ajili ya dhambi za nani?

Soma 1 Timotheo 2:4–6. Mungu anatamani kumwokoia nani?

Yesu Kristo alikufa kwa ajili ya dhambi za wanadamu wote. Anatamani sisi sote tumwitie yeye na kupokea wokovu kutoka katika hukumu na kifo.

Somo la 5—Tunaokolewaje?

Ni lazima mtu ajue jinsi ya kupokea wokovu. Dini zote za uwongo hufundisha kwamba ni kupitia matendo tu mtu yeyote anaweza kupata kibali kwa Mungu na kupokea uzima wa milele pamoja Naye. Sio kwa kuishi maisha mazuri, kuwapenda wengine, na kuhudhuria kanisa mara kwa mara ndipo Mungu anatukubali. Andika kile unachojifunza kutoka kwa Maandiko yafuatayo.

Yohana 14:6

Matendo 4:12

---

1 Yohana 5:12

UKWELI WA MSINGI

Hakuna njia nyingine kwa wanadamu kuokolewa na adhabu ya dhambi isipokuwa kwa neema ya Mungu na dhabihu ya Yesu. Kukataa msalaba wa Kristo ni kukataa njia pekee ya wokovu. Kutomwamini Yesu ni kubaki kupotea bila tumaini na kuwa na hatia mbele za Mungu.

Uhusiano wa mtu binafsi na Mungu umeenea ulimwenguni, lakini kwa masharti yake tu. Mungu aliweka utaratibu kwa kila mtu kuingia katika uhusiano wa karibu naye kwa damu ya Yesu iliyomwagwa msalabani na kwa kumwamini Yesu.

Je, Tunapokeaje Karama ya Wokovu?

Andika kile unachojifunza kutoka kwenye mistari hii kuhusu kupokea zawadi ya ajabu ya wokovu wa Mungu.

Marko 1:15

Hadi wakati huu, Wayahudi walifundisha kwamba mtu anaweza kuwa na uzima wa milele pamoja na Mungu kupitia sheria na matendo. Kisha Yesu akatumia neno *tubu*. Linapotumiwa katika injili kabla ya wokovu, *kutubu* hunamaanisha kubadili imani ya mtu kutoka kuishi kwa sheria,

Tubu— (Kigiriki) Kubadili nia ya mtu.

au kuwa mtu mwema, kwenda katika wokovu kwa njia ya msalaba kwa imani katika Yesu Kristo. Kwa waamini baada ya kuokoka, *kutubu* maana yake ni kuomba msamaha kwa dhambi zilizotendwa. Kuamini katika injili ambayo Yesu alifundisha kunamaanisha kuamini habari njema, habari njema za wokovu kupitia Yesu Kristo na kazi aliyofanya.

Matendo 16:30–31

Habari njema ya injili ni kumwamini Yesu Kristo. Hatuokolewi kwa matendo yetu, ni dhambi ngapi tunazozikumbuka, ni jinsi gani tulitubu dhambi zetu kwa dhati, au uwezo wetu wa kuelewa sheria nne za kiroho. Hakuna mtu anayeweza kukumbuka dhambi zake zote ili kutubu au hata kuonyesha kiwango cha huzuni kwa gharama ya dhambi hizo zilizolipwa msalabani. Tunapofundishwa na kujifunza Neno la Mungu, tunajifunza kwamba wote wamefanya dhambi na wanahitaji wokovu kupitia msalaba wa Kristo, na wote wanapaswa kujifunza jinsi ya kukua kiroho na kugeuzwa kuwa kwa mfano wake.

Yesu alifanya kazi yote ili sisi tupate kuokolewa na kupokea zawadi ya uzima wa milele pamoja naye. Kumwamini Yesu Kristo kama Bwana na Mwokozi haipaswi kupunguzwa au kudhoofishwa, kwa maana ni kusudi la kuumbwa kwetu na jinsi tunavyokombolewa. *Kumwamini Yesu* kunamaanisha kumwamini Yesu wa Biblia, si yule aliyetengenezwa na mtu mmoja. Watu wengi hawakuelewa kanuni za kina za kitheolojia za imani ya Kikristo walipomwamini Yesu, lakini wakawa salama katika wokovu wao wakati huo. Mafundisho ya kina huja baada ya imani, kuamini katika Yesu kama Bwana na Mwokozi, kwa sababu ni kwa Roho Mtakatifu tu anayekaa ndani, ambaye hutokea baada ya wokovu, wanaweza kuanza kuelewa na kutekeleza kanuni hizi katika maisha yao.

UKWELI WA MSINGI
Msamaha wa Mungu la wokovu ni bure kwa wote watakaomwamini.

Kwa maana jinsi hii Mungu aliupenda ulimwengu hata akamtoa Mwanawe pekee, ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele. (Yohana 3:16)

Omba maombi rahisi ya imani ili kumpokea Mwokozi wako:

Bwana Yesu, ninaamini wewe ni Mwana wa Mungu. Nisamehe dhambi zangu. Asante kwa kufa msalabani kwa ajili yangu. Uwe Bwana na Mwokozi wangu. Asante kwa neema na rehema zako, na kwa kunipa uzima wa milele. Dhibiti maisha yangu na unifanye kuwa mtu na mwanafunzi unayetaka niwe. Katika jina la Yesu ninaomba. Amina.

UKWELI WA MSINGI
Tunapomwamini Yesu Kristo, tunapata uzima wa milele!

Unatunzwa na kupendwa na Muumba wako. Unapomwamini, unaoshwa na kuwa safi kutokana na dhambi zako za zamani na kuhesabiwa haki katika maisha mapya pamoja na Kristo.

Amwaminiye yeye hahukumiwi; lakini asiyeamini amekwisha hukumiwa, kwa sababu hakuliamini jina la Mwana pekee wa Mungu. (Yohana 3:18)

Kuhukumiwa— (Kigiriki, krino)
Kuhukumiwa, kuitwa kwenye kesi ili kesi ya mtu ichunguzwe na kutolewa hukumu juu yao.

Neno gani linaelezea matokeo kwa wale ambao hawatamwamini Yesu Kristo?

Habari njema ni kwamba wale wanaomwamini Yesu Kristo, hatutahukumiwa.

Somo la 6—Waamini ni Kina Nani?

Waamini Wanahesabiwa Haki

Fanya muhtasari wa kile unachojifunza kutoka katika Maandiko yafuatayo.

Warumi 3:23–26

Matendo 13:38–39

Soma Wakolosai 2:13–14. Je, Mungu alifanya nini kuhusu deni letu la dhambi?

Kulingana na 2 Wakorintho 5:21, wenye dhambi wanakuwaje pindi wanapojiachilia kwa Kristo?

**NINI KILITOKEA PALE MSALABANI?
DHAMBI ZETU ZOTE ZILIWEKWA JUU YA KRISTO.
WAKATI WA KUONGOKA, HAKI YAKE INAWEKWA JUU YETU.
YULE ASIYE NA HATIA ALILIPIA FIDIA.
WENYE HATIA WAKAWA HURU!**

UKWELI WA MSINGI

Tunapoyaachilia maisha yetu kwa Yesu Kristo, dhambi zetu zinasamehewa na tunatangazwa kuwa wenye haki katika Kristo.

Waamini ni wale Waliozaliwa Mara Ya Pili

Soma Yohana 3:1–8. Je, Yesu alimwambia Nikodemo kwamba anapaswa kufanya nini ili kuingia katika ufalme wa Mungu?

Soma Waefeso 2:1–5. Ni mabadiliko gani yanafanywa kwa mwamini ambaye amezaliwa mara ya pili?

Kuzaliwa mara ya pili - Kuzaliwa upya; baada ya kupokea uzima wa kiroho.

Milele —Milele; bila mwanzo wala mwisho; isiyo na wakati; ya muda usio na kikomo.

Waamini Wanapewa Karama ya Uzima wa Milele

Je, unajifunza nini kutokana na ahadi za ajabu katika Yohana 3:16 na Yohana 11:25–26?

Soma 1 Yohana 5:11–13, kisha andika upya mstari wa 12 kwa maneno yako mwenyewe.

Ni vigumu kwetu kuelewa zawadi ya uzima wa milele kwa sababu ya ukweli kwamba kila mtu anakufa kifo cha kimwili. Tukiwa Wakristo, ingawa miili yetu hufa kutokana na ugonjwa, uzee, au ajali, roho zetu hazifi na hazitakufa kamwe. Kwa hakika, tutafufuliwa na kupewa mwili mpya wa mbinguni ambao hautakuwa na magonjwa, uzee, au kifo!

Je, ni kweli gani unajifunza kuhusu uzima wa milele kutoka kwa 1 Wakorintho 15:35–58?

Kwa sababu mpango wa Mungu kwa maisha yetu unaenea katika umilele, tunapaswa kuacha kujikita kwa nguvu katika mambo ya muda mfupi. Mungu anatamani kubariki maisha yetu katika ulimwengu huu, lakini furaha kamili na kutosheka havipatikani hadi tufike kwenye hatima yetu ya milele katika uwepo wa Baba yetu wa mbinguni na Mwokozi wetu Yesu Kristo.

UKWELI WA MSINGI
Tunapoyaachilia maisha yetu kwa Kristo, anatupa zawadi ya thamani ya uzima wa milele.

Ushirika na Mungu Umerejeshwa

Soma Yohana 17:20–23 na ufanye muhtasari wa maombi ya Yesu kwa waamini wote.

Tuliombwa kuishi katika ushirika na Muumba wetu Mtakatifu. Tuliasi sheria yake na tukawa hatustahili kuwa mbele zake; tulihukumiwa kutengwa naye milele kwa adhabu ya kifo. Kwa sababu ya upendo wake, Yesu Kristo alilipa gharama ya dhambi zetu msalabani. Alikufa ili tuweze kuishi. Alifufuka ili tuweze kupokea maisha mapya katika haki yake. Sasa tunastahili kwa sababu Kristo anastahili. Ushirika na Muumba wetu unarejeshwa kwa sababu kifo na ufufuo wa Yesu Kristo vinatosha.

Tumia muda kidogo kutafakari mambo ambayo umejifunza katika sura hii kuhusu upendo wa Kristo kwako, dhabihu yake kwa ajili ya dhambi zako, na shauku yake ya kuwa na uhusiano wa kibinafsi nawe. Ni somo gani limekuwa na athari kubwa zaidi kwenye imani yako? Eleza.

Umemaliza sura ya kwanza kwenye safari yako kama mwanafunzi na umejifunza ukweli wa mafundisho ya Yesu Kristo, jiwe kuu la msingi la imani yetu kama Wakristo. Ninakuhimiza uendelee! Katika sura inayofuata, utajifunza kuhusu maana ya kuishi katika uhusiano na Mungu, kama Baba yako wa mbinguni.

Sura ya 2 Ubaba wa Mungu

Unaposikia neno *baba*, nini kinakuja akilini? Kila mtu katika dunia hii ana baba mzazi, na kila baba ni wa kipekee; kwa hivyo inamaanisha kuwa uzoefu wa kila mtu na baba yake ni wa kipekee. Baadhi ya watu wana baba wazuri wanaojitahidi kadiri wawezavyo kuwalea watoto wao vizuri. Watu wengine wanawajua tu akina baba wakali ambao ni wajinga, wasioweza, au wasiopenda kuwa mzazi jinsi Mungu alivyokusudia. Watu wengine wanawajua akina baba walio dhaifu au wasio na msimamo, wakipuuza uongozi wenye upendo ambayo Neno la Mungu linawaagiza kuwaandalia watoto wao. Baadhi ya watu hawajui baba zao kabisa kwa sababu walipuuza wajibu wao kabisa na kuzitelekeza familia zao. Katika sura hii, tutajifunza ubaba wa kweli ni upi.

Somo la 1—Baba Yetu wa Mbinguni

Haijalishi uzoefu wako na baba yako wa duniani, Biblia inatuhakikishia kwamba mara tu tunapomwamini na kumpokea Kristo na kazi yake ya ukombozi, tunachukuliwa na Mungu na yeye anakuwa Baba yetu. Utajifunza katika sura hii kwamba Baba yetu wa mbinguni ni mzazi mkamilifu, mwaminifu katika upendo na utunzaji wake; mwenye ujuzi katika kufundisha, hekima ya kuongoza, anayepatikana kila wakati, na aliyejitolea kukulea hadi utakapokomaa.

Kuasiliwa kuwa Familia ya Mungu

Katika duaru za kidini, wanadamu wote mara nyingi huitwa watoto wa Mungu. Huenda unakumbuka kusikia mchungaji au kiongozi mwingine wa kidini akidai, “Sisi sote ni watoto wa Mungu.” Hata hivyo, Biblia inafundisha waziwazi kwamba ingawa sisi sote ni viumbe vya Mungu, ubaba wa Mungu si wa ulimwengu wote. Ni nani aliye na haki ya kumwita Mungu “Baba”?

<i>Kuasili</i> -Kuchukua au kupokea kama mali ya mtu; kuidhinisha; kukubali; kuchukua kwa hiari katika uhusiano kama mtoto, mrithi, rafiki, au raia.
--

Yohana 1:12

Wagalatia 3:26

Waefeso 2:18–19

Maandiko yanatoa taswira ya wazi ya moyo wa Mungu kama baba katika hadithi ya mwana mpotevu. Soma Luka 15:11–24.

Mwana alipopata fahamu zake, alikumbuka nini kuhusu baba yake (mistari wa 17)?

Mwana alipangaje kumwendea baba yake (mistari 18–19)?

Baba alimpokeaje (mistari 20–24)?

Kina cha upendo wa Baba wa mbinguni kwetu sisi hakiwezi kueleweka. Kama watu wa kuasili kwenye familia yake, sisi ni wapokeaji wa upendo wake usio na mwisho, subira, na wema.

UKWELI WA MSINGI

Ni wale tu ambao wameachilia maisha yao kwa Kristo wanaweza kumwita Mungu kama Baba yao. Mungu alimtuma Mwanawe ili atukomoe, atusamehe dhambi zetu, na tuwe watoto wake.

Baba Anayejua

Kwa sababu Baba yetu wa mbinguni pia ndiye Muumba wetu, yeye anajua kabisa na anamwelewa kila mmoja wetu kibinafsi na kipekee. Daudi aliandika Zaburi nyingi kuhusu ujuzi wa ndani wa Mungu. Fanya muhtasari wa vifungu vilivyo hapa chini.

Je, Mungu anakujua vizuri kiasi gani?

Zaburi 71:6

Zaburi 103:13–14

Zaburi 139:1–6

Zaburi 139:7–12

Zaburi 139:13–18

Mungu alikujua kabla hujazaliwa na akakuumba kwa namna ya kipekee tumboni mwa mama yako. Alichagua wazazi wako na akaweka hali tofauti katika maisha yako, iwe ya furaha au ngumu. Ingawa unaweza kuwa hukumjua au kumtambua yeye, yeye amekutunza, akikuvuta kwake. Yeye ni Muumba wako, ambaye alikujua kabla ya wewe kumjua, na anakujua wewe zaidi kuliko unavyojijua mwenyewe.

Baba Anayefundisha

Kama Baba mwenye upendo, Mungu anatamani watoto wake wakue na kuwa watu wazima wenye nguvu, wenye afya na kukomaa. Anataka tufanane na tabia yake, tukimtegemea yeye kwa nguvu na mwongozo. Kabla ya kuja kwa Kristo, tulikuwa yatima wa kiroho—tusioongozwa na Mungu, wenye ubinafsi, na mazoea ya kujiingiza katika tabia ya dhambi. Baada ya kumpokea Yesu Kristo, tunafanywa kuwa wana familia ya Mungu na kupewa maisha mapya kupitia yeye. Lakini tukiwa Wakristo wapya, bado tumezoea kufanya mambo kwa njia yetu wenyewe, tukitegemea nguvu zetu wenyewe. Hatujui jinsi tulivyo huru, wenye dhambi, na wajinga. Lakini Mungu katika hekima yake isiyo na kikomo anajua jinsi ya kufichua mambo haya katika maisha ya kila mmoja wetu.

Mungu anamjua kila mmoja wetu kwa ukaribu. Anajua ni nini hutuletea furaha kubwa na kile kinachotuletea huzuni kubwa. Anaelewa kila moja ya tabia zetu za kipekee—udhaifu, nguvu, na mipaka ya utu wetu. Pia anajua majaribu yanayotuvuta. Akiwa Baba mwenye hekima, Mungu huzingatia yote anapotimiza mapenzi yake katika maisha yetu binafsi, akimzoeza kila mmoja wetu ili kukomaa kiroho.

Mungu anatupenda jinsi tulivyo, lakini ni kwa sababu tu ya upendo wake kwetu, hatatuacha jinsi tulivyo. 2 Wakorintho 3:18 inasema nini kuhusu sura yetu?

Mungu anaanza kazi mpya kwa watoto wake wa kuasili ili kuwaelekeza, kuwafundisha na kutia mfano wa familia ndani yao. Anatamani sana watoto wake washiriki utakatifu wake na kugeuzwa kufanana na Mwanae.

Kubadilisha -Kubadilisha muundo wa; kubadilika katika asili, tabia, moyo, au kadhalika; kugeuza.

Somo la 2—Zana za Mungu za Kufanyia Mabadiliko

Kama vile mfinyanzi anavyotumia mikono na vifaa vyake muhimu kufinyanga na kutengeneza kipande cha udongo kiwe chombo kizuri, Mungu pia hutumia mikono na zana zake kutengeneza na kufinyanga maisha yetu. Tukikubali mguso wake wa upole, lakini thabiti, atatutengeneza upya kuwa watu wenye nguvu na uzuri wa ndani. Mungu anatumia zana tatu za msingi katika mchakato wake wa mabadiliko: Biblia, majaribu na magumu, pamoja na watu wengine.

Biblia

Tunajifunza ukweli wa msingi wa imani yetu na kukua katika hekima, maarifa, na imani kwa kusoma Neno la Mungu kila siku.

Zaburi 119:105. Neno la Mungu ni _____.

Waebrania 4:12. Neno la Mungu ni _____.

Yeremia 23:29. Neno la Mungu ni kama _____.

Ayubu 23:12. Neno la Mungu linapaswa kuthaminiwa zaidi ya _____.

Waefeso 5:26. Neno la Mungu hutakasa na _____.

1 Petro 2:2. Neno la Mungu ni _____.

Soma Yohana 5:38–40. Kwa nini Yesu aliwakemea Wayahudi wa kidini?

Ninyi mkikaa ndani yangu, na maneno yangu yakikaa ndani yenu, ombeni mtakalo lote nanyi mtatendewa. Hivyo hutukuzwa Baba yangu, kwa vile mzaavyo sana; nanyi mtakuwa wanafunzi wangu. (Yohana 15:7-8)

Yesu aliwaagiza wanafunzi wake kukaa ndani yake na maneno yake yaani, kuzama katika mafundisho yake. Hatupaswi tu kusoma Neno kwa hisia ya wajibu au kupata ujuzi wa Biblia. Lengo letu lazima liwe kumjua Yesu na mapenzi yake kwetu kwa ukaribu zaidi, tukitamani kufuata maagizo yake.

Kukaa -Kudumisha ; kuwasilisha kwa; kuendelea kuvumilia bila kuacha; ili kubaki dhabiti au thabiti.

Tunapodumu katika Neno lake, matamania yetu huanza kufanana na yake, yakifichua kile tunachotaka kuomba, na hivyo kusababisha maisha yetu kumtukuza Baba yetu wa mbinguni.

UKWELI WA MSINGI

Neno la Mungu ni zana yenye nguvu ambayo atakitumia kubadilisha maisha yetu.

Majaribu na Magumu

Neno la Mungu linasema nini kuhusu majaribu na hali zetu ngumu?

Yakobo 1:2–4

---

1 Petro 1:6–7

Zaburi 66:10–12

Baba yetu wa mbinguni anatumia magumu yetu ili kufunua uhuru wetu, ukosefu wetu wa uadilifu, kutufundisha masomo, kutukomaza imani yetu, na kutuleta mahali pa utajiri wa kiroho. Wakati wa majaribu, lazima tutulie katika neema yake, upendo, na utunzaji wake tulivu. Ikiwa hatufuati mtazamo wa Mungu, tutakataa nidhamu zake na kuruhusu ugumu wa maisha utuvunje.

Kumbuka hali fulani katika maisha yako, sasa au siku za nyuma, wakati Bwana alipotumia hali ngumu au chungu kukuleta karibu naye.

UKWELI WA MSINGI

Ikiwa tuko tayari, Mungu atatumia majaribu yetu kutugeuza kuwa mfano wa Mwana wake.

Watu wengine

Mungu huweka watu katika maisha yetu ili kutushauri na kututia moyo. Pia huwaweka watu, kupitia matukio ya kukatisha tamaa, ili kutufundisha kuweka imani yetu kwake pekee. Je, unajifunza nini kuhusu watu wengine katika mistari ifuatayo?

Mithali 27:17

Warumi 1:11–12

Zaburi 41:9–12

---

2 Timotheo 4:16–17

Mungu amemweka nani maishani mwako ili akutie moyo katika imani yako?

Ni nani katika maisha yako anayekupa changamoto ya kuwa mvumilivu na mwenye upendo?

Somo la 3—Nidhamu kwa Mungu

Unapofikiria neno *nidhamu*, nini kinakuja akilini? Kwa kawaida si neno linaloibua hisia za upendo na kudekezwa. Matukio yetu mengi ya nidhamu yanaambatana na picha za mzazi aliyekatikishwa tamaa au aliyekasirika. Kufundishwa nidhamu ni ngumu, haifurahishi, na wakati mwingine inaumiza. Sio kitu ambacho tunapokea kwa urahisi kwa mikono miwili. Na bado, Biblia inatuambia kwamba Mungu hutufunza nidhamu.

Si maarufu sana kuhubiri juu ya nidhamu kwa Mungu. Watu wengi wangezingatia zaidi upendo na msamaha wa Mungu—sifa za Mungu zinazotufanya tujisikie vizuri. Lakini Baba yetu wa mbinguni mwenye upendo hataki siku zote kutufanya tujisikie vizuri. Anataka tuwe *wema*, kama yeye.

<i>Nidhamu</i> —Kufundisha; kujizoeza kujitawala au kutii viwango vilivyopewa; kuendeleza kwa maelekezo na mazoezi.

Soma Waebrania 12:5–11.

Je, ni nani Bwana anamfundisha nidhamu (mstari 6)?

Je, nidhamu hii inathibitisha nini (mstari wa 8)?

Kwa nini anatumfundisha nidhamu (mstari 10)?

Je, nidhamu inatoa matokeo gani (mstari wa 11)?

Kwa subira na bila kukoma, Mungu husafisha fikira, mitazamo na matendo yasiyompendeza; badala yake hupanda “tunda la amani la haki.”

Soma Wagalatia 5:22–23 na urodheshe matunda ambayo Mungu anatamani kupanda katika maisha yetu.

Fanya muhtasari wa Wafilipi 1:6.

Uwe na uhakika kwamba Mungu atabadilisha maisha yako ili kupata matunda yake mema. Anafanya kazi kwa bidii kukufinyanga katika sura yake. Lakini ni lazima uelewe, huwezi kusimama tu pale anapofanya kazi yake. Una jukumu la kupokea na kujiachilia kwenye nidhamu yake ili uweze kubadilishwa.

Zana za Mungu za kuleta mabadiliko yaani, Biblia, majaribu na magumu, watu wengine, pamoja na uwezo wa Roho Mtakatifu kukaa ndani yetu, hufichua ukosefu wetu wa kufanana na Kristo, kutojua kwetu mapenzi yake, na kujitegemea kwetu kutoka kwake. Je, unaweza kukumbuka wakati ambapo ulitenda kwa njia isiyoonyesha upendo wa Mungu? Wakati ambao ulihisi kuwa na hatia kwenye kusoma Biblia au kusikiliza mahubiri? Je, umewahi kuhisi Roho Mtakatifu akikuhukumu baada ya kujibu jaribu au mtu kwa njia ya dhambi?

Mungu anakujua kikamilifu na anayafahamu maeneo ambayo hajamaliza kuyakabadilisha katika maisha yako. Lakini ili kupata mabadiliko, lazima ukubali mbinu zake za mabadiliko. Anapofunua asili yako ya dhambi kupitia zana zake za mabadiliko, lazima uungame dhambi yako kwake, uombe msamaha wake, na utafute msamaha kutoka kwa wale ambao umewakosea. Hii ndiyo maana ya kushiriki katika nidhamu kwa Mungu na ndiyo njia pekee kwako kupata mabadiliko na ukuaji wa kiroho ambao Mungu anatamani. Ni ushiriki *hai*.

Unajifunza nini kutoka kwa 1 Yohana 2:6 na Waefeso 5:1–7?

Je, kuna maeneo ya maisha yako (mawazo, maneno, au matendo) ambayo hayafanani na Kristo? Ukosefu wako wa kufanana na Kristo unavyofunuliwa kupitia zana za Mungu za mabadiliko, lazima uuzike kwa njia ya toba, maombi, kujifunza Neno, na kutafuta kuwajibika.

Unajifunza nini kutoka kwa Warumi 12:1–2 na Waefeso 5:17?

Je, unajua mapenzi ya Mungu ni nini katika maeneo yote ya maisha yako (uhusiano wako na yeye, mwenzi wako, watoto wako, familia yako na marafiki, fedha zako, na wengine)? Ujinga wako unapofichuliwa, lazima utafute kwa bidii ujuzi wa mapenzi yake mema na makamilifu katika maeneo yote ya maisha yako kupitia toba, maombi, kujifunza Neno, na kutafuta mtu wa kukusaidia.

Unajifunza nini kutoka kwa Warumi 6:1–4, Yakobo 1:22–25, na 1 Petro 1:13–16?

Je, unakubali kwa unyenyekevu mamlaka ya Mungu, au unasamehe tabia isiyo ya kimungu na kutotii? Je, umeweka masharti yako mwenyewe kama utatii au la? Huku kujitegemea kwako kutoka kwa Mungu kunavyofichuliwa kupitia zana zake za mabadiliko, lazima unyenyekee kikamilifu kwa mamlaka yake kwa njia ya toba na umwombe yeye unyenyekevu na uwezo wa kuishi maisha ya utii. Kutafuta uwajibikaji pia kunaweza kusaidia.

Soma 2 Petro 1:5–9 na ufanye muhtasari wa kile unachojifunza.

Mabadiliko yako yatachukua muda, lakini Mungu ni Baba mwema, mvumilivu na mwaminifu. Anaahidi kumaliza kazi aliyoianza ndani yako. Hata hivyo, ikiwa unakataa kufundishwa nidhamu na Mungu, basi unatafuta adhabu yake.

Kupiga -Kuadhibu au kutesa kwa ukali; kuadhibu kwa ajili ya dhambi au makosa kwa lengo la kusahihisha.

Soma Waebrania 12:6. Kwa nini Mungu anawarudi na kuwapiga watoto Wake?

Mungu anakupenda bila masharti na anataka kukubariki kupita kawaida. Lakini ikiwa hutaki kupokea nidhamu kutoka kwake, hutakuwa na furaha na amani anayotaka kukupa. Badala yake, utapata mfadhaiko, woga, kutoridhika, kutotimizwa, na mashaka. Maisha yako yatakosa matunda ya roho na kuanza kuzaa matunda ya mwili.

Soma Wagalatia 5:19–21 na urodheshe baadhi ya matunda ya mwili ambayo yanakuvutia zaidi.

Tunapopata adhabu ya Mungu, ni jambo la kawaida kwetu kuwalaumu watu wengine au hali zetu ngumu kwa uchungu. Ni uwongo tunaoamini kwamba unatoka kwa Shetani au hata sisi wenyewe ili tuepuke kuchukua jukumu la kibinafsi kwa uasi wetu ili kutii nidhamu ya Mungu. Mungu hafurahi kuadhibu watoto wake, lakini ikiwa sisi ni waaminifu, tunaweza kukubali kwamba wakati mwingine tunahitaji kiasi kilichopimwa cha maumivu ili kutusukuma kujitoa. Pata faraja kwamba Baba yako wa mbinguni anakupenda vya kutosha kupata umakini wako na kumaliza kazi ambayo ameianza ndani yako.

Somo la 4—Ahadi za Utunzaji Tulivu wa Mungu

Baba yetu wa mbinguni yuko tayari kuchukua jukumu kamili kwa ajili ya maisha yaliyotolewa na kujitoa kikamilifu kwake. Tumezungukwa na uangalizi wake wa kujali.

Zaburi 91:4. Juu yetu wako _____.

Kumbukumbu la Torati 33:27. Chini yetu wako _____.

Zaburi 34:7. Tumezungukwa na _____.

Wafilipi 4:6–7. Mioyo na akili zetu zinalindwa na _____.

Upendo na utunzaji tunaopokea kutoka kwa Baba yetu wa mbinguni ni dhahiri katika ahadi zake za kutupa uwepo, utoaji, na ulinzi wake.

Ahadi ya Uwepo wa Mungu

Andika kwa ufupi yale unayojifunza kuhusu ukaribu wa daima wa Mungu.

Zaburi 23:4

Zaburi 121:1–5

Zaburi 139:7–10

Waebrania 13:5–6

Kama watoto wa Mungu, hatuko peke yetu kamwe. Baba yetu yuko macho na yuko karibu kila wakati.

UKWELI WA MSINGI

Katika utunzaji wake tulivu, Baba yetu wa mbinguni yuko pamoja nasi daima.

Ahadi ya Utoaji wa Mungu

Je, mistari ifuatayo inakufundisha nini kuhusu kumwamini Mungu kama mtoaji wako?

Mathayo 6:25–26

Warumi 8:32

Wafilipi 4:19

Soma Mathayo 7:7–11. Kulingana na mstari wa 11, ni aina gani ya zawadi ambazo Baba atawapa wale wanaomwomba?

Mungu huwapa watoto wake zawadi nzuri tu. Kutokana na upendo na hekima yake, mara nyingi anatunyima kile tunachoomba na badala yake hutoa kile anachojua ni bora kwetu. Hizi ni fursa za kutumaini wema na hekima yake, hata wakati ambao hatuelewi njia zake.

Soma Mathayo 6:24–34. Ikiwa Mungu anawatunza ndege wa angani na majani ya kondeni, basi ni lazima tuamini kwamba hakika atawatunza watoto wake wapendwa. Tumeagizwa tusiwe na wasiwasi juu ya mambo haya ya muda. Katika mstari wa 32, tunajifunza kwamba hayo ni mahangaiko ya watu wa mataifa mengine, ambayo yanarejelea wale wasiomjua Mungu.

Je, vipi kama kuna wasiwasi au mashaka yaliyopo kwa sasa?

Kulingana na Mathayo 6:33, kuna dawa gani ya wasiwasi?

Ni lazima tumtafute Mungu na kufanya uhusiano wetu wa kibinafsi naye kuwa kipaumbele chetu cha kwanza. Tunapositawisha tabia ya kuweka kila kitu kwake na kumwamini katika mambo yote, atatuwezesha kushinda tabia ya dhambi ya kuhangaika.

UKWELI WA MSINGI

Katika utunzaji wake tulivu, Baba yetu wa mbinguni atatosheleza mahitaji yetu yote.

Ahadi ya Ulinzi wa Mungu

Biblia ina amri 365 za kutoogopa. Kama watoto wa Mwenyezi Mungu, tunaweza kupumzika salama ndani yake. Unajifunza nini kuhusu ulinzi wa Mungu kutokana na Maandiko yafuatayo?

Isaya 54:17

Zaburi 91:1–12

Zaburi 121:5–8

UKWELI WA MSINGI

Katika utunzaji wake mwororo, Baba yetu wa mbinguni hutulinda na kutulinda.

Baba yetu wa mbinguni anafanya mengi katika Neno lake ili kutuhakikishia nidhamu, ulinzi, na utoaji wake. Ni lazima tuitikie kwa imani, tukikabidhi maisha yetu na mahangaiko yetu yote katika utunzaji wake. Ingawa utukufu wa Mungu, uweza na ukuu wake unaonyeshwa katika uumbaji wake, kina cha tabia yake ya

kiungu kinadhihirishwa katika ubaba wake. Upendo wa Mungu, subira, fadhili, rehema na wema wake vinadhihirishwa katika uhusiano wake na sisi watoto wake.

Je, unajifunza nini kuhusu tabia ya Mungu kutoka kwenye mistari ifuatayo?

1 Yohana 3:1

---

2 Petro 3:9

Waefeso 1:3–6

---

2 Wakorintho 1:3–4

Kama watoto wa Mungu waliofanywa kuwa Wana, tunakuwa warithi wa vitu vyote alivyo navyo. Je, mistari ifuatayo inasema nini kuhusu utajiri wa urithi wetu?

Zaburi 50:10–12

Hagai 2:8

Soma 1 Petro 1:3–4. Urithi wetu uko wapi?

Je, ukweli kwamba wewe ni mtoto wa kuasili wa Mungu unapaswa kuathiri vipi jinsi unavyojiona?

Natumaini sura hii imesaidia kukuza ufahamu wako kwa Mungu kama Baba yako wa mbinguni. Sura inayofuata inaangazia karama nyingine kutoka kwa Mungu, zilizohifadhiwa mahususi kwa wale wanaotubu na kumpokea Kristo Yesu kama Mwokozi—Roho Mtakatifu.

Sura ya 3

Roho Mtakatifu

Nakumbuka niliketi katika Misa ya Kikatoliki na kumsikia kasisi akitaja Roho Mtakatifu. Sikujua ni nini, lakini nilijua ilikuwa ni kitu muhimu kwa namna fulani. Siri hiyo kuhusiana na Roho ilibaki kwa miaka kumi na tano iliyofuata katika maisha yangu. Hata baada ya kukutana na Roho Mtakatifu kwa nguvu nilipompokea Kristo kama Bwana, bado sikujua lolote kumuhusu. Kwa bahati mbaya kuna mkanganyiko mkubwa juu ya somo la Roho Mtakatifu katika kanisa. Wengi huamini kwamba “Yeye” ni uvutano unaotoka kwa Mungu au nguvu ambazo Mungu huwapa Wakristo yaani, 9aina ya “nguvu” ya Vita vya Nyota ambayo Mkristo anaweza kuingia ndani yake. Nilipoanza kujifunza kile ambacho Biblia inafundisha kuhusu Roho, upesi nilitambua kuwa *Ni Nani* .

Somo la 1—Roho Mtakatifu Ni Nani?

Roho Mtakatifu ni sehemu ya Mungu kama Yesu alivyo, yuko sawa kwa nguvu na utukufu, akikamilisha Utatu Mtakatifu ufanyao kazi pamoja kama kitu kimoja. Ni kwa njia ya Roho kwamba Mungu huwasiliana na watoto wake, akijifunua Mwenyewe pamoja na kuonyesha dhambi nzito za moyo. Kama Baba na Mwana, Roho Mtakatifu ni wa milele, yuko kila mahali (mahali pote, wakati wote), mwenye nguvu zote (mwenye uwezo wote), na anajua yote.

Maandiko yafuatayo yanasema nini kuhusu Roho Mtakatifu?

Waebrania 9:14. Roho Mtakatifu ni _____.

Zaburi 139:7–10. Roho Mtakatifu ni _____.

Luka 1:35. Roho Mtakatifu ni _____.

1 Wakorintho 2:10–11. Roho Mtakatifu ni _____.

Pia ana sifa fulani za kibinadam ambazo zimefunuliwa katika Maandiko yafuatayo:

- Ana mapenzi (1 Wakorintho 12:11).
- Anapenda (Warumi 15:30).
- Anahuzunisha (Waefeso 4:30).
- Anaweza kudanganywa (Matendo 5:3).
- Anatutamani kwa wivu (Yakobo 4:5).
- Anaweza kuzimishwa au kukandamizwa (1 Wathesalonike 5:19).

- Anatukanwa na mwanadamu kwa matendo yao ya kumkataa Mwokozi (Waebrania 10:29).
- Anazungumza (1 Timotheo 4:1).
- Yeye ndiye kweli (1 Yohana 5:6).

UKWELI WA MSINGI

Roho Mtakatifu si nguvu isiyojulikana ya ulimwengu au ushawishi tu.

Yeye ni Mtu wa kimungu. Yeye ni Mungu.

Somo la 2—Kazi ya Roho Mtakatifu

Roho Mtakatifu Humfanya Mtu Azaliwe Upya

Roho Mtakatifu hutoa njia ya kupokea maisha mapya katika Kristo. Yesu alitaka wafuasi wake waelewe kazi ya Roho kwa watu kuzaliwa upya. Soma Yohana 3:1–8.

Je, Yesu alimwambia Nikodemo kwamba lazima afanye nini ili kuuona ufalme wa Mungu?

Yesu alifundisha kwamba kila mwanamume na mwanamke lazima wapate kuzaliwa mara ya pili ili waweza kwenda mbinguni yaani, kuzaliwa kimwili (maji) na kuzaliwa kiroho (kwa Roho). Ili kumsaidia Nikodemo kumuelewa Roho Mtakatifu, Yesu alizifananisha kazi za Roho na upepo katika mstari wa 8.

- Upepo huvuma kule unapotaka, vivyo hivyo Roho ni mwenye enzi na huru, na hakuna mtu anayemtawala. Anafanya kazi apendavyo.
- Upepo hauonekani, lakini una nguvu. Huwezi kuuona upepo, lakini madhara yake yanaonekana. Vivyo hivyo, Roho Mtakatifu haonekani, lakini ushahidi wa nguvu zake unaonekana katika maisha na hali ya mtu binafsi.
- Hatimaye, kama vile hewa inavyohuisha, vivyo hivyo Roho Mtakatifu uhuhisha.

Unajifunza nini kuhusu kazi ya Roho Mtakatifu katika maisha yetu kutoka kwa mistari ifuatayo?

Yohana 6:63

Tito 3:5

Roho Mtakatifu Hubadilisha Maisha Yetu

Roho Mtakatifu haonekani, lakini ana nguvu, na huja kukaa na kutoa maisha mapya katika mioyo ya waamini wote. Hatuwezi kumwona, lakini athari za uwepo wake zinaonekana katika maisha yetu. Ni kazi yake kumbadilisha kila mwamini kuwa mfano wa Kristo. Je, unajifunza nini kuhusu Roho kutoka katika Maandiko yafuatayo?

2 Petro 1:3–4

Ezekieli 36:26–27

---

1 Wakorintho 2:12–16

Kitu kimoja katika habari njema ya imani ya Kikristo ni kwamba Mungu hatuambii tujirekebishe au kujiboresha. Kwa Roho Mtakatifu akaaye ndani, Mungu atatubadilisha kutoka ndani kwenda nje! Tunashiriki katika mchakato huu wa mabadiliko kwa kutafuta ukaribu naye kila siku na kushirikiana mafunzo yake kwa uwezo wa Roho wake Mtakatifu. Tunapomkaribia Mungu kwa kujitolea kibinafsi, yeye hutupa moyo wake, akili, na asili yake. Ni lazima kila siku tujisalimishe, tunyenyekee, na tushirikiane naye.

Kujisalimisha –Kusalimu amri kwa mamlaka au milki ya mwingine; kujiuzulu; kukata tamaa kabisa.

Kuwasilisha -Kuweka au kuweka na chini; kujitolea kwa hiari au hukumu ya mwingine.

Shirikiana -Kutenda au kufanya kazi pamoja na mwingine.

UKWELI WA MSINGI

Roho Mtakatifu huja kukaa ndani ya kila mwamini, kutoa maisha mapya, na kutugeuza kuwa mfano wa Kristo.

Somo la 3—Roho Mtakatifu ni Msaidizi Wetu

Saa chache kabla ya Yesu kukamatwa, aliwachukua wanafunzi wake hadi chumba cha juu ili kushiriki karamu ya mwisho. Yohana 13–17 inatoa maelezo ya yote ambayo Kristo aliwafundisha wakati wa mlo wao wa mwisho pamoja kabla ya kusulubishwa kwake. Aliwaambia wafuasi wake kuhusu Roho Mtakatifu, ambaye angemtuma kwao baada ya yeye kupaa mbinguni. Je, unajifunza nini kuhusu Roho Mtakatifu kutoka katika vifungu vifuatavyo?

Yohana 14:16–27

Yohana 15:26

Yohana 16:7–15

Yesu aliwaambia wanafunzi wake kwamba Roho Mtakatifu angekuwa Msaidizi mwingine, ambaye angekuwa pamoja nao na *ndani* yao.

Roho Mtakatifu anatusaidiaje?

Roho Mtakatifu hutusaidia _____ (Warumi 8:26–27).

Roho Mtakatifu ndiye _____ wetu (Warumi 8:14; Yohana 16:13).

Roho Mtakatifu ndiye _____ (1 Yohana 2:27; Yohana 14:26).

Roho Mtakatifu anatumfundisha _____ (Luka 12:11–12).

Somo la 4—Kujazwa kwa Roho

Tunapojitoa kwa Roho Mtakatifu, yeye hutujaza. Katika Waefeso 5:18, “kujazwa” huku kunalinganishwa na kulewa. Mtu anapotumia divai, anavutiwa na kuathiriwa na kilevi. Vivyo hivyo, tunapojisalimisha kwa Roho Mtakatifu, yeye hushawishi na kuathiri maisha yetu. Yeye hutakasa mawazo, nia, na tamaa zetu, ambapo husababisha mabadiliko ya tabia zetu.

Soma Yohana 7:37–39. Katika mstari wa 37, ni mambo gani mawili ambayo Yesu aliwaomba wale waliokuwa na kiu ya kiroho wayafanye?

Ni nini kitatiririka sasa kutoka kwenye maisha yao (mstari 38)?

Tunapokiri hitaji letu (kiu), kumwamini Yesu, na kupokea (kunywa) kutoka kwake, atatumia kwa kufurika. Maisha yake yatajaa na kufurika ndani yetu!

Kulingana na Yeremia 2:13, ni maovu gani mawili ambayo Israeli walifanya?

Badala ya kumwamini Mungu katika kuwajaza na kukidhi mahitaji yao, wana wa Israeli walimwacha, wakitafuta vyanzo vingine vya kujiridhisha na kujitimilisha.

Je, unafahamu mabirika uliyotengeneza wewe mwenyewe? Eleza jinsi unavyojaribu kupata utimilifu mbali na Kristo.

Tunda la Roho

Roho Mtakatifu kwa wivu kabisa anatamani kujitolea kwetu. Yeye ni muungwana na hatakiuka mapenzi yetu au kulazimisha utii wetu. Yesu alijitoa kwa hiari kuwa dhabihu kwa ajili ya dhambi zetu. Kwa upande wao, wenye dhambi waliotubu, waliosamehewa wanapaswa kuitikia hilo kwa wao kujitolea kwa

hiari. Tunapojitoa kila siku kwa Roho, yeye ataturuza hadi kufurika na kusukwa sukwa. Maji yake yaliyo hai yatatiririka kutoka ndani na kuzaa matunda katika maisha yetu.

Tunda hili limeelezwa katika Wagalatia 5:22–23. Orodhesha matunda hapa chini.

Ni tunda gani mahususi la Roho ambalo limepunguwa katika maisha yako?

Kipimo cha tunda la Roho katika maisha yetu kinahusiana moja kwa moja na kiwango chetu cha kumtegemea yeye. Kama vile mti wa matunda unavyohitaji jua, maji, na udongo wenye rutuba ili kutoa matunda, mtoto wa Mungu lazima amtegemee kabisa Roho Mtakatifu ili kuzaa matunda yake. Mwombe Mungu, sasa, ili akuwezeshe katika maeneo yote ya maisha yako na aujaze moyo wako kwa matunda ya Roho.

Karama za Roho

Roho Mtakatifu sio tu hutoa tunda la Roho katika maisha yetu, yeye pia hutupatia karama za kiroho. Karama za Roho hazivezi kupatikana tu; si faida kwa sababu ya huduma ya uaminifu. Hazihusiani na uwezo wetu wa asili, haiba, au tabia zetu. Karama hizi hutolewa kwa mwili wa Kristo kwa neema ya Mungu pekee. Sura tatu za Agano Jipya zimejikita kwa ajili ya mafundisho ya karama za kiroho pekee.

Soma 1 Wakorintho 12–14.

Kulingana na 1 Wakorintho 12:7 na 11, ni washirika gani wa mwili wa Kristo ambao Roho Mtakatifu atawapa karama za kiroho?

Je, lengo kuu la kutumia karama za kiroho linapaswa kuwa nini? (Ona 1 Wakorintho 14:12, 26.)

Ni nini matokeo yake pale ambapo karama za Roho zinapotumiwa kwa kiburi na ubinafsi au bila upendo kwa ndugu? (Ona 1 Wakorintho 13:1–2.)

Kwa sababu ya matumizi mabaya ya karama za kiroho yanayoweza kutokea, makanisa mengi ya Kikristo huepuka kabisa somo hilo. Ni maneno gani ya onyo ambayo Paulo anatoa katika 1 Wakorintho 12:1 kuhusu karama?

Kujenga - Kutengeneza;
uboreshaji wa kiadili, kiakili, au kiroho; maelekezo.

Karama za Roho zinazopatikana katika 1 Wakorintho 12:8–10, 28 zimeorodheshwa hapa chini, pamoja na Maandiko ya ziada yanayoizungumzia kila moja:

- Maneno ya hekima (Matendo 6:10)
- Maneno ya maarifa (1 Wakorintho 1:5; Warumi 15:14)
- Imani maalum (Matendo 3:1-16)
- Karama za uponyaji (Marko 6:13; Yakobo 5:14–16)
- Utendaji wa miujiza (Matendo 5:12–15; Waebrania 2:4)
- Unabii (Kutoka 7:1, 2; Yereimia 1:9; 1 Wakorintho 14:1–5, 24, 25, 39)
- Kupambanua roho (Matendo 13:9–11; Waebrania 5:14)
- Lugha (1 Wakorintho 14:1–5; Matendo 2:3–11; Warumi 8:26, 27)
- Ufasiri wa lugha (1 Wakorintho 14:13, 27, 28)
- Zinazosaidia (Matendo 20:35)
- Serikali (1 Timotheo 5:17)

Karama za Roho hugawanywa kwa kila kiungo cha mwili wa Kristo. Kama unafahamu, karama zako za kiroho ni zipi?

UKWELI WA MSINGI

Tunapojikabidhi kwa Roho Mtakatifu, yeye hutoa matunda ya kiroho ndani yetu, na karama zetu za kiroho hudhihirika.

Somo la 5—Kuwezesha na Roho Mtakatifu

Fanya muhtasari wa 1 Wakorintho 6:17–20.

Tunapompokea Yesu kama Bwana, tunakuwa wamoja na yeye katika Roho, ndivyo kadiri Roho Mtakatifu akaavyo ndani yetu pia! Miili yetu inakuwa makao, au hekalu la Roho anapotupatia uwezo wa kumtukuza Mungu katika mawazo, maneno, na matendo yetu. Hii inajulikana kama kujazwa na Roho au kupokea Roho baada ya kuongoka.

Katika Maandiko Matakatiifu, tunaona tofauti ya wazi kati ya kupokea Roho Mtakatifu baada ya kuongoka na kubatizwa na Roho Mtakatifu. Vyote viwili vinatoka kwenye chanzo kimoja yaani, Roho Mtakatifu mwenyewe, lakini huwa na makusudi mawili tofauti.

Je! Luka 1:15 inasema nini kuhusu Yohana Mbatizaji kuhusiana na Roho Mtakatifu?

Yohana alijawa na Roho Mtakatifu kwa njia sawa na sisi tunavyojazwa katika wongofu wetu. Katika Luka 3:16, Yohana anasema Yesu atafanya nini atakapokuja?

Yesu aliwafundisha nini wanafunzi wake kuhusu kuja kwa, au ubatizo wa Roho Mtakatifu katika Matendo 1:4–8?

Yesu alikuwa anazungumza kuhusu siku ya Pentekoste ambayo ilitokea kulingana na Matendo 2:3–47.

Eleza matukio yafuatayo.

Matendo 2:3–13

Matendo 2:14–36

Matendo 2:37–41

Matendo 2:42–47

Mtume Petro anauonyesha wakati mwingine ambao ubatizo wa Roho ulifanyika kwa watu wa mataifa katika Kaisaria. Petro alisema nini kuhusu Roho katika Matendo 11:15–16?

Zingatia kwamba Petro hatofautishi kati ya Roho iliyoshuka juu ya mataifa na ubatizo wa Roho ambao ulifanyika siku ya Pentekoste; hicho ni kitu kimoja na sawa. Ubatizo wa Roho Mtakatifu ni mmiminiko wa nguvu za Roho kwa njia za miujiza. Ingawa inaweza kuonekana kuwa isiyo ya kawaida, sio kitu cha kuogopa; kwa kuwa vitu vya kawaida sio tabia ya Mungu, yeye si wa kawaida.

Ubatizo wa Roho pia si kitu cha kutiliwa mkazo mkubwa. Tunapaswa kumwabudu na kumtukuza Yesu lakini si kutafuta udhihirisho wa nguvu zake. Kwa maneno mengine, tunapaswa kumpenda mpaji na si zawadi. Petro hakupanga wala kumwomba Roho Mtakatifu awashukie watu wa mataifa mengine kule Kaisaria. Huo ndio ulikuwa mpango wa Mungu kwa kusudi na utukufu wake. Daima chunguza nia za moyo wako.

Somo la 6—Huduma ya Roho

Kama vile Yesu Kristo alivyokidhi mahitaji ya wanafunzi wake wakati wa huduma yake duniani, Roho Mtakatifu huhudumia kila mwamini aliyejitolea sana kwa njia ya matendo yake. Somo hili linaangazia huduma ya Roho Mtakatifu katika maisha yetu kuwa ni; Mfariji, Msaidizi, Mshtaki, na Mshauri wetu.

Mfariji

Nami nitamwoba Baba naye atawapa Msaidizi mwingine, ili akae nanyi milele.
(Yohana 14:16)

Faraja ambayo Roho Mtakatifu hutoa ina sehemu mbili. Tunapoumia au kuhitaji, yeye hutupatia huruma isiyo na kikomo kama ya mama lakini pia hutuwezesha kwa ujasiri wa kustahimili majaribu na kufadhaika katika maisha. Neno *faraja* linatokana na neno la Kilatini *fortis*, ambalo tunapata neno *kuimarisha*.

Andika kuhusu uzoefu wako binafsi baada ya kuwa umejua upole au faraja ya Roho Mtakatifu yenye kuimarisha.

Msaidizi

Mimi nipo pamoja nanyi siku zote, hata ukamilifu wa dahari. (Mathayo 28:20)

Kama Wakristo, hatuko peke yetu kamwe. Hata hivyo, hali za maisha yetu mara nyingi hutusonga na hutufanya tujihisi tukiwa peke yetu sana. Katika nyakati hizi, tunaweza kuwa hatarini sana kwa mashambulizi ya adui. Ni lazima tumkaribie Mungu, tukiamini ahadi ya upendo wake, kujali, na kurudia Neno lake, tukiruhusu ushirika wake kukidhi mahitaji yetu ya kihisia.

Soma Yakobo 4:7–10. Unawezaje kukabiliana na upweke, udhaifu, au mashambulizi ya adui katika siku zijazo?

Msadikishaji

Naye akiisha kuja, huyo atauhakikisha ulimwengu kwa habari ya dhambi, haki na hukumu
(Yohana 16:8).

Kwa sababu Roho ni mtakatifu, hutujaza tena utakatifu wake ndani yetu. *Utakatifu* maana yake ni kutengwa kwa ajili ya kumtumikia Mungu. Wazo au tendo lolote katika maisha yetu ambalo si takatifu humhuzunisha Roho Mtakatifu anayekaa ndani yake.

Jambo la kushukuru ni kwamba yeye haondoki kwetu kutokana na ubaya wetu, lakini badala yake, anatuhukumu na kusema nasi kupitia dhamiri zetu.

Dhamiri yetu ndiyo mwamuzi wetu wa ndani ambaye hutuonya na kuturuhusu kuhisi huzuni ya Roho tunapotafakari au kushiriki dhambi. Biblia inatuhimiza tuwe na dhamiri safi. Tukijifunza kujibu haraka kwa utiifu na toba kwa kusukumwa na Roho, yeye atatuepusha na dhambi.

Eleza wakati ulipopitia usadikisho wa Roho Mtakatifu. Je, ulikubali?

Mshauri

Naye ataitwa jina lake, Mshauri wa ajabu (Isaya 9:6).

Mungu hutushauri kupitia Neno lake, kwa njia ya watu wacha Mungu na kwa uongozi wa ndani wa Roho wake Mtakatifu. Tunapotumia muda katika uwepo wa Mungu, tutajifunza kusikia sauti yake na kutambua mapenzi yake. Wakristo wengi hupuuza kusitawisha ukaribu na Mungu kupitia ibada za kila siku na kuendelea kujikwaa katika maisha, wakikosa mwongozo na ushauri wa Roho Mtakatifu. Tazama kiambatisho B katika vitabu vinavyopendekezwa ili kuanza taaluma hii.

Je, unakabiliana na hali gani leo ambayo unahitaji hekima ya Mungu?

Ni ahadi gani ambayo Mungu anatoa katika Yakobo 1:5–6?

UKWELI WA MSINGI

Roho Mtakatifu ndiye Msaidizi wetu katika shida zetu, Msaada wetu aliyepo kila wakati, Mshtaki wetu wakati wa majaribu, na Mshauri wetu tunapohitaji mwongozo na hekima.

Sasa una ufahamu bora zaidi wa nafsi tatu za Mungu: Mungu Mwana, Mungu Baba, na Mungu Roho Mtakatifu. Kwa pamoja wanafanya Utatu Mtakatifu, Mungu mmoja katika nafsi tatu, zilizo sawa kwa nguvu na ukuu. Katika sura inayofuata, utajifunza maana ya kukua na kuwa Mkristo mkomavu kadiri kazi ya Kristo ya utakaso inavyoanza kutumika maishani mwako.

Sura ya 4**Ukuaji na Ukomavu wa Kiroho**

Nilipokuwa na umri wa miaka kumi na tatu, rafiki yangu alinishawishi nijiunge na timu yake ya mpira wa mikono, licha ya ukweli kwamba sikuwahi kushiriki katika mchezo wowote ulioandaliwa maalum. Uzoefu wangu pekee wa mchezo huo ulikuwa pambano la hapa na pale kwenye uwanja wa michezo ya shule. Katika siku ya kwanza ya mazoezi, nilijifunza mambo mawili: sikuwa najua chochote kuhusu mpira wa mikono, na kila mmoja kwenye timu alijua zaidi yangu.

Katika wiki chache za mazoezi zilizofuata, kitu pekee nilichotaka kufanya ni kuacha mazoezi. Nilikuwa na uwezo wa kimwili lakini sikuwa na ujuzi wowote wa mchezo. Nilijikuta mara kwa mara ninahisi kutostahili, lakini rafiki yangu alinitia moyo kukaa kuendelea. Baada ya muda, nilianza kuudaka, kucheza, na kuupiga mpira kwa urahisi zaidi. Hata nilipokea kombe mwishoni mwa msimu kwa "kwa kuwa bora zaidi" na nilikuwa na wastani wa juu zaidi wa mchezo katika timu.

Kukua kiroho na kutembea na Mungu katika utii pia ni nidhamu ambazo mtu hujifunza. Bila kujua jinsi ya kukomaa kiroho au kwa kupuuza mchakato huo, Mkristo hatapata kamwe uzoefu kamili wa mabadiliko na kusudi ambalo Mungu anataka wao wawe nalo.

Somo la 1—Mfano wa Paulo

Biblia inamwelezea mwamini mpya kama mtoto mchanga katika Kristo. Kama vile mtoto mwenye afya nzuri hupitia hatua mbalimbali za ukuaji kabla ya kufikia utu uzima, mtoto wa Kikristo anapaswa kufanya maendeleo ya polepole kwenye njia ya ukomavu wa kiroho. Inasikitisha pale mtoto anaposhindwa kukua na kuwa mtu mzima mwenye afya na mkomavu. Vilevile ni jambo lenye kuhuzunisha Mkristo anapoacha kutafuta ukamilifu na ukomavu wa kiroho. Baba yetu wa mbinguni anatamani watoto wake wote wakue na kuwa wanaume na wanawake waliokomaa kiimani.

Maisha ya mtume Paulo yanatoa kielelezo kizuri cha jinsi ya kuendelea mbele na kufikia ukomavu wa kiroho.

Wokovu wa Paulo

Paulo alikuwa mtu wa kidini tangu ujana wake, lakini hakuwahi kuwa na imani katika Kristo hadi baadaye sana katika maisha yake. Je, unajifunza nini kuhusu maisha ya Paulo kutokana na Maandiko yafuatayo?

Matendo 22:3

Matendo 23:6

Matendo 26:4–5

Wagalatia 1:14

Wafilipi 3:4–6

Bidii ya Paulo kwa dini yake ya Kiyahudi na sheria zake vilijionyeshwa kwa uwazi zaidi katika mateso yake kwa Kanisa la Kikristo. Aliamini kwamba kuwatesa wafuasi wa Kristo kulikuwa ni utumishi kwa Mungu, kwa hiyo alifanya hivyo kwa dhamiri safi. Fanya muhtasari wa matendo ya Paulo kwa waamini katika Maandiko yafuatayo. (Kumbuka: kabla ya kuongoka kwa Paulo kwa njia ya Kristo, aliitwa Sauli.)

Matendo 7:54–60; 8:1–3; Wagalatia 1:13

Matendo 22:4; 22:19; 26:9–11

Paulo alikuwa kiongozi mkuu nyuma ya jaribio la uharibifu wa kanisa la kwanza na kichocheo cha mateso ya Wakristo. Kwa sababu hii, wengi wanakubali kwamba uongofu wake kuwa Mkristo ulikuwa mojawapo ya matukio makubwa na muhimu zaidi katika historia ya Kanisa. Soma tukio hilo katika Matendo 9:1–22 na uandike tena hadithi hiyo kwa maneno yako mwenyewe.

Paulo aliishi kwanza kama dhalimu kwa Kanisa la kwanza, lakini kukutana kwake na Yesu Kristo kulimbadilisha kabisa. Soma ushuhuda wake katika 1 Timotheo 1:12–16 na uandike baadhi ya mambo muhimu.

Ubatizo wa Paulo

Matendo 9:18 inasema kwamba Paulo alibatizwa mara tu baada ya kupata kuona. Ubatizo wa Kikristo ni mojawapo ya kanuni tatu ambazo Yesu alianzisha kwa ajili ya Kanisa. Soma Mathayo 28:19–20 na uandike amri tatu ambazo Yesu alitoa.

1. _____
2. _____
3. _____

Maagizo haya yanajulikana kama Agizo Kuu na ni jukumu la kila mshirika wa mwili wa Kristo. Mwanafunzi Anania aliitikia kwa uaminifu maagizo ya Bwana na kutii agizo hili kwa kumfanya Paulo kuwa mfuasi, kumbatiza na kumfundisha kukua na kukomaa katika imani yake.

Ubatizo ni kujielezea kimwili, hadharani au tamko la kile ambacho kimefanyika moyoni. Kitendo cha kuzamishwa chini maji kinaashiria kifo cha maisha ya zamani ya mbali na Kristo kitendo cha kutolewa nje ya maji kinaashiria kuoshwa, kuzaliwa katika maisha mapya pamoja na Kristo. Mkristo anapochagua kubatizwa kwa kutii neno la Kristo, ni tangazo la hadharani kwamba Yesu alikufa kwa ajili ya dhambi zao, akazikwa kaburini, na kufufuka kutoka kwa wafu. Ni muhimu kuelewa kwamba ubatizo si tendo la lazima kwa ajili ya wokovu, bali ni tendo la utii kuitikia wokovu ambao tayari umefanyika.

UKWELI WA MSINGI
Ubatizo ni kujieleza kimwili, hadharani au tamko la kile ambacho kimefanyika moyoni. Mungu hachagui kutuasili katika familia yake kuwa watoto wake kwa sababu ya wema wetu wowote. Ni kwa neema yake tu kwamba tumechaguliwa.

ya
na

Ubatizo ni muhimu kwa sababu Yesu aliamuru hivyo.

Huduma ya Paulo

Paulo akawa mtume na chombo katika mkono wa Mungu. Alitumwa, kutiwa shauku na kutiwa nguvu na Roho Mtakatifu ili kutimiza mambo makuu.

- Mmisionari na mwanzilishi wa kanisa—Bwana alimtuma Paulo katika safari tatu za umishonari katika maeneo ambayo injili haikuwa imehubiriwa hapo awali. Alimtangaza Kristo kama Mwokozi na kuanzisha makanisa mengi katika maeneo hayo. Safari za umishonari za Paulo zimeandikwa katika Matendo 13–21.
- Mhubiri na mwalimu—Kama ilivyotabiriwa, Paulo alimuhubiri Kristo kwa mataifa, wafalme, na wana wa Israeli. Wengi walimwamini Kristo huku wengine wakimdhihakiki na kumtesa. Mifano ya mahubiri ya Paulo imeandikwa katika Matendo 13:16–41 na Matendo 17:22–34.
- Mwandishi—Kati ya vile vitabu ishirini na saba vinavyounda Agano Jipya, Paulo alikuwa mwandishi wa vitabu kumi na vitatu, ama pengine kumi na vinne. Vitabu hivi vilikuwa ni barua, zinazojulikana kama nyaraka, zilizoandikwa kwa makanisa aliyoanzisha katika safari zake za umishonari.

Mtume -Mjumbe; mtu aliyetumwa kwa misheni, ambaye hupata mamlaka yake kutoka kwa mtumaji.

Kutoka kuwa kiongozi wa kidini mwenye kiburi na mtesaji wa Wakristo hadi kuwa mtumishi mnyenyekevu wa Mwenyezi Mungu; maisha ya Paulo ni mfano mzuri kwa waamini wote. Ingawa wachache wanaishi kwa namna; Wakristo wote ni kama Paulo, wametoka gizani hadi kwenye nuru yaani, kutoka katika kukaidi ukweli wa Mungu kwa kiburi hadi kupokea kwa unyenyekevu zawadi yake ya wokovu kwa neema.

Ni ahadi gani ya njema ambayo Mungu anawapa waamini wote katika Waefeso 2:10?

Je, unaamini kwamba Mungu ana mpango na kusudi la maisha yako?

UKWELI WA MSINGI
Bila kujali makosa au kushindwa kwetu huko nyuma, wito na kusudi la Mungu kwa kila mwamini ni kuwa na uhusiano na yeye na kumtumikia kwa kuwatumikia wengine.

Somo la 2—Utakaso

Neno la kibiblia linalomaanisha mchakato wa kukomaa kwa Mkristo ni utakaso. Neno hili pia linaweza kufafanuliwa kama mchakato wa kuwa mtakatifu. Utakatifu si hisia au uzoefu, bali mtindo wa maisha ambamo tabia ya Mwana wa Mungu inakuzwa na kuishi katika maisha ya kila siku ya mwamini.

Utakaso —Hali ya kutakaswa; mchakato wa neema ya Mungu ambayo kwayo mapenzi ya wanadamu yametengwa na dhambi na kuinuliwa hadi kwenye upendo mkuu wa Mungu na haki.

Soma 1 Petro 1:14–16 na uandike mistari huo hapa chini.

Mchakato wa utakaso una vipengele vitatu tofauti: utakaso wa awali, unaoendelea, na wa mwisho.

Utakaso wa Awali

Utakaso wa awali ni nafasi ambayo Mungu hutoa kwa kila mwamini. Msimamo huu hauna uhusiano wowote na tabia ya mtu. Waamini wote wanakombolewa, kutakaswa, kusamehewa, kuhesabiwa haki, na kufanywa wenye haki kupitia damu ya Kristo wakati wa kuongoka. Biblia inawaita Wakristo watakatifu, si kwa sababu hawana dosari au hawana dhambi, bali kwa sababu Yesu alijitwika hatia yao msalabani, akiwafanya wawe bila lawama mbele za Mungu.

Ikiwa umempokea Kristo kama Mwokozi wako, umetakaswa.

Utakaso Unaoendelea

Kuendelea katika utakaso kunategemea zaidi uamuzi wa kila siku wa mwamini, kwa kukaa ndani ya Kristo na kupokea nguvu zake. Utaratibu huu unaoendelea unahitaji ushiriki wa daima wa Mkristo. Ni lazima wajikabidhi kwa Mungu kwa hiari, watamani mapenzi yake katika maisha yao na waende sambamba na mbinu zake za mafunzo.

Kila wakati tunapojitolea au kujitoa kwa Mungu, kuweka mawazo yetu kwake na kutembea kwa nguvu za Roho Mtakatifu, tunajitenga wenyewe kwa ajili ya Mungu hivyo, tunasonga mbele katika utakaso. Ushindi huu wa kila wakati unapaswa kuongezeka kila tunapofahamu madhara ya uwezo wetu mdogo na faida za uwezo kamili wa Mungu katika maisha yetu.

Utakaso wa Mwisho

Utakaso huu kamili na wa mwisho utatokea wakati waamini watakapofananishwa kikamilifu na sura ya Yesu Kristo wakati wa kuja kwake mara ya pili. Maadamu Wakristo wako katika miili ya kidunia,

wanabaki na asili ya anguko na dhambi. Hata hivyo, watafananishwa kikamilifu na sura ya Kristo watakapoondoka katika maisha haya na kuishi katika uwepo wake.

Kielelezo cha Utakaso

Mtaalamu wa shaba safi alikuwa akipekua kwenye rundo la takataka nje kidogo ya jiji, ghafla aliona sufuria la shaba kuukuu lililopondeka. Lilikuwa chafu, lenye madoa na lililopondeka, lakini kwa uzoefu aliokuwa nao jicho lake liliweza kutambua thamani yake. Alipita kwenye lile furushi na kuokota sufuria kuukuu na kuitenga yenyewe. Kwa kufanya hivyo, alikitakasa chombo hicho. Huu ni utakaso katika matumizi yake ya awali. Bila shaka ni lazima atumie saa nyingi kusafisha, kuunda upya, na kung'arisha tena sufuria hiyo ya zamani, mpaka iwe na uzuri wa kupamba meza yake. Utaratibu huu ni utakaso katika matumizi yake ya pili.

Andika maelezo ya utakaso kwa maneno yako mwenyewe.

Yesu Kristo huona kila maisha kuwa ni kitu cha thamani, kiasi kwamba alilipa gharama kuu kuwaokoa wanadamu wote kutokana na uharibifu. Wale wanaoitikia katika dhabihu yake kwa imani iokoayo, wametengwa na ulimwengu kwa ajili yake mwenyewe. Kisha anajitolea kutakasa, kuunda upya, na kung'arisha kila mmojawao, kutengeneza kitu kuzuri kwa ajili ya utukufu wake.

Yesu ni mwaminifu katika kukamilisha kazi aliyoianza katika kila maisha yetu. Jukumu letu ni kujitoa kwake kila siku. Tunapokaa ndani yake na Neno lake na kujitoa kwa uaminifu kwa mapenzi yake, tutauhisi mkono wake wa kutakasa maishani mwetu na kuyapata yote aliyo nayo kwa ajili yetu.

UKWELI WA MSINGI

Mungu alitutakasa tulipompokea Kristo kama Bwana na Mwokozi. Anaendelea kututakasa tunapotembea naye katika upendo na utii. Siku moja, atatukaribisha katika uwepo wake na wakati huo, utakaso wetu utakuwa kamili.

Katika barua yake kwa Kanisa la Filipi, Paulo alionyesha imani yake katika kujitolea kwa uaminifu kwa Bwana katika mchakato wa utakaso. Soma Wafilipi 1:6 na uandike upya mstari ulio hapa chini.

Somo la 3—Utakaso wa Paulo

Paulo aliokolewa na kutengwa kwa ajili ya huduma na Yesu Kristo. Tamaa ya moyo wake ilikuwa kuwa na ushirika na Mwokozi wake na kukua kiroho, pamoja na kuwa kama Yesu zaidi na zaidi. Soma Wafilipi 3.

Kwa nini Paulo alilidhia kupata hasara ya kupoteza vitu vyote (mistari 7–8)?

Tamaa ya moyo wa Paulo ilikuwa ni nini (mstari 10)?

Paulo hakupendezwa tu na kujua juu ya Mungu, bali alitamani kumjua yeye kwa karibu zaidi.

Urafiki wa karibu - wa karibu katika uhusiano wa kibinafsi au ushirika; ukoo; umoja wa karibu; yanayohusu utu wa ndani kabisa.

Tunawezaje kumjua mtu kwa ukaribu?

Musa alimuuliza Mungu nini katika Kutoka 33:13?

Musa alikuwa na moyo kama wa Paulo kwa kutamani kupata ujuzi wa kina zaidi kuhusu Mungu na njia zake. Unafikiri unawezaje kumjua Mungu kwa ukaribu zaidi?

Katika Wafilipi 3:12–14, Paulo alikiri kwamba alikuwa bado hajakomaa kikamilifu. Alijilinganisha mwenyewe na mwanariadha. Alitumia misemo mitatu yenye kufafanua jitihada zake za kufanya maendeleo ya kiroho:

- "Bonyeza" (kujitolea)
- "Shika" (uvumilivu)
- Songa mbele (juhuri za kibinafsi)

Bonyeza -Kutumia juhudi; kujitahidi; kulazimisha au kusukuma njia ya mtu kupita au mbele.

Shika - Kukamata, kukamata, kushika.

Kusonga mbele -Kuchuja baada ya kitu; kufanya juhudi.

Ulinganisho wa Paulo wa Mkristo na mwanariadha unaonyesha kwamba ukomavu wa kiroho ni matokeo ya kujitolea na nidhamu. Wokovu ni bure kwa wote watakaotubu na kumpokea Kristo. Hata hivyo, ukomavu ni chaguo la kila siku linalohitaji juhudi na dhabihu. Kama ambavyo wanariadha wa kawaida

hawawezi kufanya vyema katika michezo yao, vivyo hivyo Wakristo wa kawaida watakuwa na ukuaji mdogo na mabadiliko ya taratibu.

UKWELI WA MSINGI

Ukuaji wa kiroho na ukomavu huhitaji kujitolea, uvumilivu na uhudi binafsi.

Somo la 4—Vizuizi vya Ukuaji wa Kiroho

Ili wakimbiaji wamalize mbio wakiwa na nguvu, hawapaswi kuruhusu chochote kuwapotosha kutoka kwenye mstari wa kumaliza mbio. Kuangalia nyuma yao, kwa wakimbiaji wengine, au hata mbele yao wenyewe kutazuia tu uwezo wao wa kufikia lengo la mwisho.

Katika Wafilipi 3, Paulo alizungumzia hatari tatu zinazozuia ukuaji wa kiroho.

Kizuizi - Kuweka nyuma au mbali; kuzuia kuanza au kusonga mbele.

Hatari ya Kuangalia Nyuma

Kulingana na Wafilipi 3:13, Paulo alifanya mambo gani mawili?

Kulingana na yale ambayo umejifunza kuhusu Paulo katika sura hii, ni matukio gani katika siku zake zilizopita unafikiri alihitaji kusahau?

Kusahau, kwa maana hii, haimaanishi kuacha kukumbuka, lakini badala yake ni kuchagua kuyaweka nyuma. Hatupaswi kuruhusu au kukumbuka dhambi za zamani zenye kuumiza zitawale maisha yetu ya sasa na kunyang'anya maisha yetu ya baadaye. Tunahitaji kuyaweka nyuma yetu na kusonga mbele katika neema, msamaha na uwezo wa Mungu.

Katika 1 Wakorintho 15:9–10, Paulo anajielezaje mwenyewe juu ya kile ambacho Kristo alimfanyia?

Je, unafikiri huduma ya Paulo kwa Bwana ingeathiriwaje kama angechagua kuzingatia makosa na dhambi yake ya zamani badala ya neema ya Mungu?

Licha ya kuwa na aibu juu ya maisha yake ya zamani, Paulo alijua kwamba uhuru wake kutoka kwenye hilo ulipatikana katika kazi ya Kristo iliyokamilika msalabani, toba mbele za Mungu na kutembea daima katika neema ya Baba. Kisha angeweza kusahau yaliyopita na kuendelea, akiwa amevikwa haki ya Yesu.

Ni nini maishani mwako kinachokuzuia kukimbia riadha nzuri?

Labda Mungu ametumia sura hii kufichua kumbukumbu au hali za sasa zinazokusababishia aibu. Inaweza kuwa ni dhambi ya mtu mwingine aliyotenda dhidi yako au dhambi uliyofanya. Vyote viwili vinaweza kukufanya ujisikie hustahili upendo na msamaha wa Mungu na kukufanya uishi katika gereza la aibu. Baba yako wa mbinguni anakupa uhuru kutoka kwenye aibu yako. Anakuomba uweke mambo yako ya nyuma kwake yaani, kufichua dhambi na aibu maishani mwako na kupokea mwongozo wake na uponyaji ili uweze kusonga mbele, bila minyororo ya kukuvuta nyuma katika maisha yako.

Shirikisha mambo haya kwa mshauri wako, mtu muwajibikaji, mshirika wako katika maombi. Je, utakabiliana vipi na changamoto hii?

Somo la 5—Hatari ya Kuwaamini Wengine

Paulo aliwaelezeaje baadhi ya watu katika maisha yake katika Wafilipi 3:2, 18–19?

Kama tulivyojifunza, Paulo mwenyewe alikuwa adui wa msalaba katika maisha yake ya awali. Kwa mara nyingine tena, soma Matendo 7:54–60 na ueleze tukio ambalo Paulo alishuhudia.

Stefano aliwajibuje watesi wake?

Soma 2 Timotheo 4:14–17. Eleza jinsi Paulo alivyowajibu wale waliomdhuru na kumwacha.

Soma 2 Wakorintho 11:23–33. Fanya muhtasari wa makosa mengine ambayo Paulo aliyatenda.

Paulo alivumilia mateso mengi wakati wa huduma yake na bado aliwasamehe waliomshambulia. Ninafikiria kwamba aliathiriwa sana kwa kumshuhudia Stefano akiwasamehe wale waliokuwa wakimpiga mawe hadi kufa. Hasa ikizingatiwa kwamba yeye mwenyewe alihusika katika mateso ya Stefano.

Yesu alipokuwa akiwafundisha wanafunzi wake kusali, aliwaelekeza juu ya umuhimu wa msamaha. Fanya muhtasari wa kile unachojifunza katika Mathayo 6:9–15.

Je, unajifunza nini kutoka kwenye Marko 11:25–26?

Biblia inafundisha kwamba kosa dhidi ya mwingine ni kama deni linalosubiri kulipwa. Yule aliyeudhiwa anaweza kusamehe deni au kudai malipo. Msamaha huu haategemei ustahili wa mkosaji au shauku ya kusamehewa; hata hivyo, matokeo ya kuchagua kutosamehe ni uchungu, ambao unatia sumu moyoni. Tukiwa watenda dhambi, tuna deni kubwa kwa Mungu ambalo hatuwezi kulilipa. Tunapompokea Kristo kama Mwokozi wetu, deni letu husamehewa kwa neema; adhabu ya deni hilo kuwekwa kwa Kristo. Je, sisi tuliosamehewa deni kama hilo tunawezaje kukataa kuwasamehe waliotukosea?

Mungu anaendelea kutusamehe kila siku na anatuamuru kuwasamehe wanaotukosea. Andika Luka 6:35 hapa chini.

Somo la 6—Madhara ya Kujiamini Wenyewe

Katika barua yake kwa Wafilipi, Paulo alikiri kwamba anaweza kuwa na uhakika katika mambo aliyoyatimiza. Soma Wafilipi 3:3–6 na uandike kile unachoamini Paulo alikuwa akikieleza.

Akiwa Myahudi mcha Mungu, Paulo aliamini kwamba alikuwa mwema na mwadilifu. Katika Wafilipi 3:6, alisema kwamba hakutakiwi kulaumiwa kutokana na kiwango cha maisha yake zamani na dini yake. Alipokuwa mfuasi wa Kristo, alielewa uhalisi wa hali yake ya dhambi na akaacha kujiamini mwenyewe au katika wema wake.

<p><i>Kujiamini</i> -Kujiamini kwa nguvu au uwezo wa mtu mwenyewe; kujitegemea.</p> <p><i>Kiburi</i> - Hisia ya thamani ya mtu mwenyewe na kuchukia kile kilicho chini au kisichostahili; majivuno yasiyo na maana ya ubora.</p>
--

mtu
ya

Maana nyingine ya neno kujiamini ni *kiburi* .

Kulingana na Methali 16:18 , madhara ya kiburi siku zote yatakuwa ni yapi?

Kuna athari nyingi za kuwa na mtazamo wa kujiamini wenyewe: hizi ni kama kuamini mawazo binafsi, kujitumikia, kujiona, kujidanganya, kujifurahisha, kujitafuta, kujitegemea, ubinafsi, na hatimaye kujiabudu.

Soma Yakobo 3:13–16. Je, unajifunza nini kuhusu tamaa ya ubinafsi kutoka kwenye mistari hii?

Kulingana na Luka 9:23–24, Yesu alisema kila mwamini lazima afanye nini?

Unafikiri kujikana mwenyewe ina maanisha nini?

UKWELI WA MSINGI

Ili kuwa na maendeleo ya kiroho, ni lazima tutilie mkazo katika fikra za karibu sana na Kristo na ukomavu wa kiroho.

Somo la 7—Uzito wa Dhambi

Mwanariadha anajua kwamba kuwa na uzito kupita kiasi kutazuia kasi na uvumilivu wake wakati wa mbio. Vivyo hivyo, Wakristo wanapaswa kufahamu kila mara kizuizi cha wingi wa dhambi katika maisha yao. Dhambi inatuzuia kufanya maendeleo ya kiroho kwa sababu inatukengeusha kutoka kwenye lengo letu la ukomavu wa kiroho, hututenganisha na ushirika na urafiki wa karibu na Baba yetu wa mbinguni, na kuzima nguvu za Roho Mtakatifu katika maisha yetu.

Je, Waebrania 12:1 na Mithali 5:21–22 vinafafanua je kuhusu dhambi?

Mungu ametoa mahitaji yote muhimu ili kuvua na kutupilia mbali mitego ya dhambi ili tuweze kurejeshwa kwenye uhusiano mzuri naye kupitia upatanisho.

Upatanisho—Kurudishwa kwa maelewano au urafiki.

Hatua za Upatanisho na Mungu

Hatua ya 1: Ungama

Kuungama *dhambi zako* kunamaanisha “kukiri jambo la siri, lililofichwa, au la kudhuru nafsi yako” yaani, kukiri kwamba kile ambacho Mungu anakiita dhambi ni dhambi kwelikweli. Mungu anataka ukubaliane naye kwamba matendo yako kweli yamekuwa kinyume na mapenzi na njia zake.

Je, itikio la Mungu ni lipi kwa wale wanaoungama dhambi zao kwa unyenyekevu kulingana na 1 Yohana 1:9?

Hatua ya 2: Tubu

Kutubu maana yake ni “kuhisi huzuni au majuto ; kubadili mawazo au moyo wa mtu kuhusiana na matendo yaliyopita au yaliyokusudiwa; kuhisi kujuta kwa kile alichofanya mtu au alichocha kufanya.” Kuomba msamaha kwa Mungu ni jibu lako la kujutia, kuomba radhi na kutubu kwamba matendo yako yamekuwa kinyume na yeye na yamezuia ushirika wa moyo wako naye.

Je, Daudi alimwambia nini Mungu katika Zaburi 25:18?

Ikiwa umemkosea au kumtenda dhambi mtu mwingine, Yesu anasema ni lazima ufanye nini kulingana na Mathayo 5:23–24?

Hatua ya 3: Amini na Upokee

Hatua hii ya mwisho ni muhimu. Bila kujali jinsi unavyohisi, lazima uamini kwamba amekubali maungamo yako na toba na kisha uupokea msamaha wake kikamilifu. Umehakikishiwa katika Neno lake kwamba yeye ni mwaminifu katika kusamehe, kwa hiyo unaweza kuendelea kwa ujasiri kamili ukijua kwamba ushirika wako naye utarejeshwa.

Yesu alisema nini katika Mathayo 21:22?

Sisi ni dhafu ndani yetu na mara kwa mara tutashindwa kuishi kwa kiwango cha Mungu cha utakatifu. Tutapungukiwa na upendo kamili, wema, uvumilivu na msamaha kwa wengine. Tuna mwelekeo wa asili

UKWELI WA MSINGI

Kama jinsi uzito usio wa lazima unavyopunguza mwendo wa mwanariadha; ndivyo dhambi maishani mwetu zinavyozuia maendeleo yetu ya kiroho. Ni lazima tuchague kushirikiana na mpango mkamilifu wa mafunzo ya Mungu.

wenye ubinafsi na uwezo wa kuudhi kwa urahisi yaani, tunajifikiria zaidi sisi wenyewe na kidogo juu ya wengine. Tunahukumu zaidi watu wengine maishani mwetu kwa kiwango ambacho hata sisi wenyewe hatuwezi kufikia uzuri huo. Kwa hiyo, ni lazima tufanye mazoezi ya hatua hizi kila siku.

Somo la 8—Malengo ya Mwamini

Katika Wafilipi 3, Paulo alibainisha hoja ya lengo lake binafsi na kusudi la maisha yake na uwepo wake. Katika mistari wa 14, alieleza lengo na kusudi lake kama “wito wa juu wa Mungu katika Kristo Yesu,” ambao unaweza kujumlishwa kwa maneno mawili: Kristo na mbingu.

Unaposoma mistari ifuatayo katika Wafilipi 3, mruhusu Bwana azungumze nawe kuhusu malengo yako binafsi na madhumuni ya maisha. Andika mtazamo wako kuhusu:

Kumjua Kristo (mstari wa 8)

Kupatikana ndani ya Kristo (mstari wa 9)

Kujua nguvu za Kristo (mstari 10)

Kuwa kama Kristo (mstari 10)

Mbingu (mstari wa 11, 20-21)

Kwa hiari kabisa Paulo alifunua moyo wake kwa wasomaji wake. Alikiri na kutoa maelezo ya makosa na udhaifu wake na akatangaza kwa ujasiri upendo wake kwa Kristo na shauku yake ya utakatifu na ukomavu wa kiroho. Hadithi ya maisha yake imeandikwa ili kututia moyo na ni kielelezo kwetu ili tukifuate.

Ni muhimu kutafuta mafundisho na kufundishwa na mwamini aliyekomaa ambaye atahimiza ukuaji wako wa kiroho na kukuwezesha kuwajibika. Aina hii ya uhusiano wa kweli itakuhitaji kuwa wazi, mwaminifu na mwenye hisia za kweli.

Uwajibikaji - Kuwajibika kwa kuitwa kutoa hesabu; kuwajibika kwa mwenendo wa mtu.

Ikiwa tayari huna mtu kama huyu maishani mwako, mtafute kwa bidii. Mwambie Mungu akuletee mtu huyo. Wasiliana na mchungaji wako au kiongozi mwingine wa kanisa na ueleze shauku yako katika kutiwa moyo na kufundishwa uwajibikaji.

Je, unaweza kufikiria mtu mmoja au wawili ambao wanaweza kuwa tayari kukufundisha? Andika majina yao hapa chini.

1. _____
2. _____

Ni lini utawasiliana nao?

_____

Mungu amekuhimiza ufanye nini ili 'kusonga mbele kuyaelekea malengo'?

_____
_____
_____
_____
_____

Sasa una ufahamu wa msingi juu ya jinsi ilivyo unapokuwa na kukomaa katika njia yako ya kiroho ukiwa pamoja na Kristo. Tazama kiambatisho A kwa muhtasari wa jinsi ya kukuza urafiki wa karibu na Mungu kila siku. Sura inayofuata inatoa somo la kina juu ya kanuni za kibiblia za msamaha na upatanisho. Ombi langu ni kwamba somo hilo lifungue moyo wako ili upokee uponyaji ambao Kristo anatamani kukupa moyoni mwako.

Sura ya 5

Msamaha na Upatanisho

Muda mfupi baada ya kumpokea Yesu kama Bwana, alinifunulia chuki kubwa niliyokuwa nayo kwa baba yangu. Kabla sijawashirikisha mengi, nataka niweke wazi kwamba baba yangu alikuwa, na ni mtu mwema ambaye alijitahidi kadiri awezavyo kunilea mimi pamoja na ndugu zangu wengine saba. Sasa ninajua ya kwamba hakuwa na nia mbaya kwangu au lengo la kuniumiza. Hakukataa tu kwa makusudi kunipa nilichohitaji kutoka kwake kama baba. Licha ya jitihada zake nyingi, kuna mambo ambayo alifanya au kutokufanya na kusema ambayo yaliniumiza, hatimaye kuleta chuki dhidi yake. Bwana aliwasiliana nami kwa uwazi sana kwamba nilihitaji kwenda kwa baba yangu na kumsamehe.

Hadithi nyingi zinafanana na hii yangu. Kutengwa na wazazi ni sababu ya wazi ya kuweza kuleta uchungu usioelezeka au chuki. Mungu amemuumba kila mtoto akiwa na mahitaji mahsusi ya kihisia yaani, moyo na ya kimwili ili yatimizwe na wazazi wote wawili. Ikitokea yote yameathiriwa, upweke hutengenezwa katika maisha ya mtoto ambao huwa majeraha ya kihisia. Kwa mfano, baba anapaswa kutoa uongozi wa kimungu na ufuatiaji wa dhahabu na upendo kwa mke na watoto wake. Mama anapaswa kuandaa mazingira ya upendo, malezi na kumjengea heshima mume wake. Wazazi wote wawili wanapaswa kuwapa watoto wao upendo, shauku ifaayo na nidhamu ya kimungu. Ikiwa mtoto hatapokea mambo haya kwa sababu ya ujinga au uasi kutoka kwa wazazi wake, unyanyasaji, au mshtuko wa talaka, ustawi wao wa kihisia na maendeleo ya kiroho vinaweza kuathiriwa sana.

Wanafamili, marafiki, wafanyakazi wenzetu, majirani, na hata wageni wanaweza kutupa majeraha ya kukusudia au bila kukusudia. Kwa bahati mbaya, watu tunaowapenda zaidi wanaweza kuacha makovu makubwa zaidi. Lakini sisi sio waathiriwa kila wakati, tuna uwezo wa kuumiza wengine pia. Nani wa kulaumiwa? Ni wewe? Je, ni wao? Je, ni Mungu? Katika sura hii, tutajua la kufanya watu wanapokuumiza au unapowaumiza wengine.

Somo la 1—Enzi Kuu ya Mungu

Zaburi 139:1–18 inafundisha kwamba Mungu anamjua kila mmoja wetu kwa ukaribu na kwamba siku zetu zote zimeumbwa na kuamriwa naye.

Je, tunajifunza nini kuhusu Mungu kutoka kwenye Isaya 46:9–10?

Mwenye Enzi Kuu —Aliye juu zaidi au aliye juu zaidi katika mamlaka, aliye na cheo cha juu kuliko wengine wote, akiwa na mamlaka ya kujitegemea au kuu zaidi.

kujua yote —Kuwa na ujuzi wa

Kulingana na Neno, Mungu ni mwenye uweza wote na anajua yote. Kwa maneno mengine, yeye ni Mwenye enzi na mjuzi wa yote.

ulimwengu mzima, kujua mambo yote na hekima isiyo na kikomo.

Ukweli huu unaweza kuwa mgumu kukubalika, hasa kwa wale ambao wamevumilia magumu mengi na kuteseka mikononi mwa wengine. Kwa nini Mungu ambaye ni mwenye uwezo wote na mwenye ujuzi wote aruhusu watoto wake kuteseka?

Swali hili linasumbua mioyo ya watu wengi na linaweza kusababisha kwa urahisi kutoamini pamoja na watu kumchukia Mungu. Baada ya yote, ikiwa anajua kila kitu na anaweza kufanya lolote, je, si yeye basi anawajibika kwa yote yanayotokea?

Ikiwa swali hili linabaki akilini mwako, tazama nyuma kutoka kwenye mtazamo wako wa awali. Fikiria kuwa unatazama chini duniani kutoka juu, kumbuka ulichojifunza kuhusu Mungu na wema wake. Je, unamwamini?

Mungu amempa kila mtu zawadi ya uhuru wa kuchagua. Mwanadamu anaweza ama kumfuata na kufanya mema au kumkataa na kufanya maovu. Kila chaguo huzaa matunda, ikiwa ni kwa mema au kwa mabaya. Waamini na wasioamini wote wanapitia athari za chaguzi zao wenyewe pamoja na chaguzi za wale walio karibu nao. Si vigumu kukubali matokeo ya uchaguzi wetu mbaya, lakini vipi tunapopata mateso kwa sababu ya chaguo ovu la mtu mwingine? Au unapata mateso usiyojua yanatoka wapi?

Ikiwa Mungu angeingilia kati na kukomesha uwezo wa wanadamu wa kuchagua uovu, basi hiari haingekuwapo tena. Vivyo hivyo, kama Mungu angewakinga wale wanaomwamini dhidi ya uovu, akiruhusu mema tu kugusa maisha yao, basi wasioamini wangehamasishwa tu kumgeukia yeye kwa ajili ya dhamana ya maisha yasiyo na maumivu. Je! ndio sababu ya kumemgeukia? Je, ulitarajia Mungu akupe maisha rahisi na kukuinga na mabaya yote?

Mateso ya Mwanadamu

Mwanamume mmoja anayeitwa Ayubu katika Biblia alikuwa na maisha yenye kupendeza. Alikuwa na mke, watoto na biashara yenye mafanikio na wafanyakazi wengi.

Soma Ayubu 1:8. Mungu alimwonaje Ayubu?

Soma Ayubu 1:9–11. Shetani alimwambia nini Mungu kuhusu Ayubu?

Je, Mungu alijibu vipi katika mstari wa 12?

Mungu alimruhusu Shetani kuleta uovu juu ya Ayubu kwa kupoteza mali zake zote, kifo cha wafanyakazi wake na watoto; na hatimaye kudhoofika kwa afya yake. Ayubu hakuelewa kwa nini Mungu alikuwa akimruhusu ateseke sana hivyo. Baada ya yote, alimcha Bwana na kuishi kwa haki. Hakika, hakuwa amefanya lolote kustahili mateso hayo.

Ayubu alimuuliza nini Mungu katika Ayubu 7:20?

Kama tunavyoweza kuona katika sura nyingi, Ayubu alihuzunika juu ya swali, *Kwa nini?* Alimlilia Mungu na kutafuta ushauri kutoka kwa marafiki zake. Mungu alikaa kimya kwa muda lakini hatimaye alijibu.

Mungu alisema nini katika Ayubu 38:1–3?

Mungu hakuwahi kujibu swali la Ayubu. Badala yake, aliuliza maswali ili kuelekeza uangalifu wa Ayubu kwenye nguvu na utukufu wake ulioonyeshwa katika uumbaji wake. Maswali ya Mungu yaliondoa mtazamo wa Ayubu juu yake mwenyewe na hali yake na kumpa mtazamo mpana zaidi wa ukuu wa Mungu.

Ayubu alijibu vipi katika Ayubu 40:3–5 na 42:1–6?

Ni suala la asili kutafuta maelezo kuhusu mateso yetu. Sisi pia tunamlilia Mungu kama Ayubu tukiuliza kwa nini. Lakini moja ya mambo mengi tunayojifunza kutoka kwa Ayubu ni kwamba *kwa nini* ni swali lisilo sahihi. Badala yake tunapaswa kumwuliza Mungu, *Unajaribu kunifundisha nini? Mapenzi yako ni nini kwangu katika msimu huu wa mateso?*

Mungu ni Baba mwenye upendo asiyeleta uovu katika maisha yetu. Hata hivyo, anaturuhusu tuguswe na uovu kwa kusudi lake na kwa manufaa yetu ya milele. Mwombe Mungu imani ya kumwamini yeye; atajibu maombi yako.

Somo la 2—Majaribu na Dhiki

Soma Yohana 16:33. Yesu aliwafundisha nini wafuasi wake kuhusu majaribu na dhiki?

Tumeahidiwa magumu na uchungu. Hakuna tunachoweza kufanya ili kuepuka dhiki, lakini tunawajibika kwa jinsi tunavyoitikia.

<i>Dhiki</i> —Taabu au mateso yanayotokana na dhuluma, manyanyaso, taabu na majaribu.

Soma Malaki 3:3. Mungu anafanya nini kupitia majaribu yetu?

Tunaweza kuruhusu maumivu yetu kuifanya mioyo yetu kuwa migumu kwa Mungu na wengine au kukabidhi hali zetu kwa Mungu, tukimruhusu aitakase mioyo yetu kupitia majaribu. Kusafisha moyo ni sawa na kusafisha dhahabu. Dhahabu inapochomwa moto, uchafu huinuka juu ili uweze kuondolewa. Mungu huruhusu kila mmoja wetu kustahimili mateso ili tusafishwe na kubadilishwa kuwa mfano wa Kristo.

1 Petro 1:6–7 inasema nini kuhusu majaribu yetu?

Kadiri tunavyopitia majaribu mengi, ndivyo tunavyokuwa safi zaidi. Majaribu ndiyo njia pekee ya kupima hali ya mioyo yetu. Dhahabu inaweza kuonekana safi juu ya uso, lakini inaweza kujazwa na uchafu katika kiini chake kisichoonekana. Majaribu yetu yanafunua kile kinachokaa ndani ya vilindi vya mioyo yetu. Ikiwa tunamwamini Mungu katika mapito haya, maisha yetu yatajaa upendo, tumaini, na ujasiri wa Yesu Kristo.

Andika Warumi 8:28–29.

Mstari wa 28 unasema waziwazi kwamba “mambo yote hutenda kazi pamoja kwa wema.” Jambo kuu ni imani. Ikiwa tutachagua kuamini ahadi za Mungu na kumwamini yeye katikati ya majaribu na dhiki zetu, tutakuwa washindi na Mungu atatukuzwa. Wale wanaoshuhudia mwenendo wetu kupitia majaribu yetu wanaweza kuona kazi ya Kristo katika maisha yetu na kwa uwezo wa Roho Mtakatifu, wanaweza kuona kutafakari kwake ndani yetu.

Ayubu alibaki kuwa mtumishi mwaminifu wakati wa mateso ambayo yalisababisha kuaminiwa zaidi, kuwa na imani kubwa zaidi na uhusiano wa karibu zaidi na Mungu.

Soma Ayubu 42:11–16. Je, ni jinsi gani Mungu alimpa Ayubu faraja kwa mateso yake (mstari wa 11)?

Je, maisha yote ya Ayubu yalikuwaje (mistari 12–16)?

Ayubu alikataa kumlaumu Mungu kwa mateso yake na alimwamini kupitia maumivu yake. Imani ya Ayubu kwa Mungu haikuruhusu nafasi ya uchungu kukaa moyoni mwake. Imani ya Ayubu ilimwezesha kupata faraja kutoka kwa Baba yake wa mbinguni kupitia familia na marafiki zake. Mungu pia aliubariki uaminifu wa Ayubu kwa kumpa mara mbili ya alivyokuwa nayo hapo awali. Hilo halimaanishi kwamba mateso yote yataleta baraka tele za kidunia; kinyume chake, jambo pekee ambacho ni hakika katika maisha haya ni ugumu. Lakini hata tupate mateso, majaribu, au dhiki gani sasa, tuna ahadi ya umilele utakaokaa mbele za Mungu ambapo hakutakuwa na machozi wala kuteseka tena.

Soma 2 Wakorintho 1:3–4. Uzoefu wako unawezaje kutumiwa kuwasaidia wengine?

Yesu anasema, kuna nyakati ambapo Mungu hawezi kukuondolea giza, lakini mwamini. Mungu ataonekana kama rafiki asiye na fadhili, lakini sivyo. Ataonekana kama Baba asiye wa asili, lakini hayuko hivyo. Ataonekana kama hakimu dhalimu, lakini sivyo. Katika vitu vyote imara na vinavyotakiwa kukua, weka mawazo yako yote kwa Mungu. Hakuna kitu kinachotokea katika hali fulani isipokuwa mapenzi ya Mungu yapo nyuma yake, kwa hiyo unaweza kutulia katika imani kamili kwake. -Oswald Chambers

Mungu ana mpango wa milele: wema utashinda na uovu wote, mateso na huzuni vitakoma. Tunaweza kuchagua kumchukia Mungu kwa sababu ya wale ambao wametusalababishia maumivu; au tuweke imani yetu katika Mungu mkuu na kusamehe makosa na kushindwa kwa wengine.

Unapomkubali Kristo kama Bwana na Mwokozi, unaweka tumaini lako kwake kwa ajili ya hatima yako ya milele. Lazima pia umwamini yeye kwa mambo yako ya zamani pamoja na ya sasa. Yeye pekee ndiye anayeweza kukutoa ndani ya majaribu yako na kukupa nguvu za kupambana nayo kwa haki. Yeye peke yake ndiye anayeweza kufanya mema kutoka kwa mabaya na kurejesha uhusiano ambao umevunjika. Utiifu wako kwa Neno la Mungu katikati ya mateso yako utakupa amani na kuleta sifa, heshima na utukufu kwa Bwana Yesu Kristo.

Soma 1 Petro 1:3–7. Je, mstari huu unatumikaje kwa hali yako?

UKWELI WA MSINGI

Neno la Mungu linatuambia kwamba yeye atatumia majaribu na dhiki zetu kutubadilisha kuwa kwa sura yake na kututayarisha kuwafaraji wengine kwa uzoefu sawa na wetu.

Somo la 3—Kwa Nini Tusamehe?

Nilipohisi mwito ambao Mungu kaweka moyoni mwangu kwamba alitaka nimsamehe baba yangu, mara moja nilipinga. Nilishindana na Mungu kwa majuma kadhaa, sikutaka kuachia uchungu wangu. Kwa nini nimsamehe? Hajawahi kuniomba msamaha. Je, anastahili msamaha wangu?

Deni liposamehewa, haki za malipo hutolewa. Nikimsamehe mtu ambaye amenikosea, ninakuwa huru kutokana na hasira na kinyongo dhidi yake; naacha pia nia ya kutaka kulipiza kisasi. Niliachana na nguvu zangu na kukubali kusindwa. Msamaha wa kweli si kitu ambacho mtu hustahili, haumfaidii na ni bure. Sio hiari au haki; basi kwa nini tusamehe?

<p><i>Samehe</i> –Kutoa kinyongo, kuacha kuhisi chuki dhidi ya mtu kwa sababu ya kosa lililofanywa, kuachilia, kusamehe.</p>
--

Mungu anaamuru msamaha. Yesu alisema nini katika Luka 6:35–37?

Je, ni sifa gani za watu waliochaguliwa na Mungu katika Wakolosai 3:12–13?

Kumtii Baba yetu wa mbinguni si jambo la hiari. Ikiwa tutateua na kuchagua ni amri zipi za Mungu za kutii kulingana na tamaa zetu wenyewe, tutaishi maisha yasiyozaa matunda, yasiyofaa na tasa kiroho.

Wale wanaosamehe wana sura ya Kristo. Je, maombi ya Yesu katika Luka 23:34 yalikuwa ni yapi?

Kama Wakristo, tunayo fursa na wito wa kulibeba jina la Kristo machoni pa waliopotea. Neno *Mkristo* linamaanisha "Kristo mdogo." Ni lazima tuwe tayari kutembea kama yeye alivyotembea. Kristo alikuja hapa duniani kuleta msamaha kwa wenye hatia, akionyesha kitendo cha mwisho cha msamaha msalabani. Aliagiza Kanisa kuendelea kutangaza msamaha kwa ulimwengu. Ikiwa tunataka kubeba jina lake, tunapaswa kuwasamehe wale ambao wametukosea. Kusudi la msamaha ni nini?

Msamaha huvunja duara la lawama na mateso

Ikiwa sisi ni waaminifu kwetu wenyewe, tutakubali jinsi inavyoama kuendelea kumlaumu mtu kwa makosa yake. Bila shaka inauma zaidi kuliko kosa lenyewe. Pia ni maumivu kwa mkosaji, haswa ikiwa wanataka kufanya marekebicho. Kuendeleza msamaha kunaweza kuwa vigumu kwa sababu hakumalizi maswali yote ya lawama na haki; cha kushangaza, maswali kama haya huwa hayana

umuhimu mara tu msamaha unapokuwa umetolewa. Msamaha hutoa njia ya kumaliza ugomvi na huruhusu uhusiano kuanza upya.

Maisha ya Yusufu, yaliyoandikwa katika Mwanzo 37–45, yanaonyesho vizuri nguvu ya msamaha. Ikiwa haujasoma simulizi la Yusufu, ninapendekeza ulisome. Yusufu alieleweka vibaya, alitendewa vibaya, alisalitiwa, aliachwa na hata kuuzwa utumwani na ndugu zake mwenyewe. Bila kujali kila kitu alichovumilia, alikataa kuruhusu mzizi wa uchungu ushikilie maisha yake. Muda mfupi kabla ya kuunganishwa tena na ndugu zake, baada ya miaka mingi ya kutengana, alishuhudia kazi ya uponyaji ambayo Mungu alikuwa amefanya maishani mwake kwa kumpa mwanawe wa kwanza Manase na mwanawe wa pili Efraimu.

Soma Mwanzo 41:51–52. Je, majina haya mawili yanamaanisha nini?

Kusahau, kwa maana hii, haimaanishi kuacha kukumbuka, bali kuachilia yaani, kuacha kuruhusu kumbukumbu za mambo yenye kuumiza zidhibiti maisha yako ya sasa. Yosefu alivumilia hali ngumu kwa sababu ya ndugu zake. Badala ya kuwakasirikia, alimruhusu Mungu aponye moyo wake uliovunjika kwa miaka mingi aliyokaa peke yake huko Misri. Kufanikiwa kwa Yusufu kulihusiana moja kwa moja na kusahau kwake. Alichagua kumtumaini Mungu kuhusu mawazo, hisia zake, na maisha yake ya zamani. Alipopewa nafasi, alieneza upendo, msamaha na neema kwa ndugu zake.

Soma Mwanzo 45:5–8. Yusufu aliwaambia nini ndugu zake?

Soma Mwanzo 45:15. Yusufu alifanya nini?

Yusufu hakuwalaumu wala kutaka maelezo; aliwapa tu rehema na msamaha. Msamaha ulifungua njia kwa Yusufu na ndugu zake kuunganishwa tena na kuanza uhusiano mpya.

Msamaha huondoa mzigo wa hatia kwa mkosaji

Soma Mwanzo 50:15. Ndugu zake Yosefu waliogopa nini?

Yusufu alijibu vipi katika Mwanzo 50:19–21?

Ndugu wangeweza kubeba huzuni na hatia yao hadi kuingia navyo kaburini, lakini Yusufu aliwapa msamaha. Bila malipo wala kustahili, msamaha wake uliondoa hatia yao na kurejesha uhusiano wao. Je, hii inaonekana kuwa ya kawaida?

UKWELI WA MSINGI

Mungu anaamuru kila mtu kusamehe. Wale wanaotii hubeba mfano wa mwanawe na huruhusu uponyaji na upatanisho kuanza.

Dhambi ilipoingia ulimwenguni, tulihukumiwa kuishi katika hatia na aibu yetu milele. Lakini Mungu alinyoosha mkono wake wa msamaha kwa kumtuma Kristo kuondoa hatia yetu na kurejesha uhusiano wetu naye. Je, unastahili msamaha ambao umepokea kupitia Kristo?

Somo la 4—Gharama ya Kutokusamehe

Mbadala wa dhambi ni gharama kubwa, wakati msamaha ni bure kabisa. Kukataa kutoa msamaha ni kuchagua kudumisha haki ya kudai malipo kwa makosa yaliyofanywa. Kutokuwa tayari kusamehe husababisha uchungu na chuki.

Chuki hung'ang'ania yaliyopita, ikiyarudia tena na tena. Kama kutonesha kovu, chuki huzuia kidonda kupona. Uchungu ni sumu ambayo huathiri kila mtu anayekutana nayo. Ikiwa kuna uchungu moyoni mwako, basi imeathiri na itaendelea kuathiri kila uhusiano ulio nao. Dawa pekee ni msamaha.

Je, Waebrania 12:15 inasema nini kuhusu uchungu?

Uchungu hujikita ndani ya moyo na kukua na kuzaa matunda chungu ambayo husababisha shida, huchafua mahusiano, na kuzuia ukuaji wa matunda mazuri ambayo Mungu anataka kuzaa katika maisha yetu.

Uchungu -Hali ya kuwa na maumivu makali moyoni; yenye sifa ya uadui au ukatili.

Chuki —Hali ya kuhisi hisia ya kukasirika kwa sababu ya jambo fulani linaloonwa kuwa baya, tusi, au kadhalika, ambalo mara nyingi huchanganyika na uadui, kinyongo.

Kinyongo- Hasira kali; hasira ya kina na ya kuamua; mara nyingi hasira ya chuki,

Hasira - shauku kali au hisia ya kutofurahishwa.

Kusema vibaya—Maneno yenye kuumiza, yenye ufisadi, yenye kuudhi, yasiyopendeza huleta maafa, huzuni, dhiki.

Uovu -Nia mbaya; hali ya akili inayodhihirishwa na nia ya kufanya kitendo kisicho halali; madhara.

Soma Waefeso 4:31. Kuna uthibitisho gani katika moyo wa mtu anayeshikilia uchungu?

Tunda la Kutokusamehe

Je, mojawapo ya sifa zifuatazo zinaonekana katika maisha yako? Weka alama ya vema karibu na sifa ambazo zinakutambulisha.

- Kiburi
- Kujihesabia haki
- Kujihurumia
- Kutokuwa na utulivu wa kihisia
- Wasiwasi, hofu na mafadhaiko
- Matatizo ya kiafya
- Kutokuzingatia taratibu za kula
- Ukosefu wa uaminifu katika mahusiano
- Ukosefu wa ukaribu katika ndoa
- Ukosefu wa kijinsia
- Kuhukumu na kukosoa wengine
- Kujipa thamani sana na kuudhika kwa urahisi
- Kutokuwepo kwa amani na furaha
- Ushirika na Yesu uliovunjika

UKWELI WA MSINGI

Kutosamehe kunaleta uchungu, kunachafua mahusiano mengine, na kuusumbua moyo wa mwanadamu.

Yesu aliwashirikisha wanafunzi wake mfano kuhusu madhara kwa wale wanaokataa kusamehe. Soma Mathayo 18:21–35.

Je, bwana alikuwa na tabia gani kwa mtumishi wake katika mstari wa 27?

Je, mtumishi huyo alimtendeaje mtumishi mwenzake katika mstari wa 28?

Kulingana na mistari ya 34, bwana-mkubwa alimjibu nini mtumishi wake ambaye hakuwa tayari kusamehe?

Yesu alionya kuhusu nini katika mstari wa 35?

Fikiria juu ya msalaba, msamaha na wokovu ambao tumepokea kutoka kwa Kristo. Je, tunawezaje kupokea msamaha wake na bado tukatae kutoa msamaha kwa wengine?

Mfano huo haufundishi kwamba mtoto wa Mungu aliyezaliwa mara ya pili atapata uharibifu wa milele ikiwa hataki kusamehe; bali unafundisha kwamba watakuwa wafungwa wa kutokusamehe yaani, kubaki katika mzunguko wa kudumu wa kufufua maumivu ya zamani. Je, inawezekana kuwa huru kutokana na maumivu yanayosababishwa na sisi wenyewe na wengine pia? Je, ni kwa jinsi gani tunapaswa kuishi katika maelewano na wengine katika ulimwengu uliojaa dhambi na maovu?

Somo la 5—Jinsi ya Kuhusiana

Mpende Jirani yako

Biblia hutoa maagizo yaliyo wazi juu ya jinsi tunavyopaswa kuwa na uhusiano kati yetu.

Soma Mathayo 22:37–40. Kulingana na Yesu, amri kuu mbili ni zipi?

Yesu mwenyewe alisema kwamba upendo wetu kwa wengine ni muhimu sawa na upendo wetu kwake. Je, ni ipi unaiona rahisi zaidi? Bila shaka swali hilo lilikuwa gumu. Kumpenda mtu ambaye kwanza anakupenda kikamilifu na bila masharti, hadi kufikia hatua ya kutoa maisha yake kwa ajili yako, si vigumu. Lakini kuwapenda watu wanaokukosèa kila mara, wanaokupenda kwa masharti wasiokupenda kikamilifu na wamekusababishia maumivu bila kukusudia au kwa makusudi? Je, hiyo ni rahisi?

Fanya muhtasari wa 1 Yohana 4:19–21.

Jambo la kwanza tunalojifunza ni kwamba upendo wetu kwa Mungu ni jibu la upendo wake kwetu. Jambo la pili ni kwamba kumpenda Mungu kunapelekea kuwapenda wengine. Huwezi kudai kumpenda Mungu bila kuwapenda pia watu ambao amewaweka katika maisha yako.

Soma Warumi 13:8–10. Ni nini kinachokuvutia zaidi katika mistari hii?

Kama Mkristo, una deni la kumpenda jirani yako. Je, umezingatia hilo? Huna tena deni la dhambi zako kwa sababu Kristo alilipa deni hilo msalabani. Lakini kwa kupokea wokovu wake, unakuwa na deni la kumpenda jirani yako. Huenda unafikiri, *Hakika jirani yangu hajumuishi mtu huyu au mtu yule. Hata hivyo, angalia walichonifanyia!*

Fanya muhtasari wa Mathayo 5:43–48.

Je, unaweza kuzuia upendo wako kutoka kwa nani? Jibu ni hakuna. Una deni la kumpenda kila mtu. Kwa nini?

Andika 1 Wakorintho 6:20 hapa chini.

Unapaswa kumtukuza Kristo na kuonyesha hilo kwa kila mtu bila ubaguzi. Mawazo au tabia sugu kwa wengine zisizo na upendo au zisizo kama za Kristo hazipaswi kuvumilika na zinahitaji toba kwa Mungu na kwa mtu.

Yesu alifundisha nini katika Mathayo 5:23–24?

Je, ni wakati gani tunaenda madhabahuni? Hii inarejelea ushirika wetu na Yesu yaani, wakati wetu katika maombi, ibada na matendo yoyote ya huduma yanayofanywa kwa jina lake. Yesu alifundisha jinsi ambavyo uhusiano wetu na wengine ni muhimu kwake. Hicho sio kitu anachokichukulia kirahisi na sisi pia hatupaswi kufanya hivyo. Ikiwa kuna mtu yeyote ambaye unahitaji msamaha kutoka kwake, au mtu yeyote ambaye unahitaji kumsamehe, Yesu anakuagiza upatane naye kwa wakati huu.

Upatanisho

Moyo wa Mungu unatamani kurejesha yote ambayo yamevunjwa tangu anguko la mwanadamu. Ndiyo sababu Kristo alikuja hapa duniani ili kuziba pengo kati ya Mungu na uumbaji wake pengo lililosababishwa na dhambi. Kupitia Kristo, uhusiano kati ya Mungu na wanadamu unapatanishwa.

Uhusiano uliopatanishwa na Mungu ndio zawadi kuu zaidi ambayo tunaweza kupokea na hii pia ndiyo shauku kuu ya moyo wa Mungu, lakini urejesho huu ni kitu cha kuanzia tu. Soma Waefeso 4:31–32. Tamaa ya Mungu ni nini kwa mahusiano yetu na wengine?

<p><i>Patanisha</i> - Ili kurejesha urafiki - meli, amani, au upendeleo tena; kurudisha maelewano; kurejesha ushirika.</p>
--

Wakristo wengi wana uchungu, chuki, au mtu fulani ambaye hawajamsamehe. Ni rahisi kuhitimisha kwamba hali hii ni jibu la kihisia la kutokana na maumivu waliyopokea. Labda mtu aliyewaumiza hajateseka vya kutosha kwa kile alichokifanya au hajachukua jukumu la kubadili tabia zake. Wanaweza kujaribu kuhalalisha hali yao ya kujeruhiwa na kutafuta huruma kutoka kwa wengine kwa magumu waliyovumilia. Je, unaweza kuhusianisha?

Kiwango ambacho nina uwezo na nia ya kusamehe wengine ni dalili tosha ya kiwango ambacho binafsi nimepata msamaha wa Mungu Baba yangu. - Phillip Keller

Fikiria mahusiano katika maisha yako ya zamani na ya sasa. Je, kuna mtu ambaye hujapatanishwa naye? Kuna mtu yeyote ambaye umemuumiza au kumkosea? Mtu yeyote ambaye amekuumiza au kukukera? Nani anakuja akilini?

Ikiwa unahisi kuwa kuna uchungu, chuki, au kutokusamehe moyoni mwako, lakini huna uhakika wa chanzo, andika mawazo yako hapa chini.

Ni muhimu kuelewa kwamba msamaha na upatanisho ni vitu viwili tofauti. Msamaha unaweza kutolewa kwa yeyote ambaye amekusababishia maumivu, lakini upatanisho wa kimungu ni kwa ajili ya mahusiano yaliyokuwepo hapo awali ambayo yamevunjika. Kupatana na usiwajua au marafiki wa wasio wazuri sio lazima.

Pia kuna baadhi ya mahusiano yaliyopatanishwa ambayo yatahitaji mipaka ya busara. Msamaha na upatanisho haumpi mtu mwingine uhuru wa kukutendea kwa dharau au kwa ukali. Baadhi ya watu ambao wamekuumiza wanaweza kuendelea kusababisha maumivu ya kihisia au kimwili baada ya kuwasamehe. Kuweka mipaka kwa ajili ya ustawi wako wa kihisia na kimwili ni muhimu. Upatanisho wenye mafanikio utaambatana na amani na fadhili, lakini upatanisho usio na busara utasababisha maumivu na msukosuko zaidi. Ikiwa unahitaji, tafuta ushauri kutoka kwa mchungaji wako au rafiki Mkristo aliyekomaa ili kukusaidia kuweka mipaka ya busara katika mahusiano yako yaliyopatanishwa.

Somo la 6—Hatua za Msamaha

Ikiwa Unahitaji Kusamehewa

Mwambie Roho Mtakatifu akufunulie mahusiano yoyote ambayo hayajapatanihwa katika maisha yako na ambayo yameathiriwa na dhambi zako. Kumbuka kwamba huenda hujui kwa sasa jinsi ulivyosababisha maumivu kwa wengine. Ikiwa Roho Mtakatifu atafichua dhambi yako katika uhusiano wako wowote wa zamani, wa sasa, au wakati fulani katika siku zijazo ni lazima unyenyekee na kufuata hatua hizi.

Hatua ya 1: Ungama dhambi zako kwa Mungu na umwombe akusamehe

Soma 1 Yohana 1:9. Je, Mungu hujibuje tunapongama dhambi zetu kwake?

Soma Zaburi 103:12 . Je, anafanya nini na dhambi zetu?

Chukua muda sasa hivi kumlilia Mungu, ukimwomba akusamehe dhambi yako maalum. Kwa imani, ukubali msamaha na utakaso kamili wa Mungu. Muombe Roho Mtakatifu ajaze moyo wako na upendo wake na akupe nguvu na utayari wa kutii hatua inayofuata.

Hatua ya 2: Omba radhi kwa unyenyekevu kwa mtu uliyemkosea na umuombe msamaha

Mojawapo ya misemo yenye nguvu zaidi katika lugha ya Kiswahili ni “Nilikosea, tafadhali nisamehe.” Ikiwa unaweza, ninakuhimiza kutoa maneno haya ana kwa ana. Inaweza kuwa ngumu zaidi, lakini

<p>UKWELI WA MSINGI Neno la Mungu linatuamuru kumwendea mtu yeyote ambaye tumemkosea na kuomba msamaha kwa unyenyekevu.</p>	<p>kwa kawaida inafaa zaidi. Hata hivyo, kutokana na vifaa, huenda ukahitaji kuyatoa kupitia simu au kwa maandishi kupitia njia zozote za kisasa za mawasiliano zinazofaa. Usiruhusu kiburi chako, vikwazo, au vikwazo vizuizi vingine kuchelewesha tendo hili la utii.</p>
--	---

Kwa usaidizi zaidi, mwombe rafiki Mkristo mwaminifu aombe pamoja na wewe na kuhakikisha unafuatilia kupatanihwa na wale uliowakosea.

Ikiwa Unahitaji Kusamehe

Mwambie Roho Mtakatifu akufunulie mtu yeyote katika maisha yako ambaye unaweza kuwa unamchukia. Ili kumruhusu Mungu kuleta uponyaji kwenye moyo wako, lazima unyenyekee mwenyewe na kufuata hatua hizi.

Hatua ya 1: Mwombe Mungu akupe nguvu za kusamehe kwa utiifu

Unajifunza nini kutokana na 1 Yohana 5:14 na Mathayo 21:22?

Mungu anaahidi kwamba ukiomba “chochote sawasawa na mapenzi yake” kwa imani, basi utapokea. Moyo wa msamaha ni tabia ambayo Mungu anatamani kukupa, lakini lazima uombe. Haiji kirahisi na wakati fulani itakuwa ngumu sana, lakini Mungu atakuwa mwaminifu katika ahadi yake ya kukupa nguvu unayohitaji ili kutii.

Hatua ya 2: Wasilisha msamaha wako

Neno *kusamehe* ni kitenzi, maana yake huhitaji vitendo. Si usemi wa maneno unaofanywa katika upweke. Lazima itolewe kwa mtu mahususi, kama vile kutoa zawadi halisi. Fikiria kama kumpa mtu penseli, ikiwa nitajisemea, *ninampa Petro penseli hii*, kisha nisimpe, je, nilimpa Petro penseli? Ni wazi sikumpa. Sihitaji kusubiri hadi nijisikie kumpa Petro penseli ndipo nimpe. Pia sihitaji kusubiri hadi nifikirie kuwa anastahili penseli ndipo nimpe. Ukweli ni kwamba, Mungu ndiye anaamuru kwamba nimpe Petro penseli. Uwamuzi ni wangu ikiwa ntachagua kuishi kikamilifu kwa utiifu au kuendelea kuwa na uchungu, nikiwa mwenyewe nimeitunza penseli.

Msamaha si jambo rahisi kufanya; hivyo, lazima usijaribu kusimama peke yako. Tafuta usaidizi na uwajibikaji wa rafiki Mkristo aliyekomaa ili uweze kujisalimisha kwa utiifu kwenye amri ya Mungu ya kusamehe.

Msamaha sio suala la hisia. . . . Msamaha ni tendo la kupenda mwenyewe na huweza kufanya kazi bila kujali joto la moyo. -Corrie ten Boom

Hatua ya 3: Omba msamaha kwa kutunza uchungu

Dhambi uliyotenda haihalalishi kutokusamehe. Kukataa kusamehe, kutunza uchungu na chuki moyoni mwako, ni dhambi zilizo sawa na lazima utubu kwa ajili ya upatanisho wa kweli.

Katika baadhi ya matukio, kwa sababu ya miundombinu, gharama ya usafiri, usalama wako, au uwezo wa mtu mwingine kukaa kimya kwa muda mrefu; ili uweze kusema unachohitaji kusema, pengine: barua, barua pepe au simu inaweza kuwa njia bora zaidi kwa wewe kuwasilisha msamaha wako.

Kumbuka mambo haya unapozungumza au kuwasiliana kwa maandishi:

1. Unafanya hivyo kwa sababu ya kumtii Baba yako wa mbinguni anayekupenda na kukujali. Anataka uwe huru kutoka katika utumwa na uonevu ambao umekuwa ukiupata kutokana na kuumizwa na kutokusamehe moyoni mwako.

2. Huhitaji kurudia kila undani wa kosa lililofanywa dhidi yako. Ikiwa ilikuwa dhambi ya wazi, mkosaji wako kuna uwezekano mkubwa anafahamu maelezo. Kuna hali ambapo mkosaji anaweza kuwa hajui madhara aliyosababisha. Hii ni kawaida katika uhusiano kati ya wazazi na watoto wao. Hata katika hali hizi, weka kwa ufupi. Kutoa maelezo ya kina ya sababu zote kwa nini unahitaji kusamehe sio muhimu.
3. Usijaribu kuwalazimisha wengine kumiliki makosa yao. Mungu amekuita kutii, si kuwa wakili wa mashtaka, au hakimu. Uponyaji wako utatoka kwa Mungu kwa sababu ya utiifu wako, sio kutoka kwa mtu mwingine ambaye anaweza au hawezi kumiliki makosa yake.
4. Weka maelezo mafupi. Mara nyingi, kwa sababu ya hali ya juu ya hisia, ni rahisi kusema mambo ambayo hayajapangwa ambayo yanaweza kudhoofisha kusudi la mkutano, barua, au mazungumzo.

UKWELI WA MSINGI

Neno la Mungu linawaamuru waamini kuwasamehe kwa unyenyekevu wengine ambao wameatusi au kuwakosea.

Ikiwa Roho Mtakatifu amekufunulia mtu ambaye unahitaji kuomba msamaha kutoka kwake au mtu ambaye unahitaji kusamehe, dai hilo waziwazi sasa na taja tarehe ambayo utawasiliana naye. Tafuta uwajibikaji ili kukushikilia katika kujitolea kwako kutii amri za Mungu juu ya msamaha na upatanisho.

Somo la 7—Kudumisha Ahadi yako ya Kusamehe

Kwa wale ambao wanaitikia kwa utii amri za Mungu juu ya msamaha na upatanisho, wanapaswa kuelewa kwamba tendo la kusamehe au kuomba msamaha ni alama ya kuanza kwa kitu kipya. Sisi sio kompyuta; hatuna kitufe cha "onyesha upya", au "futa" kwenye akili na tabia zetu. Kudumisha utiifu wako kutahitaji kujitawala, nidhamu na kumtegemea Mungu kwa unyenyekevu na Neno lake ili mabadiliko yake yaendeleo kufanyika moyoni mwako.

Kwa Wanaosamehewa

Kujinyenyekeza kiasi cha kukiri kushindwa kwako mbele za Mungu na wale uliowaumiza au kuwakosea ni ushuhuda mzuri wa nguvu ya kazi ya Roho Mtakatifu katika maisha yako. Lakini Mungu bado hajamalizana na wewe. Unaweza kuhisi msukumo wa kurudia kosa lako na kuendelea kuwaumiza wengine. Hapo ndipo mapambano yako yanapoanzia.

Kwa Wanaosamehe

Kuakisi moyo wa Mungu kwa kuachilia uchungu na chuki yako, kusamehe makosa ya wale waliokuumiza, huleta heshima na utukufu kwa Baba wa mbinguni. Kama utajaribiwa kukumbuka maumivu aliyosababisha mkosaji, basi jua Mungu bado hajamalizana na wewe. Kinyongo kitajaribu kukita mizizi tena moyoni mwako na hapo ndipo mapambano yako yanapoanzia.

Watu uliowaumiza, au watu ambao wamekuumiza, wanaweza kuendelea kuwa sehemu ya kila siku ya maisha yako. Ingawa Mungu amekuwa na ushindi mkubwa ndani yako, hiyo haimaanishi kwamba wamebadilika. Wanaweza kuendelea kuwa na uchungu na chuki kwako, au wanaweza kuendelea kukuumiza. Mwili wako utataka kuitikia kwa njia ile ile ya kiburi na ubinafsi ambayo umeizoea.

Lakini tunapaswa kufanya nini na utu wetu wa awali kulingana na Waefeso 4:22–24?

Ni lazima uache kuitikia watu kana kwamba una bidii katika “kuvaa utu mpya” ambao Mungu alikubadilisha ili uwe. Atakuwa mwaminifu kuzaa matunda maishani mwako ikiwa utaendelea kujikabidhi kwake kila baada ya muda. Kumbuka kwamba utiifu wako siyo kwa ajili ya mtu mwingine atabadilika. Utiifu wako ni mwitikio wa mabadiliko ambayo Mungu anafanya ndani yako.

Andika Wafilipi 1:6.

Je, ikiwa mtu ninayemsamehe hataki kupatanisha uhusiano huo? Warumi 12:18 inasema nini kuhusu sehemu yako katika kudumisha amani?

Unawajibika tu kwa sehemu yako ya upatanisho. Huwezi kuweka matarajio au mahitaji yoyote kwa mtu mwingine. Bila kujali nafasi zao, ni lazima umtii Mungu kwa kuomba na kutoa msamaha. Ikiwa mtu mwingine atakataa kukupa msamaha, au ikiwa hataki kosa lake kwako, Mungu bado atakubariki kwa utiifu wako na kuleta amani, neema na rehema zake juu ya maisha yako. Bado utapata uhuru wake kutoka kwenye utumwa wako bila kujali mwitikio wa mtu mwingine.

Tumia maombi haya kama mwongozo:

Bwana Yesu, ninaomba kwa ajili ya nguvu ya kukutumaini wewe katika hali hizi. Nisaidie kukumbuka kuwa ninafanya hivi kwa ajili yako. Sitarajii _____ kwa lolote ila kuyaweka maisha yangu mikononi Mwako. Ninaomba kwa ajili ya upatanisho na _____, lakini najua kwamba ninaweza tu kufanya sehemu yangu. Ninaomba _____ kujikabidhi kwako ili upate kutukuzwa. Ninakuamini kabisa na matokeo. Katika jina la Yesu ninaomba. Amina.

Je, ikiwa mtu ninayehitaji kusamehe amekufa? Je, bado ninaweza kuwasamehe?

Uchungu ndani ya moyo wa mwanadamu huishi muda mrefu baada ya kitu cha uchungu huo kufa. Msamaha ndio dawa pekee na inahitaji kuchukua hatua kila wakati. Kanuni zinabaki vile vile, anza kwa kuungama uchungu wako kwa ajili ya marehemu kwa Bwana. Kisha mwambie Bwana kwamba

hushikili tena makosa au maumivu yako dhidi yao na badala yake uwape msamaha. Ninakuhimiza kusema msamaha wako kwa sauti mbele ya rafiki au mchungaji unayemwamini.

Tumia maombi yafuatayo kukusaidia kukuongoza:

Bwana Yesu, asante kwa kufa msalabani na kunisamehe dhambi zangu zote. Nakubaliana na neno lako kwamba ni lazima nimsamehe mtu huyu kwa uchungu alioniletea. Ninakuomba unipe nguvu ya kutii na kusema maneno haya ya msamaha. Ninasamehe _____ kwa _____ (kuwa maalum). Ninakuomba uniondolee uchungu wangu na unisamehe kwa kushikilia uchungu huu kwa muda mrefu. Katika jina la Yesu ninaomba. Amina.

Wazo Moja la Mwisho

Hatimaye nilipomtii Bwana na kumsamehe baba yangu na kutoa uchungu na chuki niliyokuwa nimeshikilia moyoni mwangu kwa ajili yake kwa Mungu, haraka nilipata uhuru na baraka zilizofuata. Mungu anataka vivyo hivyo kwako. Uwezo wako wa kusamehe wengine au kutafuta msamaha kutoka

UKWELI WA MSINGI
Neno la Mungu linatuambia tuendele kumtii bila kujali majibu au matendo ya wengine.

kwa wengine unahusiana moja kwa moja na uzoefu wako na msamaha wa Mungu. Utayari wa kusamehe na kupokea msamaha ni sehemu ya dalili kwamba tumetubu kikweli, tumepokea msamaha wa Mungu na kutoa maisha yetu kwake. Moyo uliojikabidhi kwa Mungu hauwezi kuwa moyo mgumu kwa wengine. Nyenyekevu mwenyewe mbele za Mungu, tii amri zake juu ya msamaha ili uwekwe huru kutoka katika utumwa wa hatia na chuki.

Mtu wa kwanza na mara nyingi anayeweza kuponywa kwa msamaha ni yule anayesamehe. . . . Tunaposamehe kwa dhati, tunamwachia mfungwa na kugundua kwamba mfungwa tuliyemwachia ni sisi. - Lewis Smedes

Ninaomba kwamba sura hii iwe mwongozo mzuri kwako katika kupokea uhuru ambao Mungu anatamani kukupa kupitia msamaha na upatanisho. Si rahisi, kwa kuwa tuna adui ambaye anajitahidi bila kuchoka kutuzuia tusipate uhuru tulionao katika Kristo. Sura inayofuata inaangazia pambano lisiloonekana ambalo linaendelea katika ulimwengu wa kiroho na itakutayarisha kwa silaha za kibiblia unazohitaji ili kupigana na adui wetu.

Sura ya 6

Vita vya Kiroho

Mimi na wanangu mara nyingi tulicheza mchezo wa mpira wa rangi kipindi walipokuwa wadogo. Ikiwa hujui, mpira wa rangi ni mchezo ambapo unatumia kifaaa cha mfano wa bunduki kumpiga mpinzani wako kwa mipira midogo midogo ya plastiki yenye rangi. Ukipigwa basi umetolewa. Kuna mbinu nyingi za vita unaweza kutumia kuwashinda wapinzani wako. Mojawapo ya mbinu bora ni siri yaani, kujificha nyuma ya mpinzani wako, bila kutambuliwa, kwa kutumia kipengele cha mshangao. Kupigwa mara nyingi bila ulinzi sahihi kunaweza kukuacha na mipira mingi zaidi. Wale ambao waliamua kuvaa tu Tishati mara nyingi walionekana kuwa na ulinzi zaidi kwa mchezo unaofuata. Lakini vipi ikiwa vikwazo vingekuwa vyingi zaidi kuliko ulinzi ndogo ulionao? Ungejiandaa vipi kwa vita?

Tunaishi katika ulimwengu wa kimwili na tunajishughulisha kwa urahisi ndani ya ulimwengu wa kimwili. Vitabu vya historia vimejaa mataifa yanayopigana na maadui zao kwa sababu kadhaa. Kwa kiwango cha kibinafsi, tunawaona adui zetu kama viumbe wengine wa kimwili ambao maneno na matendo yao, kwa viwango tofauti, husababisha madhara na uharibifu. Dereva mwendawazimu kwenye barabara kuu, mchochezi anayeenza uvumi na uongo, tapeli, mwizi, mbakaji, muuaji yaani, watu hawa ni maadui wa kimwili tunaoweza kuwaona na kuwagusa. Lakini kuna adui asiyeonekana katika ulimwengu wa kiroho ambaye ni hatari zaidi kuliko kitu chochote unachoweza kuona, kugusa, na kuhisi, na Mungu anataka uwe tayari.

Somo la 1—Adui Asiyeonekana

Waefeso 6:12 inabainisha matishio hatari zaidi tunayopambana nayo kila siku. Wao ni kina nani?

Neno la Mungu linafundisha kwamba adui zetu halisi si wa kimwili, bali wa kiroho. Iwe unafahamu kwa wazi au la, unahusika katika vita vya kiroho vinavyoendelea karibu nawe. Kwa bahati mbaya, huna mbinu nzuri ya "kujiondoa" kwenye pambano. Vita hazisubiri ushiriki wako wa hiari. Wakati wote wewe uko mstari wa mbele vitani. Unaweza ama kusimama imara katika nuru ya Neno, ukijinyenyekeza kwa Mungu ili kupigana na mashambulizi ya adui, au kujisalimisha gizani na kupata maumivu ya kushindwa.

Je, hili linaonekana kushangaza kupita kiasi? Ikiwa ndivyo, ninaelewa. Vita visivyoonekana pamoja na adui wa kiroho anayepigana kukunasa gizani na kuushawishi moyo wako kuelekea uasi dhidi ya Mungu huonekana "kuwa kinyume kidogo na ulimwengu huu". Lakini vita hivi havitegemei kama unaamini kuwepo kwake au la. Kwa kweli, adui angependelea ubaki bila kujua uwepo wake. Mawindo rahisi ni yale ambayo adui anaamini kuwa hakuna mwindaji. Lakini unawezaje kupambana na adui usiyemuona?

Hatua ya kwanza katika kujiandaa kwa vita vyako vya kila siku ni kuelewa vyema ni nani na nini unapigana nacho.

Asili ya Shetani

Watu wengi wanaelewa kwamba Shetani anawakilisha mambo yote maovu. Mara nyingi anaonyeshwa kwa utani kama mvulana mdogo begani mwako mwenye pembe na uma nyekundu ambaye anajaribu kukushawishi kufanya mambo mabaya. Ukweli ni kwamba yeye ni mjanja zaidi na mbaya kuliko hiyo. Lakini alitoka wapi? Fanya muhtasari wa Wakolosai 1:16 na Nehemia 9:6.

Soma Mwanzo 1:31. Mungu alisema nini kuhusu uumbaji wake?

Hakuna kitu chochote katika ulimwengu wa kimwili na wa kiroho ambacho Mungu hakukiumba na Maandiko yanafundisha kwamba Mungu aliona kila kitu alichokiumba kuwa kizuri. Hii ina maana hata Shetani aliumbwa na Mungu ndani ya ulimwengu wa kiroho na awali aliumbwa kuwa mwema. Alikuwa miongoni mwa jeshi la mbinguni la Malaika katika ufalme wa Mungu. Basi nini kilitokea? Soma Yuda 1:6 na 2 Petro 2:4. Je, mistari hii inasema nini kuhusu Malaika?

Timotheo wa Kwanza 3:1–7 inazungumza juu ya tabia ambayo inapaswa kukaa ndani ya mtu ambaye anatumani kuwa Askofu katika kanisa. Ni onyo gani linalotolewa katika 1 Timotheo 3:6?

Ibilisi, ambaye kwanza alikuwa mwema, alihukumiwa kwa sababu ya kiburi chake. Inaaminika kwamba Shetani alipokuwa malaika, alitamani kuwa kama Mungu, kuwa sawa au kuwa mkuu zaidi katika uwezo na kuabudiwa akiwa mfalme. Si ajabu kwamba yeye pia alimjaribu Hawa katika bustani ya Edeni kwa wazo kama hilo katika Mwanzo 3:5 akisema kwamba “atakuwa kama Mungu.”

Shetani aliuliza nini kwa Yesu baada ya kuahidi kumpa falme zote za ulimwengu kwenye Mathayo 4:9?

Shetani aliona wivu juu ya uwezo mkuu wa Mungu na kustahili kuabudiwa. Kiburi chake na uasi dhidi ya Mungu ukawa anguko lake. Soma Ufunuo 12:7–9 na Luka 10:18. Mungu alishughulikaje na kiburi cha Shetani?

Shetani, anayeitwa Joka, alitupwa kutoka mbinguni pamoja na Malaika wengine waliomfuata. Soma Ufunuo 12:3–4. Ni malaika wangapi walitupwa pamoja na Shetani?

Kitabu cha Ufunuo kimejaa lugha ya kitamathali na ishara na wasomi wengi na wafafanuzi wa Biblia wametumia muda nyingi sana kujifunza maana ya kila mstari. Inaaminika kwamba Shetani, “Yule Joka,” alichukua theluthi moja ya Malaika, “nyota,” mpaka duniani. Malaika hawa walioanguka wanajulikana kama pepo wa Shetani ambao wanaenda huku na huko kufanya kazi zake mbaya. Biblia haitoi muda hususa ambao anguko la Shetani lilitokea. Inaonekana kuwa ilitokea wakati fulani kati ya siku ya mwisho ya uumbaji na wakati alipotokea mbele ya Hawa kama nyoka.

Wafafanuzi wengi wa Biblia wanaamini kwamba anguko la Shetani pia limeandikwa katika Isaya 14:12–17 na Ezekieli 28:12–19. Kifungu cha Isaya ni neno la kinabii haswa kwa mfalme wa Babeli, wakati kifungu cha Ezekieli ni maombolezo kwa mfalme wa Tiro. Ingawa hatuwezi kujua kwa uhakika kama Shetani pia ndiye mhusika wa vifungu hivi, kuna uwiano wa wazi kati ya maneno yaliyotolewa kwa wafalme hawa wawili na anguko la Shetani. Pengine Shetani mwenyewe alikuwa akiwashawishi au kuwaingia wafalme hawa kwenye vifungu hivi sawa na alivyomwingia Yuda Iskariote kabla ya kumsaliti Yesu katika Luka 22:3. Baada ya yote, laana ya dhambi ya wanadamu ilimpa Shetani nafasi ya kuleta uharibifu katika dunia hii.

Somo la 2—Mungu wa Zama Hizi

Shetani anaelezewaje katika Maandiko yafuatayo?

Yohana 14:30; 16:11

---

2 Wakorintho 4:4

Waefeso 2:2

---

kwa ustadi hushawishi ulimwengu na wakaaji wake kumwasi Muumba. Anatamani kuchafua kila kitu ambacho Mungu aliumba kwanza kiwe kizuri. Je, anaelezwaje katika 1 Petro 5:8?

Shetani —Adui mkubwa wa mwanadamu; mkuu wa giza, Ibilisi

Ibilisi —Adui wa Mungu, ingawa yuko chini yake na anaweza kutenda tu kama adhabu yake;

roho kuu ya kibinafsi ya uovu na udhalimu; mjaribu.

Shetani na roho wake waovu wanazunguka-zunguka duniani wakitafuta mawindo ya kumeza. Kulingana na 2 Timotheo 2:25–26, ni nini hali ya wale wanaoishi kinyume na Mungu?

Wale wasiomwamini Yesu Kristo hawana ulinzi dhidi ya adui. Mwanadamu hafananishwi naye; yeye ni mwenye nguvu na mwenye hekima zaidi na anaweza kumshinda yeyote anayetegemea nguvu zao wenyewe mbali na Kristo.

Ushindi Usioepukika

Shetani ni adui wa Mungu na watoto wa Mungu, lakini ni muhimu kuelewa kwamba yeye si mshirika wa Mungu. Ana nguvu, lakini hana uwezo katika yote. Yeye ni mjanja, lakini hana hekima yote. Ana uwezo wa kuharibu watu wengi, lakini yeye mwenyewe ataangamizwa.

Je, Mungu alimwambia nini nyoka kwenye Mwanzo 3:15?

Soma Waebrania 2:14. Yesu alimshindaje Shetani?

Kulingana na Mathayo 25:41 na Ufunuo 20:10, hatima ya mwisho ya Shetani ni ipi?

Shetani na roho wake waovu wanapigana katika vita ambayo tayari wameshindwa, na wanajua jambo hilo kwa wazi. Kifo na ufufuo wa Kristo ulileta pigo la mwisho kwa nguvu za Shetani yaani, kutimizwa kwa neno la kiunabii la Mungu kwamba “Uzao” wa mwanamke ungepona kichwa cha Shetani.

Soma Mathayo 28:18. Nani mwenye mamlaka yote?

Mathayo 8:28–32 inaandika majibizano kati ya Yesu na watu wawili waliokuwa na mapepo. Je, pepo walimwambia nini Yesu alipowasili?

Pepo walimjua Yesu ni nani hasa, na walimwogopa. Iliwabidi waombe ruhusa yake ili waingie kwenye sehemu ya kusikia ya nguruwe iliyokuwa karibu. Yesu alijibuje katika mstari wa 32?

Kwa neno moja, Yesu Kristo alitoa pepo kutoka kwa watu waliopagawa. Soma Marko 1:23–27. Mashahidi waliona nini kuhusu Yesu katika mstari wa 27?

Yesu Kristo ana mamlaka yote mbinguni na duniani na atarudi siku moja hivi karibuni kumtuma Shetani na roho wake waovu kuzimu ili kuishi katika mateso milele. Lakini hadi siku hiyo, ni lazima tutii himizo la Petro la “kuwa na kiasi na kuwa macho” ili kupambana na mashambulizi ya adui.

Somo la 3—Hila za Ibilisi

Mwisho wa Shetani unakaribia, lakini bado haujafika. Ana muda gani bodo? Soma Mathayo 24:36. Nani anajua mwisho utakuwa lini?

Shetani hajui ni muda gani uliyobaki; kwa hivyo bila kuchoka wala kustaafu anapanda mbegu za uasi katika mioyo na akili za watu wengi kadiri awezavyo kabla ya mwisho wake.

Kuwapofusha Waliopotea

Mbinu za Shetani ni zipi?

2 Wakorintho 4:4

Mathayo 13:19

---

2 Wakorintho 2:11

---

2 Timotheo 2:26

Kwanza kabisa Shetani hufanya yote awezayo kupofusha akili za wanadamu kutoka kwenye ukweli wa Injili. Kwa bahati mbaya, kuna injili mbadala nyingi za uwongo zinazoelekeana na ukweli ambazo anaweza kuchagua. Yesu alisema nini kuhusu njia ya uzima dhidi ya njia ya uharibifu katika Mathayo 7:13–14?

Kuna njia moja tu ya uzima, nayo ni kupitia Yesu Kristo. Mambo mengine yote hayana maana na mwisho wake ni kifo. Shetani anajua ukweli huu. Hana haja ya kuwaingiza wanadamu katika kundi la

wauaji na wabakaji ili kudai ushindi juu ya maisha yao, ingawa anawahimiza wengine kufuata njia hizo. Yeye haitaji jeshi la Shetani kutimiza mapenzi yake, ingawa anaruhusu sifa na ibada zao. Anahitaji tu kupofusha mioyo na akili za wanadamu kutokana na ujumbe wa Injili. Hakuna kitu kingine chochote kinachotosha kwake. Lakini anawezaje kuwazuia wanadamu wasiupate ukweli? Andika 2 Wakorintho 11:14.

Hii ndiyo sababu hasa kwa nini Shetani ni hatari sana na jinsi ambavyo ameweza kupamba njia za ulimwengu. Yeye ni stadi wa kuficha uovu wake kuwa “wema,” na wale wanaomkataa Mungu na uadilifu na mamlaka ya Yesu, wako hatarini kabisa kwa udanganyifu wake.

Ni neno gani limetumika katika Mwanzo 3:1 kumwelezea?

Tunapaswa kupinga nini kulingana na Waefeso 6:11?

Kulingana na 2 Wakorintho 11:3, kwa nini Shetani hudanganya na kupanga hila?

Ujanja -Mstadi wa kudanganya wengine; werevu; mjanja; ujanja.

Ujanja -Mdanganyifu kwa busara; nia; mwenye akili.

Mpango -Kuunda mbinu au miundo; kutimiza kwa ujanja ujanja.

Hila - Hila au mbinu inayokusudiwa kunasa au kudanganya.

Yesu Kristo ni Mfalme na anatoa wokovu na uzima wa milele kwa wote wanaomwamini. Shetani anajitahidi kuwapofusha watu wengi kadiri awezavyo kutokana na ukweli huu na ameudanganya ulimwengu huu kwa ustadi ili kusaidia katika ajenda yake.

Somo la 4—Njia za Ulimwengu

Je, hali ya ulimwengu ikoje kulingana na 1 Yohana 5:19?

Yohana 15:18–21 inasema nini kuhusu maoni ya ulimwengu kuhusu Wakristo?

“mungu wa zama hizi” amejipenyeza katika mifumo yote ya ulimwengu huu yaani: siasa, uchumi, elimu, mitindo, burudani, na falsafa ya kilimwengu; vyote viko chini ya ushawishi wake mwovu. Hata anafanikiwa kuendesha makanisa mengi na taasisi nyingine za kidini. Si ajabu kwamba ulimwengu huu umejaa giza. Yesu anasema nini kuhusu matendo ya wanadamu katika Yohana 3:19–20?

Ni onyo gani linalotolewa katika Wakolosai 2:8? Je, mstari huu unatumikaje kwako binafsi?

Biblia inaonya kwamba njia za ulimwengu huu zitavutia watu wengi. Soma Mfano wa Mpanzi katika Marko 4:1–20. Je, ni nini maana ya mbegu zilizopandwa katika “miiba” kama inavyofafanuliwa katika mistari 18–19?

Tunaishi kwenye “miiba” mingi katika dunia hii. Ikiwa Shetani hawezi kumiliki nafsi ya mtu, atajitahidi kumiliki mapendo yao kwa kuwakengeusha kutoka kwa ufalme wa Mungu kwa kutumia

mambo madogo madogo ya ulimwengu huu. Ni mambo gani madogo madogo ya ulimwengu huu ambayo yanakukengeusha?

Soma 1 Yohana 2:15–17 na urodheshe mambo matatu ya ulimwengu huu.

1. _____
2. _____
3. _____

Tamaa ya Mwili

Tumeumbwa katika mwili na kwa sasa tunaishi katika mwili. Mwili wetu una tamaa za asili, tulizopewa na Mungu. Tuna njaa ya chakula, tuna kiu ya kunywa, tunamani kuhusiana, tunatamani mahusiano ya kimwili na tunapata raha katika aina mbalimbali za burudani. Tamaa zetu za mwili tulizopewa na Mungu si dhambi zenyewe kama zilivyo, kwa kuwa Mungu aliziumba. Lakini utimilifu wa tamaa hizi huwa dhambi tunapotafuta kuzitosheleza nje ya mapenzi ya Mungu.

UKWELI WA MSINGI

Tamaa za mwili ni kutafuta utimilifu wa dhambi.

Mtume Paulo anaodhesha ushahidi wa wale waliofungwa na tamaa za mwili katika Wagalatia 5:19–21. Ziurodheshe hapa chini. Je, lolote kati ya mambo haya liko hujitokeza katika maisha yako?

Nina hakika umewahi kusikia maneno, “shetani alinifanya nifanye hivyo,” au “Mungu aliniumba hivi.” Ni asili ya mwanadamu kuweka lawama kwa ajili ya tamaa zetu za dhambi au matendo yetu juu ya mtu mwingine yeyote isipokuwa sisi wenyewe. Lakini kulingana na Yakobo 1:13–14, ni nini chanzo cha kweli cha majaribu yetu ya kutenda dhambi?

Soma Marko 7:21–23. Ni nini kinatoka ndani ya mioyo yetu wenyewe?

Tamaa zako za dhambi hutoka ndani yako mwenyewe; hakuna mwingine wa kulaumiwa. Naye adui, Ibilisi, atatumia udhaifu wako kukujaribu kutimiza tamaa zako nje ya mapenzi ya Mungu, kama alivyofanya kwa Hawa katika bustani ya Edeni. Soma Mwanzo 3:6. Je, ni jambo gani la kwanza ambalo Hawa aliona kuhusu tunda lililokatazwa?

Shetani hakumfanya Hawa atamani kula tunda hilo. Tamaa yake ilitoka ndani ya moyo wake mwenyewe, au tuseme, kwa wakati huo ilitoka katika tumbo lake. Unaweza kufikiria kusikia tumbo la Hawa likiunguruma kwa njaa. Mwili wake ulitaka chakula na Shetani alipendekeza tu kushibisha njaa yake kwa tunda lililokatazwa. Hawa alikuwa na mamia ya vyakula vingine vya kuchagua kutoka kwenye vile ambavyo Mungu alimpa kwa ukarimu, lakini alitaka kile ambacho Mungu alisema ajiepushe nacho.

Somo la 5—Tamaa ya Macho

Je, ni jambo gani la pili ambalo Hawa aliliona kuhusu tunda lililokatazwa katika Mwanzo 3:6?

Sio tu kwamba tunda lililokatazwa liliweza kutimiza njaa ya Hawa, lakini pia lilionekana kana kwamba lilikuwa na radha nzuri sana. Labda Hawa alifikiri lingekuwa tamu zaidi kuliko kitu kingine chochote alichopata kula. Ni "tunda lililokatazwa" kwa namna gani linaloonekana kuwa nzuri kwako?

Mfalme Daudi alianguka katika tamaa ya macho yake pia. Soma 2 Samweli 11:2–4. Alifanya nini?

Ningesema kwamba kuna watu wengi zaidi leo wanaotazama chini wakiwa kwenye "paa" za nyumba zao kuliko katika kipindi kingine chochote katika historia. Kwa kuundwa kwa mtandao na maendeleo ya teknolojia ya kompyuta na vifaa vya simu, pamoja na maendeleo ya majukwaa mengi ya vyombo vya habari vya kijamii, tamaa ya macho imekuwa kubwa zaidi, ya kuvutia zaidi, au hata kuathiri kabisa. Kila kitu ambacho ulimwengu unaweza kutoa kinaweza kuonekana kwa kutumia kiganja cha mkono wako wakati wowote. Mashetani wanahitaji tu kunong'ona neno "tazama."

Andika Kutoka 20:17.

Daudi alimtazama mwanamke mrembo na kutamani urafiki wa kingono naye, kisha akatumia vibaya mamlaka yake akiwa mfalme na kuchukua kisicho chake. Ni rahisi kutambua dhambi ya Daudi kwa sababu hadithi hii inajirudia kila mara mtu anapotazama ponografia au kumtamani mwanaume au mwanamke mwingine ambaye si wake.

<p><i>Tamaa</i> -Kutamani kumiliki; kutamani kwa hamu; kutamani kupita kiasi kitu ambacho ni cha mtu mwingine.</p>
--

Yesu alisema nini kuhusu tamaa ya ngono katika Mathayo 5:28?

Uasherati ni kama umekita mizizi katika tamaa ya macho, lakini ni mifano gani mingine ya mambo ya ulimwengu huu ambayo macho yetu yanaweza kutamani?

Yesu anasema nini kuhusu macho yetu katika Mathayo 6:22–23?

Kiburi cha Uzima

Je, ni jambo gani la tatu ambalo Hawa aliliona kuhusu tunda lililokatazwa katika Mwanzo 3:6?

Shetani alimsadikisha Hawa kwamba angeweza kupokea ujuzi wa Mungu na kuwa kama yeye mbali na mapenzi yake. Na hapo ndipo penye kiini cha ubinadamu, yaani kwenye fahari ya maisha. Kiburi ni mzizi wa dhambi zote, ni chanzo cha uasi dhidi ya ukuu wa Mungu. Kiburi hutafuta kujiinua juu ya wengine wote na kujidai kuwa na mamlaka kuu. Warumi 1:20–25 inawaeleza wale ambao wameanguka kutokana na athari za kiburi cha uzima. Je, wanaelezwaje?

Kwa ufupi, ulimwengu unafundisha kwamba kuwa na Mungu si lazima, kwamba mamlaka yake haipo na kwamba mtu ndiye kitovu cha ulimwengu. Kwa hiyo, maisha ni chochote unachotaka yawe. Unaamua lililo jema. Unaamua nini ni kweli. Mwili wako ni wako mwenyewe na matamania yako ya mwili yanatakiwa kutoshelezwa jinsi unavyoona inafaa. Hiyo ndiyo sababu hasa ya kwa nini mambo ya ulimwengu huu yanavutia. Ikiwa wewe ni mwaminifu, ungekubali kwamba mwili wako unataka kuamini ujumbe huu. Na unachagua kwa uwazi kuamini ujumbe huu kila wakati unapotenda dhambi kimakusudi.

Fahari ya maisha pia inaweza kujificha katika mambo ambayo si dhambi ya asili. Ni baadhi ya mifano gani ya mafanikio ya kilimwengu ambayo watu wanaweza kujivunia?

---

1 Timotheo 6:10 inasema nini kuhusu mali?

Hii ni mojawapo ya mistari ambayo hunukuliwa kimakosa zaidi katika Biblia. Huenda umesikia kwamba “fedha ni chanzo cha maovu yote,” lakini hilo si sahihi. Pesa inaongoza tu kwa kila aina ya uovu ikiwa inapendwa. Ni muhimu kuelewa kwamba mafanikio ya kidunia sio dhambi. Kuhitimu kwa daraja la juu la kitaaluma, kupata medali ya dhahabu ya Olimpiki, kupokea tuzo ya amani ya Nobel, kushinda Oscar, kuendeleza biashara yenye mafanikio na kadhalika, yote ni mambo mazuri. Lakini kama vitu hivi vyema vitachukuliwa kama vya umilele, kama chanzo cha utambulisho wa mtu binafsi au thamani; kama pia vimepatikana kwa njia ya udanganyifu au njia nyingine za dhambi, kama vinatamaniwa au vimetafutwa kwa ajili ya kujiridhisha na kuinuliwa badala ya utukufu wa Mungu, basi watu hao wanaanguka chini ya kundi la kiburi cha uzima.

UKWELI WA MSINGI

Kama waaminio katika Kristo, tuna maadui watatu wa kutisha ambao lazima tuwe macho dhidi yao kila wakati: (1) mifumo ya ulimwengu huu, (2) asili yetu yenye dhambi na tamaa mbaya, na (3) Shetani.

Je, unatafuta mafanikio ya kidunia kwa raha na utukufu wako mwenyewe? Au unamheshimu Mungu kwa kujizoeza ubora na karama alizokupa?

Somo la 6-Mashambulizi ya Adui

Kuna mambo machache ambayo Shetani anayachukia zaidi ya anavyowachukia Wakristo, kwa kuwa wao ni mabalozi wa yule anayemchukia zaidi ya yote. Ikiwa umetoa maisha yako kwa Kristo, Shetani hawezi kuchukua wokovu wako. Uko chini ya ulinzi wa Mwenyezi na umetangazwa kuwa mwadilifu kwa damu yake ya dhabihu. Lakini lazima ufahamu kwamba Shetani atafanya kila awezalo kukuibia amani na kukwamisha mipango ya Baba juu ya maisha yako. Ataweka mitego ili kuharibu tabia yako na kukuweka katika utumwa wa tamaa za mwili wako. Kama waamini, ni muhimu kufahamu mitego hii.

Shetani anaelezwaje katika Yohana 8:44?

Shetani anaitwaje katika Mathayo 4:3?

Shetani anaitwaje katika Ufunuo 12:10?

Mistari hii inaonyesha njia tofauti ambazo adui anatumia kushambulia Wakristo. Silaha zake za kiroho zinajumuisha uwongo, majaribu ya kutenda dhambi na hukumu au shutuma. Eleza mashambulizi ya Shetani kutoka kwenye vifungu vifuatavyo:

Mathayo 16:21–23

Yohana 13:2

Matendo 5:3

Ufafanuzi ufuatao wa 2 Wakorintho 11:14 kutoka kwa *Barnes' Notes on the New Testament* (studylight.org) unatoa ufahamu wa kina kuhusu mbinu za siri za Shetani.

Shetani haendeshi vita vya wazi. Hakutani na askari wa Kikristo uso kwa uso. Yeye hushambulia kwa siri; hupanga mipango yake gizani; hutumia ujanja badala ya nguvu, na hutafuta kudanganya na kusaliti kuliko kushinda kwa nguvu tu. . . . Shetani hajitokezi kwa wazi. Yeye hutukaribia si kwa namna za kuchukiza, bali huja kwa . . . huweka mbele yetu majaribu ambayo hayataturudisha nyuma mara moja. Anauonyesha ulimwengu katika kipengele cha kuvutia; hutualika kwenye starehe zinazoonekana kutokuwa na madhara na hutuongoza katika kujifurahisha mpaka tunafikia hatua ambayo hatuwezi tena kurudi nyuma.

Lazima ukumbuke kwamba Shetani ni mwerevu kuliko wewe. Huwezi kufikiria zaidi yake. Ukimkabili peke yako, utapoteza kila wakati. Anajua njia za haraka zaidi katika akili yako na maeneo hatarishi ya moyo wako na hapo ndipo anaposhambulia mara nyingi zaidi.

Maandiko yafuatayo yanasema nini kuhusu mioyo na akili zetu?

Yeremia 17:9

Mithali 4:23

Shetani anajua kwamba ikiwa anaweza kuendesha mawazo na hisia zako kwa uwongo na majaribu yake, basi anaweza kuathiri tabia yako. Ukianguka katika dhambi, yeye hushambulia haraka akili na moyo wako kwa shutuma na hukumu ili kukukandamiza.

Ukandamizaji -Hali ya kulemewa; hisia ya uzito au kizuizi katika mwili au akili.

UKWELI WA MSINGI

Mungu anawauliza watoto wake kwa hiari kukataa kujitambulisha na ulimwengu huu na kuishi kulingana na kanuni za ufalme wake.

Duara hili litaendelea tena na tena hadi utakapotii maagizo ya Mungu na kusimama imara katika Neno na katika uweza wa nguvu zake. Mungu amekupa njia ya kuwa na ushindi kamili dhidi ya mashambulizi ya Shetani na tamaa za mwili wako. Huhitaji kushindwa, kudanganywa, au kuangamizwa.

Somo la 7—Ushindi Katika Vita

Kitabu cha Mwanzo kinaandika shambulio la kwanza la Shetani kwa wanadamu na ubinadamu kupotea. Ushindi unaonekanaje? Mathayo 4:1–11 inaandika wakati Yesu alipoenda nyikani kujaribiwa na Shetani. Katika mstari wa 2, tunajifunza kwamba Yesu alifunga siku arobaini usiku na mchana. Unaweza kufikiria jinsi alivyokuwa na njaa na dhaifu.

Shetani alimjaribu vipi kwa mara ya kwanza katika Mathayo 4:3?

Shetani alimjaribu Yesu kwanza kwa kumtia moyo ajitoe katika tamaa za mwili wake, ili kutosheleza njaa yake ya chakula. Yesu alijibuje katika mstari wa 4?

Soma jaribu la pili la Shetani katika mistari 5–6. Shetani alimjaribu Yesu ajitupe nje ya hekalu, akitarajia Mungu kutuma Malaika kumkamata. Kwa maneno mengine, alitaka Yesu aonyeshe kiburi cha nafasi yake. Yesu alijibuje katika mstari wa 7?

Soma jaribu la tatu la Shetani katika mistari 8–9. Shetani alimjaribu kumshawishi Yesu kupitia tamaa ya macho na akaahidi kumpa falme zote za dunia ikiwa angeinama kumsujudia na kumwabudu.

Yesu alijibuje katika mstari wa 10?

Shetani alifanya nini katika mstari wa 11?

Je, Yesu alijibu vipi kwa kila majaribu aliyopokea?

Yesu alitumia Neno Takatifu la Mungu kama silaha ya kupambana na kila jaribu ambalo adui alimshambulia nalo na kupinga kila tamaa ya mwili wake. Zaburi 119:11 inakutia moyo kufanya nini?

Neno linaelezwaje katika Waebrania 4:12?

Neno la Mungu linaelezwa kuwa ni upanga. Ni silaha yetu kuu dhidi ya mashambulizi ya Shetani na majaribu ya miili yetu. Yesu alipambana na uwongo wa adui kwa njia ya ukweli. Ungefanyaje katika kulificha Neno la Mungu moyoni mwako? Yoshua 1:7–9 inafundisha nini?

Itahitaji nidhamu ili kujifunza Maandiko Matakatifu kila siku, kutafakari kweli na kuweka kumbukumbu vifungu ambavyo vitakusaidia katika vita yako. Ustadi wa askari katika kutumia upanga huamuliwa na umakini wao, kujitolea na mazoezi. Ndivyo ilivyo pia katika Neno la Mungu. Litafakari Neno mchana na usiku, liweke kwenye kumbukumbu na tekeleza yale unayojifunza. Hapo ndipo utakuwa na silaha kubwa na kuweza kukata uwongo wa Shetani. Lakini unahitaji pia kuwa na ulinzi mkali.

UKWELI WA MSINGI

Tunapokaa katika uhusiano wa karibu na Kristo na kutembea katika Roho, tutakuwa na ushindi juu ya miili na dhambi zetu.

Soma Waefeso 6:10–11. Nguvu ya kiroho inatoka wapi?

Je, tunasimamaje dhidi ya Shetani?

Silaha za Mungu

Waefeso 6:14–17 inaorodhesha vipande sita vya silaha za kiroho ambazo mwamini lazima avae ili kupata ushindi juu ya mashambulizi ya adui. Ziandike hapa chini.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

Ni maagizo gani ya ziada yanayotolewa katika mstari wa 18?

UKWELI WA MSINGI

Mungu amewahakikishia watoto wake ushindi kamili katika vita vyao vya kiroho wanapotembea katika silaha kamili alizowapa.

Maombi ni chombo chenye nguvu zaidi tulichonacho kama Wakristo. Tuna njia iliyo wazi ya kudumu na ya moja kwa moja ya mawasiliano na Mungu, ambaye ana mamlaka yote juu ya mbingu na dunia. Katika kila tukio na majira yote, ni lazima tuwe na urafiki wa karibu na Baba yetu wa mbinguni kupitia sala.

Somo la 8—Kristo Ni Mtetezi Wetu

Je, Warumi 8:13 na Wagalatia 5:17 vinasema nini kuhusu miili na Roho zetu?

Kama Mkristo, una asili mbili zinazopingana zikaazo ndani yako yaani, roho na mwili. Mwili wako ni asili yako ya dhambi ambao ni “utu wako wa kale,” au kama Maandiko yanavyosema, “utu wa kale.” Tabia, matamano, mawazo na miitikio ni kinyume na haki ya Mungu na kutafuta uhuru mbali naye.

Soma Warumi 6.

Ni nini kilikufa pamoja na Kristo (mstari 6)?

Utu wako wa kale ulikufa kwa nini (mistari 2, 6, 10, 11)?

Sasa tumewekwa huru kutokana na nini (mstari 7)?

Mungu anatuagiza kufanya nini katika mapambano yetu dhidi ya dhambi na asili yetu ya dhambi (mstari 13)?

Warumi 6 inatufundisha kwamba kabla ya kuja kwa Kristo, tulikuwa watumwa wa dhambi. Ni lazima tuwe watumwa wa nini sasa ili tuwe na ushindi juu ya dhambi (mistari 16–22)?

Andika tena Wagalatia 2:20 kwa maneno yako mwenyewe.

Yesu alilipia dhambi zako zote msalabani. Asili yako ya dhambi ilisulubishwa na kuzikwa pamoja na Kristo na sasa una maisha mapya ndani yake! Lakini Shetani atajaribu kukukandamiza katika uhuru uliopewa. Bado utapitia majaribu ya adui na ya mwili. Mshitaki anasubiri nafasi ya kukupiga na kukupa laana kwa Baba yako, kama alivyofanya kwa Ayubu. Lakini hauko peke yako.

Je, Waebrania 2:18 inasema nini kuhusu Yesu?

Yesu anajua majaribu unayokumbana nayo na anaelewa tamaa za mwili wako. Anajua hata jinsi ambavyo adui atashambulia kabla shambulizi halijatokea.

Yesu alimwambia nini Petro katika Luka 22:31?

Tena, tunaona kwamba Shetani anahitaji ruhusa kutoka kwa Yesu kabla ya kushambulia. Yesu alisema nini katika mstari wa 32? Angalia maneno ya Yesu: “na mtakaporudi kwangu.” Ili Petro arudi kwa Kristo, angehitaji kwanza kumwacha. Petro alidai kwa ujasiri kwamba angeenda pamoja na Kristo kwenye kifo katika mstari wa 33, lakini Yesu alijibuje katika mstari wa 34?

Ukweli halisi ni kwamba, Luka 22:56–62 inathibitisha usaliti wa Petro. Shetani alimwomba Yesu ruhusa ya kumpepete Petro kama ngano na Yesu akampa. Kwa nini Yesu anaruhusu tujaribiwe na adui?

Andika Luka 22:32.

Shetani bila shaka alitamani kuharibu imani ya Petro na kumkandamiza kwa huzuni na aibu kwa kumsaliti Kristo, lakini Yesu alikuwa na mipango mingine kwamba, “Nanyi mtakaporudi kwangu, waimarisheni ndugu zenu.”

1 Wakorintho 10:12–13 inasema nini kuhusu majaribu?

Soma 1 Yohana 2:1–2. Mtetezi wetu ni nani?

Mtetezi -Mwenye kutetea jambo la mwingine; mtu anayetetea, kuthibitisha, au kuunga mkono sababu yoyote kwa hoja; mwombezi, Wakili.

Kristo alifanya nini kulingana na Wakolosai 2:14–15?

Kila kitu ambacho Shetani anaweza kukushtaki na kukuhukumu nacho, kimeshughulikiwa msalabani. Kifo na ufufuko wa Kristo vilimpokonya adui silaha, na sasa yuko kwenye rehema ya Mfalme wa Wafalme. Yesu ameketi kwenye kiti chake cha enzi mkono wa kuume wa Baba akikutetea. Ushindi wako uko kamili ndani ya Yesu! Lakini maadamu unavuta pumzi katika dunia hii, una chaguo katika kila wakati ama kutembea kwenye nuru au kutembea gizani.

Somo la 9—Tembea katika Nuru

Fikiria juu ya giza kwa muda. Giza ni nini? Je, siyo kutokuwepo kwa nuru tu? Njia pekee ya kufikia giza kamili ni kuzima vyanzo vyote vya mwanga. Waefeso 6:12 humfafanua Shetani kuwa “mtawala wa giza la wakati huu.” Je, mistari ifuatayo inasema nini kuhusu nuru?

1 Yohana 1:5

Yohana 8:12

Zaburi 119:105

Giza la dunia hii ni kutokuwepo kwa Mungu, Yesu Kristo na Roho Mtakatifu. Hapo ndipo adui anapotawala. Wakati fulani Paulo alikuwa chini ya ushawishi wake mbaya, akiishi gizani. Akiwa njiani kuelekea Damasko, akiwa njiani kuwatesa Wakristo, Yesu alikabiliana naye na kubadili utume wake. Yesu alisema atamtumia Paulo kwa ajili ya nini katika Matendo 26:17–18?

Nuru ya Mungu huangazia giza la ulimwengu huu. Nuru yake imekufikia.

Andika mistari ifuatayo kwa maneno yako mwenyewe.

Wakolosai 1:13

Waefeso 5:8–9

Umeokolewa kutoka katika giza la ulimwengu huu kwa neema ya Mungu na dhabihu ya Yesu Kristo. Unaibeba nuru yake, lakini huna kinga dhidi ya giza. Luka 11:35 inatia moyo nini?

Je, giza linaogopa nini kulingana na Yohana 3:20–21?

Tishio moja na la pekee kwa giza ni nuru yaani, kufichuliwa kwa yasiyoonekana. Umeokolewa kwa njia ya imani, lakini adui na ulimwengu huu wataendelea kukushawishi ili uingie gizani kwa makusudi. Kutotii Neno la Mungu kimakusudi ni kutoka katika nuru yake na kujifungua mwenyewe kwa mashambulizi ya kipepo. Inampa Shetani nafasi ambayo atachukua fursa yake. Je, kuna giza moyoni mwako ambalo umelificha na hujalikiri?

1 Yohana 1:6–7 inasema nini kuhusu ushirika na Mungu?

Haya ni mapambano yako ambayo ni vita yako ya kila siku, muda baada ya muda. Unapaswa kupambana na nguvu za giza kwa kuvaa silaha za Mungu na kujishikamanisha na Neno lake kwa unyenyekevu. Tafakari Yakobo 4:6–10 kwa muda mchache. Je, kifungu hiki kimekuhukumu na kukutia moyo kivipi?

Ni maagizo gani yanatolewa ili kufanikiwa kupambana na mashambulizi ya adui, tamaa za mwili na kutembea katika nuru ya Mungu?

Warumi 12:1–2

---

2 Wakorintho 10:3–6

Wafilipi 4:6–8

---

2 Timotheo 2:22

Wagalatia 5:16

UKWELI WA MSINGI

Ingawa tuna adui mwenye nguvu, tuna Mungu mwenye nguvu zote ambaye ana mamlaka kamili juu ya Shetani na hutuhakikishia usalama wetu tunapomtumaini yeye.

Wazo Moja la Mwisho

Kama waamini wanaoishi kwa ajili ya Kristo katika ulimwengu ulioanguka, tutaendelea kupata uzoefu wa vita vya kiroho. Hata hivyo, Mungu ameahidi kwamba tunaweza kusimama imara katika ushindi wake na tusishindwe na Shetani au tamaa za miili yetu. Mungu atakuwa mwaminifu kutuepusha na kuanguka na atatukomboa salama hadi uwepo wake katika makao yetu ya mbinguni. Sura inayofuata na ya mwisho inaangazia kile ambacho

Maandiko yanafunua kuhusu mwisho wa wakati.

Sura ya 7

Kifo na Nyakati za Mwisho

Woga na kushangazwa na yasiyojulikana ni mwiitikioa wa kawaida wa asili ya kibinadamu. Mazungumzo kuhusu maisha ya baada na kifo yanaweza kushtua na pia kuogopesha. Maisha ya baadaye ni mada maarufu kwa sinema nyingi na vipindi vya televisheni. Tawasifu zinazoandikwa na wale wanaodai kuwa wamekufa kisha wakarudi kusimulia hadithi zao mara nyingi huwa zinauzwa sana. Wanadamu wanafanana katika kutafuta kujua zaidi kile kilichopo baada ya maisha haya, kwa sababu ukweli ni kwamba mwishoni kila mtu hufa.

Kuna falsafa nyingi kuhusu maisha ya baada ya kifo na kile kinachotokea katika nyakati za mwisho kwa sababu maendeleo ya namna nyingi katika historia yanakubali kwamba maisha hayafikii mwisho baada ya kifo. Inaonekana kuna silika fulani ndani ya kila mtu anayeamini kuwa roho ya mwanadamu ni ya milele. Pamoja na falsafa tofauti za maisha ya baada ya kifo, ni rahisi kuchagua. Tunachagua kuamini ile inayovutia zaidi. Lakini tunawezaje kutofautisha kati ya falsafa za ukweli na zile za udanganyifu?

Somo la 1—Kutambua Kweli

Ni onyo gani linalotolewa katika 1 Yohana 4:1?

Je, tunawezaje kumtambua Roho wa kweli kulingana na 1 Yohana 4:2–3?

Neno la Mungu ndilo msingi ambao kweli yote inasimama. Katika Yohana 14:6, Yesu Kristo alitangaza, “Mimi ndimi njia na kweli na uzima. mtu haji kwa Baba ila kwa njia ya mimi.” Yesu alisema katika Yohana 10:9 kwamba yeye ndiye mlango: “Mtu akiingia kwa mimi, ataokoka.” Kionjo cha ukweli ni Yesu Kristo.

Je, uzima, kifo na ufufuo wa Yesu Kristo unatangazwa? Je, kuungama dhambi, kujikabidhi kwa Kristo na kutii mafundisho yake kunahimizwa? Andika upya onyo lililoko katika Wagalatia 1:6–9.

Soma Mhubiri 3:11. Mungu ameweka nini ndani ya mioyo yetu? Ni nani anayeweza kujua kazi ya Mungu kutoka mwanzo hadi mwisho?

Mungu ameweka umilele ndani ya mioyo yetu, lakini tunaishi katika ulimwengu wa muda mfupi wenye ukomo wa myda. Dhana ya umilele na mafumbo yanayozunguka nyakati za mwisho ni vigumu kuvifahamu kwa akili zetu zenye ukomo.V

Haiwezekani kufumbua kazi za Mungu kwa akili zetu wenyewe, lakini ametupa Biblia ili kufunua baadhi ya mafumbo yake. Neno la Mungu linasema nini kuhusu kifo? Nini kinatokea baada ya sisi kufa? Maandiko yanafundisha nini kuhusu nyakati za mwisho?

Kumbuka: Ni muhimu kuelewa kwamba kuna tafsiri tofauti za Maandiko haya ndani ya mwili wa Kristo. Lakini ninawatia moyo kutii himizo la Paulo katika 1 Wakorintho 1:10–31 na msiruhusu mafarakano haya yalete ugomvi kati yenu na waamini wengine. Tafuteni kwa unyenyekevu Maandiko na hekima ya Roho Mtakatifu ili kupata ufahamu na daima mtukuzeni Mungu.

Kuzimu

Mwili wa mwanadamu ni hema la muda kwa ajili ya nafsi au roho yake. Lakini uhai wa mwili unapofikia kikomo, ni nini kinachoipata nafsi? Yesu alisimulia hadithi katika Luka 16:19–31 kuhusu watu wawili—mtu tajiri na mwombaji aliyeitwa Lazaro.

Lazaro alienda wapi baada ya kufa (mstari wa 22)?

Tajiri alienda wapi baada ya kufa (mstari 22–23)?

Je! Kuzimu ilikuwaje kwa yule tajiri (mstari 23–24)?

Kifua cha Ibrahimu kilikuwaje kwa Lazaro (mstari wa 25)?

Ni nini kiliwatenganisha Lazaro na tajiri (mstari 26)?

Hadesi, ambayo pia inajulikana katika Maandiko kuwa kuzimu, ni mahali ambapo roho zilizokufa huenda baada ya kifo. Neno la Kiebrania *Sheoli* nyakati nyingine hutafsiriwa kuwa “kaburi,” “shimo,” au “kuzimu” ikitegemea muktadha. Inaonekana kuna sehemu mbili katika kuzimu, ambazo zimetenganishwa na shimo lisilopotika. Upande mmoja ni mahali pa mateso yaliyotengwa kwa ajili ya wale wasio na imani katika Mungu na upande mwingine ni mahali pa faraja iliyotengwa kwa ajili ya wale walio na imani katika Mungu. Lakini kuzimu iko wapi?

Kuzimu -Makao ya wafu; mahali pa roho zilizoondoka; Hadesi.

Kuna unabii katika Ezekieli unaotabiri kifo cha Wamisri na jinsi watakavyojiunga na watawala wengine waovu katika vilindi vya kuzimu, linaloitwa “shimo.” Soma Ezekieli 32:18, 24. Sheoli iko wapi?

Kitabu cha 1 Samweli kinaandika tukio la ajabu la Mfalme Sauli na roho iliyokufa ya nabii Samweli. Soma 1 Samweli 28:1–19.

Mwanamke wa kati aliona nini (mstari wa 13)?

Samweli alisema Sauli atakuwa wapi siku inayofuata (mstari 19)?

Roho ya Samweli ilimjulisha Sauli kwamba angekufa siku iliyofuata na kuungana naye kuzimu.

Daudi alisema nini kuhusu kifo chake cha siku zijazo katika Zaburi 16:9–11?

Inaonekana kwamba Daudi alielewa kwamba angekuwa kuzimu baada ya kufa, lakini bado alikuwa na tumaini kwa sababu aliamini kwamba Mungu asigemwacha humo. Alikuwa na imani hatimaye angekuwa katika uwepo wa Mungu milele kwa sababu Mungu asingeruhusu Mtakatifu wake, Yesu, kuona uharibifu.

Somo la 2—Nguvu za Kuzimu Kuharibiwa

Tunajua kwamba Yesu alikuwa amekufa kwa siku tatu na kwamba roho yake lazima iwe imetenganishwa na mwili wake wa duniani. Lakini roho yake ilienda wapi? Biblia haitoi maelezo ya kina kuhusu mahali alipokwenda Yesu wakati wa kifo chake, lakini baadhi ya mistari muhimu hutupatia madokezo.

Kristo alienda wapi baada ya kifo chake kulingana na Mathayo 12:40?

Yesu alimwambia nini mwizi pale msalabani katika Luka 23:43?

Yesu alihubiri kwa nani kulingana na 1 Petro 3:18–20?

Andiko la 1 Petro 4:6 linasema nini kuhusu wafu?

Yesu alisema nini kuhusu yeye mwenyewe katika Ufunuo 1:18?

Kutokana na Maandiko hayo, inaonekana kwamba Kristo, akiwa na “funguo za kuzimu,” alishuka kwenda ndani kaburini katika kifua cha Abrahamu, ambacho kinarejezewa hapa kuwa “ Hadesi.

Ilikuwa ni kutoka hapo kwamba alizihubiri roho zilizovuka ghuba katika mahali pa mateso (1 Petro 3:18–20), pamoja na kuhubiri Injili (akijidhihirisha mwenyewe kama Masihi) kwa roho zilizokuwa pamoja naye katika wakati wa Ibrahimu, kifuani pake (1 Petro 4:6).

Yesu alisema nini alipomtokea Mariamu muda mfupi baada ya kufufuka kwake katika Yohana 20:17?

Eleza kile unachojifunza kutoka kwa Waefeso 4:8–10.

Mistari hii inaonekana kuondoa dhana kwamba Yesu alikuwa pamoja na Mungu wakati wa kifo chake. Yaelekea zaidi kwamba yeye ‘alishuka hata sehemu za chini za dunia,’ yaani kuzimu ili kuwahubiria roho hao na kisha akawaongoza wacha Mungu kutoka katika makucha ya kifo ambapo ‘alitoa mateka.

Kifo na ufufuo wa Yesu siku zote yatakuwa matukio muhimu zaidi katika historia ya ulimwengu mzima. Kila mtu aliyekufa kabla ya ufufuo wa Kristo alifungwa kwenye mojawapo ya sehemu mbili za kuzimu. Lakini baada ya ufufuo wa Kristo, nguvu za kifo katika kuzimu ziliharibiwa.

Ni unabii gani uliotolewa katika Hosea 13:14?

Warumi 6:9 inasema nini kuhusu Kristo?

Kulingana na Yohana 10:17–18, Yesu alikuwa na uwezo juu ya nini?

Kulingana na 1 Wakorintho 15:19–22, Kristo alifanyika nini kwa wale waliokufa?

Roho za kimungu katika kuzimu zisingeweza kupaa kwenye uwepo wa Mungu hadi Mwana-Kondoo Mtakatifu alipomwaga damu yake ili kulipia na kufunika dhambi zao, kimsingi kwa kuwa matunda yao ya kwanza. Roho wasiomcha Mungu katika Hadesi watabaki humo mpaka hukumu ya mwisho, lakini roho za kimungu zilizokuwa katika kifua cha Abrahamu sasa ziko pamoja na Yesu mbinguni.

Soma Wafilipi 2:5–11.

Je, Mungu alimpa Yesu nini baada ya kifo chake msalabani?

Ni maeneo gani matatu mahususi yataliinamia jina la Yesu?

Kila ulimi unapaswa kukiri nini?

Wakaaji wote wa mbinguni, duniani, na vilindi vya kuzimu watasujudu kwa jina la Yesu. Kila ulimi utakiri kwamba Yesu Kristo ni Bwana.

Kifo cha Muumini

Sasa kwa kuwa Kristo ameshinda kifo na ameketi mkono wa kuume wa Baba, ni nini kinachotokea kwa roho za waamini wanaokufa kulingana na mistari ifuatayo?

2 Wakorintho 5:8

Wafilipi 1:23

UKWELI WA MSINGI

Wakati Wakristo watakapopita kutoka katika maisha haya, mara moja wanaingizwa katika uwepo wa Yesu mbinguni.

Tangu ufufuo wa Kristo, roho za waamini wote wanaokufa huenda moja kwa moja kuwa pamoja na Yesu mbinguni. Hawashuki tena kuzimu, kwa sababu Kristo tayari amelipia gharama ya dhambi yao.

Vifungu vifuatavyo vinafundisha nini kuhusu kifo cha wenye haki katika Kristo?

Waebrania 2:14–15

---

1 Wathesalonike 4:13–14

Zaburi 116:15

Mithali 14:32

Ikiwa wewe ni mwamini wa Yesu Kristo, hakuna haja ya kuishi kwa hofu ya kifo au kuomboleza bila tumaini juu ya wapendwa wako waliookolewa ambao wameaga dunia. Badala yake, uwe na bidii ya kushirikisha habari njema za Yesu Kristo kwa wale wanaoangamia bila ujuzi wa neema yake ya kuokoa, kwa maana mwisho unakaribia.

Somo la 3—Nyakati za Mwisho

Kuna vifungu vingi katika Biblia vinavyotoa ufahamu wa kinabii kuhusu siku za mwisho. Wasomi na wafafanuzi wamefafanua juu ya Maandiko wakijaribu kuelezea mafumbo yote yanayozunguka siku za mwisho. Kama nilivyoonyesha mwanzoni mwa sura hii, ni muhimu kuelewa kwamba kuna tafsiri tofauti ndani ya mwili wa Kristo kuhusu ratiba ya matukio maalum ambayo yatatokea katika nyakati za mwisho.

Badala ya kuchukua muda wa kuchunguza kila tafsiri, itakuwa na manufaa zaidi kutazama kwa ujumla Maandiko yanayozunguka kila tukio kuu: Mpinga Kristo aliyefunuliwa, dhiki kuu, kunyakuliwa kwa kanisa, kuja kwa Yesu Kristo mara ya pili, utawala wa milenia, Kristo, Hakimu mwadilifu, kuzimu, na mbingu mpya na nchi mpya.

Siku za Mwisho

Tutajuaje kwamba wakati wa mwisho unakaribia? Vifungu vifuatavyo vinasema nini kuhusu tabia ya ulimwengu katika siku za mwisho?

Mathayo 24:3–8

Mathayo 24:9–14

---

2 Timotheo 3:1–7

---

2 Petro 3:3–4

---

1 Yohana 2:18

Timotheo anaeleza hali ya baadhi ya makanisa ya Kikristo katika siku za mwisho. Unajifundisha nini kutokana na mistari ifuatayo?

1 Timotheo 4:1–3

---

2 Timotheo 4:3–4

Inatafakarisha kutambua jinsi baadhi ya maelezo haya yanavyofahamika leo. Ni kweli kwamba sifa na matukio haya yamekuwepo kila mara katika vipindi vingi vya kihistoria, lakini mzunguko na ukubwa wake utaongezeka wakati dunia inapojitayarisha kwa ujio wa pili wa Kristo. Ningesema kwamba sifa hizi ni maarufu zaidi leo kuliko wakati mwingine wowote katika historia yetu. Na nguvu yake itaongezeka tu kadiri wakati unavyosonga. Lakini tutajuaje kuwa wakati mwisho umeanza?

Kulingana na 2 Wathesalonike 2:1–3, ni nani lazima afunuliwe?

Somo la 4—Mpinga Kristo Afichuliwa

Mpinga Kristo ni nani? Kitabu cha Danieli katika Agano la Kale kimejaa unabii wa kibiblia. Wakati huo, Danieli hakujua maana ya unabii huo, lakini miaka mingi baadaye, Mungu alimwongoza Yohana aandike kitabu cha unabii cha Ufunuo, ambacho kilifafanua unabii mbalimbali wa Danieli.

Soma Ufunuo 13:1–5.

Joka alimpa nini Mnyama (mstari 1–2)?

Yohana aliona nini kwenye kichwa kimoja cha Mnyama (mstari 3)?

Ni nini kilitokea kwenye jeraha (mstari wa 3)?

Je, ulimwengu uliitikiaje uponyaji wa kimuujiza (mstari 3–4)?

Mamlaka ya Mnyama iliendelea kwa muda gani (mstari wa 5)?

Katika sura ya 6, Joka anayetajwa katika Kitabu cha Ufunuo ni Shetani. Mpinga Kristo anajulikana kama Mnyama. Ufunuo 13:2 inasema kwamba Shetani anampa Mpinga Kristo uwezo na mamlaka yake ya kutawala duniani. Wakati fulani anapata aina fulani ya jeraha la mauti, lakini anaponywa kimuujiza. Ulimwengu hujibu kwa kumwabudu.

Danieli 9:26 inarejelea “mkuu atakayekuja,” ambaye sasa tunajua ni Mpinga Kristo. Soma Danieli 9:27. "Mfalme" huyu atafanya nini kwanza?

Atafanya nini “katikati ya juma”?

Kulingana na unabii huu, Mpinga Kristo atafanya, au kuimarisha, aina fulani ya mapatano ya amani na Israeli na mataifa jirani. Lakini “katikati ya juma,” atavunja mapatano na kufanya aina fulani ya chukizo.

Kulingana na Ufunuo 13:5–8, Mpinga Kristo atafanya nini baada ya miezi arobaini na miwili?

Je, 2 Wathesalonike 2:3–4 inaelezeaje matendo ya Mpinga Kristo?

Vifungu hivi vitatu (Danieli 9:27; Ufunuo 13:6; 2 Wathesalonike 2:4) vyote vinazungumza juu ya tukio moja. Yesu aliita tukio hili nini kwenye Mathayo 24:15?

Chukizo la uharibifu ni wakati Mpinga Kristo atakapoingia hekaluni na kudai kuwa yeye ni Mungu. Danieli anarejelea tukio hili likitukia “katikati ya juma,” huku Ufunuo unasema litatukia baada ya miezi arobaini na miwili. Kwa wazi, kila kipindi cha juma moja katika unabii wa Danieli ni miaka saba.

Soma Ufunuo 13:11–17.

Mnyama mwingine anaifanya dunia ifanye nini (mstari 12)?

Je, ni jinsi gani mnyama mwingine anaushawishi ulimwengu kumwabudu Mpinga Kristo (mstari 13–14)?

Ni nini kinatokea kwa wale ambao hawaabudu sanamu ya Mpinga Kristo (mstari wa 15)?

Je, Mnyama humlazimisha kila mtu kufanya nini (mstari 16–17)?

Andiko la Ufunuo 16:13 linamrejeleaje yule mnyama mwingine?

Soma unabii katika Danieli 8:23–25 na uelezee utawala wa Mpinga Kristo.

Shetani (Yule Joka), Mpinga Kristo (Mnyama), na Nabii wa Uongo (yule mnyama mwingine) watatawala juu ya dunia hii wakati unaojulikana kuwa dhiki kuu. Kitabu cha Danieli kilitabiri kwamba kipindi hiki kitachukua miaka saba. Ufunuo hutoa ufafanuzi wa kina wa matukio ya ajabu yatakayotukia wakati huu.

Somo la 5—Dhiki Kuu

Je, Yesu anaelezeaje dhiki katika Mathayo 24:15–22?

Unabii unaopatikana katika Danieli 9:24 unasema nini kuhusu kusudi la dhiki hiyo?

Majuma sabini (miaka 490) yaliyotabiriwa na Danieli yanarejelea upatanisho wa taifa la Israeli na Masihi, Yesu Kristo. Wiki sitini na tisa kati ya hizo sabini tayari zimefanyika. Israeli walimkataa Yesu kama Masihi aliyetabiriwa na hadi leo bado wanangoja Mwokozi wao aje. Mara tu Mpinga Kristo atakapofunuliwa, juma la mwisho (miaka saba) litaanza.

Dhiki kuu ni kipindi maalum cha miaka saba ambapo ulimwengu usioamini utafikia kilele cha ukosefu wao wa uadilifu, taifa la Israeli litakiri na kumpokea Yesu Kristo kuwa ndiye Masihi na Mungu atamwaga ghadhabu na hukumu yake juu ya wale wanaomkataa yeye. Ufafanuzi ulio wazi zaidi wa kipindi cha dhiki unapatikana katika kitabu cha Ufunuo. Wakristo wengi wanasitasita kusoma kitabu hiki kwa sababu mara nyingi ni vigumu kuelewa, lakini kulingana na Ufunuo 1:3 na 22:7, ni ahadi gani ambayo Mungu huwapa wale wanaosoma kitabu hiki?

Ufuatao ni muhtasari wa jumla wa matukio yatakayotokea wakati wa dhiki.

Mihuri Sita

Katika Ufunuo 5:1, kitabu cha kilichokunjwa ambacho kimetiwa muhuri saba kinaletwa. Sura hiyo inapoendelea, ile mihuri saba inavunjwa mmoja baada ya mwingine na matukio ya dhiki kuu yanafunuliwa. Kila muhuri unapovunjwa, misiba mikubwa na maonyesho ya ghadhabu ya Mungu na nguvu zake huanza kumwagwa juu ya dunia. Fuatana pamoja kuanzia Ufunuo sura ya 6 .

- Kristo wa uwongo anakuja kushinda (mistari 1–2)
- Amani imeondolewa duniani (mistari 3–4)
- Njaa (mistari 5-6)
- Kifo kwa upanga, njaa, tauni, na wanyama wakali (mistari 7–8)
- Wakristo wafia imani wanaita kulipiza kisasi (mistari 9-11)
- Ugaidi na majanga ya mazingira (mistari 12-17)

Tarumbeta Saba

Kuvunjwa kwa muhuri wa saba katika Ufunuo 8:1 kunafuatwa na ukimya mbinguni kisha mfululizo wa sauti saba za Tarumbeta. Malaika wanapopiga Tarumbeta sita za kwanza, dunia inaendelea kuona ghadhabu ya Mungu hadi Tarumbeta ya saba, inayotangaza utawala unaokuja wa Kristo. Fuatana pamoja katika Ufunuo 8:2–9:21 na 11:15–19.

- Theluthi moja ya dunia inateketea (8:7)
- Theluthi moja ya bahari inakuwa damu (8:8-9).
- Theluthi moja ya mito inafanywa kuwa michungu (8:10–11).
- Mwezi na theluthi moja ya nyota zimetwa giza (8:12-13).
- Viumbe wenye kutesa wanatolewa kutoka katika shimo lisilo na mwisho (9:1–12).

- Theluthi moja ya wanadamu wanaangamizwa na jeshi lenye kuvamia (9:13–21) • Ngurumo, umeme, matetemeko ya ardhi, na dhoruba ya mawe (11:15–19).

Mabakuli Saba ya Ghadhabu

Wakati wa kupulizwa kwa tarumbeta ya mwisho, mfululizo mwingine wa hukumu unamiminwa, ambao unafafanuliwa katika Ufunuo 16 kuwa mabakuli saba yaliyojaa ghadhabu ya Mungu. Fuatilia katika sura.

- Vidonda vinatokea kwa wale walio na alama ya Mnyama (mstari wa 2)
- Bahari inageuka damu na viumbe vyote vya baharini vinauawa (mstari 3)
- Mito na chemchemi za maji kuwa damu (mstari wa 4)
- Jua huwaunguza wanadamu kwa moto (mstari 8)
- Ufalme wa Mnyama unatiwa giza (mstari 10)
- Mto Frati kukauka ili kujitayarisha kwa ajili ya vita vinavyokuja (mstari 12)
- Umeme, ngurumo, tetemeko kubwa la ardhi na dhoruba ya mawe (mstari 17–21)

Vita vya Har–Magedoni

Lile bakuli la sita la hukumu ya Mungu linapoondolewa, vita kuu ya Mungu inaanazishwa, inayojulikana kama vita vya Har–Magedoni (16:13–16). Mpinga Kristo na wafalme wa dunia watakusanya majeshi yao pamoja ili kupigana vita dhidi ya Israeli na Mungu Mwenyewe.

Kulingana na Ufunuo 16:17, ni maneno gani yanayotangazwa kutoka katika hekalu la mbinguni, bakuli la saba linapomwagwa?

Mwisho wa vita vya Har–Magedoni unafuatwa na ujio wa pili wa Yesu Kristo uliongojewa kwa muda mrefu. Kabla ya kujadili tukio hili tukufu, nataka kwanza kutambulisha mojawapo ya imani mahususi za kieskatolojia kuhusu unyakuo wa kanisa.

Eskatolojia —Fundisho la mambo ya mwisho au ya umilele, kama vile kifo, ufufuo, kutokufa, mwisho wa enzi, ujio wa pili wa Kristo, hukumu, na hali ya wakati ujao.

UKWELI WA MSINGI

Dhiki ni kipindi cha miaka saba; kipindi ambacho Mungu atamwaga ghadhabu yake juu ya wale ambao wamemkataa Mwana wake.

Somo la 6—Kunyakuliwa kwa Kanisa

Unyakuo unarejelea tukio ambalo Yesu Kristo atalinyakua kanisa lake kutoka duniani na kuwaleta mbele zake. Je, 1 Wathesalonike 4:16–17 inasema nini kitatokea?

Kifungu cha maneno *kilichonyakuliwa* ni neno la Kigiriki *harpazo* , ambalo linamaanisha kunyakuliwa. Kilatini sawa ni neno *rapio*, ambapo neno la Kiingereza *unyakuo* linatoka.

Kuna mjadala ndani ya mwili wa Kristo kuhusu wakati unyakuo utakapofanyika. Kwa ujumla kuna shule tatu za mawazo:

- Kabla ya dhiki-kunyakuliwa kufanyika kabla ya kipindi cha dhiki
- Katikati ya dhiki-kunyakuliwa kunafanyika katikati ya kipindi cha dhiki
- Baada ya dhiki-kunyakuliwa hufanyika baada ya kipindi cha dhiki

Kila moja ya maoni haya hutumia Maandiko kuunga mkono madai yao lakini yana tafsiri tofauti. Sababu ya tofauti hizi ni kwamba Biblia haitoi ratiba ya wazi ya matukio yote yatakayotokea katika nyakati za mwisho. Licha ya nadharia hizi tofauti za kalenda ya matukio, zote zinakubali kwamba unyakuo *utafanyika* .

Yesu alifundisha nini katika Yohana 14:1–3?

Ninaamini kuna msaada zaidi wa kimaandiko kwa mtazamo wa kabla ya dhiki ikilinganishwa na maoni mengine mawili. Je, mistari hii inayofuata inafundisha nini kuhusu unyakuo?

Mathayo 24:36–44

---

1 Wathesalonike 1:9–10

---

1 Wathesalonike 5:1–11

Ufunuo 3:10

Ninaamini kwamba mtazamo wa kabla ya dhiki unajumuisha vyema tabia ya Mungu na hamu yake ya kuwaepusha wenye haki kutokana na ghadhabu inayokuja. Bila kujali ni lini unyakuo utafanyika haswa, ukweli unabaki kuwa Yesu Kristo atarudi na kulikusanya kanisa lake katika uwepo wake.

Mwili Uliotukuzwa

Roho ya waamini wanaokufa baada ya kufufuka kwa Yesu lakini kabla ya kunyakuliwa wanatenganishwa na miili yao ya kimwili. Miili yao inabaki duniani huku roho zao zikiungana na Yesu mbinguni. Lakini kitu cha ajabu kitatokea wakati unyakuo utakapofanyika.

Soma 1 Wakorintho 15:49–58.

Mwamini atabeba sura ya nani (mstari 49)?

Nini kitatokea kwa mwamini (mistari 51–52)?

Mwamini "atavaa" nini (mstari wa 53)?

Ni nini "kilichomezwa" baada ya mabadiliko haya (mstari wa 54)?

Katika Tarumbeta ya mwisho, miili ya nafsi iliyo mbinguni itafufuliwa isiweze kuharibika na pamoja na wale ambao wangali hai duniani, watageuzwa “katika kufumba na kufumbua” watapokea miili tukufu iliyotayarishwa kwa ajili yao. Miili ya muda ya kidunia inaumbwa kutoka kwa mavumbi ya dunia, lakini miili yenye utukufu itakuwa isiyoharibika na isiyoweza kufa, ikifaa kwa ajili ya uhai wa milele mbinguni.

Miili hii yenye utukufu itakuwaje kulingana na 1 Yohana 3:2?

Miili ya utukufu ya waamini itakuwa kama mwili wa Yesu uliotukuzwa baada ya kufufuka kwake. Ni sifa gani za mwili wa Kristo zimefunuliwa katika vifungu vifuatavyo?

Luka 24:31

Luka 24:36–43

Yohana 20:24–29

Iwe unyakuo utafanyika kabla, wakati, au baada ya dhiki, waamini watakuwa pamoja na Kristo katika miili yao mipya yenye utukufu anapojitayarisha kushuka duniani kwa mara nyingine tena.

Somo la 7—Ujio wa Pili wa Yesu Kristo

Kuja kwa Yesu Kristo mara ya pili kutakuwa mojawapo ya matukio makubwa zaidi ya wakati wote. Ujio wa kwanza wa Kristo duniani ulitiwa alama ya unyenyekevu—alizaliwa katika zizi katika kijiji kisichojulikana kwa bikira maskini na kutangazwa na wachungaji wa kawaida. Kuja kwake mara ya pili kutakuwa onyesho kamili la nguvu na utukufu wake wa ajabu. Wakati vita vya Har–Magedoni vikiendelea, Kristo atajitambulisha kwa ulimwengu wote.

Soma Ufunuo 19:11–21.

Je, Yesu anaelezewaje wakati wa kurudi kwake (mistari 11–13)?

Wale wanaofuata nyuma ya Kristo wanaelezewaje (mstari wa 14)?

Yesu atawapiga mataifa na nini (mstari 15)?

Je, imeandikwa nini kwenye vazi na paja la Yesu (mstari 16)?

Nini kinatokea kwa Mpinga Kristo na Nabii wa Uongo (mstari wa 20)?

Ni nini kinatokea kwa wote wanaomkataa Kristo (mstari wa 21)?

“Majeshi ya mbinguni” yaliyotajwa katika mstari wa 19 yanajumuisha waamini ambao hapo awali walinyakuliwa na kubadilishwa.

Kulingana na Ufunuo 17:14, “wale walio pamoja naye” wanaitwa nani?

Kulingana na Yuda 14–15, “Bwana” anakuja na nani juu ya kushuka kwake?

Kristo atakuja duniani pamoja na kanisa lake ili kutekeleza hukumu ya mwisho juu ya wale wanaomkataa. Andika kile unachojifunza kuhusu ujio wa pili wa Yesu.

Mathayo 24:27–31

Matendo 1:11

Zekaria 14:1–4

Ufunuo 1:7

UKWELI WA MSINGI

Baada ya Kristo kukusanya kanisa lake mbinguni wakati wa unyakuo, waamini watapokea miili yao tukufu na kuandamana naye anaporudi duniani kwa ajili ya kuja kwake mara ya pili.

Utawala wa Kristo wa Milenia

Baada ya Yesu kuwashinda adui zake, atasimamisha ufalme wake duniani. Soma Ufunuo 20:1–6.

Nini kinatokea kwa Shetani (mistari 1–3)?

Ni nani anayeishi na kutawala pamoja na Kristo (mistari wa 4)?

Je, kipindi hiki kitaendelea kwa muda gani (mistari 4–6)?

Shetani anazuiwa na kufungwa kwenye shimo lisilo na mwisho wakati Yesu anatawala duniani na watakatifu wake kwa miaka elfu moja. Je, unajifunza nini kuhusu kipindi cha milenia kutoka kwenye vifungu vifuatavyo?

Isaya 2:1–5

Isaya 11:5–10

Malaika Gabrieli alimwambia nini Mariamu katika Luka 1:31–33?

Utawala wa milenia wa Yesu utakuwa utimizo wa idadi kubwa ya unabii wa Biblia. Utakuwa wakati wa amani, furaha na faraja kubwa, lakini hautadumu milele. Soma Ufunuo 20:7–10.

Ni nini kitakachotokea mwishoni mwa ile miaka elfu (mstari wa 7)?

Shetani atafanya nini baada ya kuachiliwa (mstari wa 8)?

Ni nini kinatokea kwa wale ambao wamedanganywa na Shetani (mstari wa 9)?

Je, hukumu ya mwisho ya Shetani (mstari wa 10) litakuwa lipi?

Kifungu hiki katika Kitabu cha Ufunuo kinaonyesha kwamba kutakuwa na watu wengi ambao watachagua kumkaidi Yesu wakati wa kipindi cha milenia, hata bila ushawishi wa Shetani. Mara tu Shetani atakapoachiliwa, atawakusanya wakaidi pamoja ili kutengeneza shambulio moja la mwisho katika jaribio la kumwangamiza Kristo na watu wake. Lakini Mungu atawaangamiza kwa moto kutoka mbinguni na kumtuma Shetani kuungana na Mpinga Kristo na Nabii wa Uongo katika ziwa la moto milele. Na kisha inakuja hukumu ya mwisho na ya milele.

Somo la 8—Hakimu wa Haki

Kulingana na Matendo 17:30–31, ni nani ambaye Mungu amemweka kuwa Hakimu mwadilifu?

Kwa nini Yesu anasema hukumu yake ni ya haki kulingana na Yohana 5:30?

Soma Mathayo 25:31–46.

Yesu atafanya nini na mataifa yote yaliyokusanyika mbele yake (mistari 32–33)?

Yesu atawaambia nini wale walio upande wake wa kuume (mistari 34–40)?

Yesu atawaambia nini wale walio upande wake wa kushoto (mistari 41–46)?

Kwa kushangaza, njia zote huelekeza kwa Mungu. Kila mtu atasimama mbele ya Muumba na ama kuvikwa kwa unyenyekevu na haki ya Kristo, au kubaki uchi, mwenye hatia na kuhukumiwa katika dhambi zao. Tena kuna imani tofauti ndani ya kanisa kuhusu hukumu ya Kristo. Wengine hushikilia imani kwamba Biblia husema juu ya hukumu nyingi kutoka kwa Yesu zitakazotukia kwa nyakati tofauti. Wengine wanaamini kwamba kuna hukumu moja tu ambayo hufanyika mwishoni mwa utawala wake wa milenia.

Licha ya imani hizi tofauti, ukweli unabaki kwamba Yesu Kristo ndiye Hakimu mwadilifu na wote watasimama mbele zake kupokea hukumu yao.

Kiti cha Kristo cha Hukumu

Kiti cha Kristo cha Hukumu kinaaminika kwa wengine kuwa hukumu ya kwanza iliyohifadhiwa kwa ajili ya waliookolewa pekee. Inaaminika kutokea wakati fulani baada ya kunyakuliwa kwa kanisa na wakati wa dhiki kuu. Sio hukumu kutokana na dhambi, kwa sababu Yesu alilipa gharama ya dhambi pale msalabani. Wote waliompokea wamesamehewa dhambi zao. Badala yake, ni hukumu ya uaminifu na huduma ya kila mtu.

Soma 1 Wakorintho 3:11–15.

Nani ni msingi wa waamini wote (mstari 11)?

Je! ni mambo gani unaweza kujenga juu ya msingi wa Kristo (mstari wa 12)?

Je, kazi yako itajaribiwa vipi (mstari wa 13)?

Je, matokeo yatakuwa nini (mistari 14–15)?

Kulingana na 1 Wakorintho 4:5 , Yesu atafunua nini?

Je, unajifunza nini kutoka kwenye 2 Wakorintho 5:9–11?

Je, unatambua kitu chochote maishani mwako ambacho unaweza kuwa unajenga juu yake ambacho hakitastahimili jaribu la moto wa Kristo?

Nia zote za siri na tamaa za moyo zitawekwa wazi mbele ya Hakimu wa Haki. Kila kitu kinachofanywa kupitia tamaa ya ubinafsi, ukosefu wa uadilifu na kiburi kitaungua na kuwa majivu. Lakini matendo ya unyenyekevu ya kutokuwa na ubinafsi na utii katika utumishi kwa Mfalme yatabaki na kuthawabishwa ipasavyo. Je,thawabu ni ipi katika vifungu vifuatavyo?

2 Timotheo 4:7–8 Tuzo: Taji ya _____

Yakobo 1:12 Tuzo: Taji ya _____

1 Petro 5:4 Tuzo: Taji ya _____

Kulingana na Ufunuo 4:9–11, wazee ishirini na wanne wanafanya nini na taji zao?

Tuzo au heshima yoyote itakuwa nyepesi kwa kulinganishwa na kuwa katika uwepo wa Yesu Kristo!

Somo la 9—Kiti Cheupe cha Hukumu

Hukumu ya Kiti Cheupe cha Enzi inaaminika na wengine kuwa imehifadhiwa tu kwa ajili ya wenye dhambi wasiotubu na itafanyika baada ya Shetani kutumwa kwenye ziwa la moto mwishoni mwa utawala wa milenia wa Kristo.

Soma Ufunuo 20:11–15.

Je, wale wanaomkataa Kristo watajaribu kufanya nini hukumu itakapoanza (mstari wa 11)?

Wafu watahukumiwaje (mstari 12)?

Wafu wanatoka wapi (mstari wa 13)?

Nini kinatokea kwa wale ambao hawajaandikwa katika Kitabu cha Uzima (mstari 14–15)?

Kila nafsi ambayo inangoja hukumu katika kina cha Hadeze na wote ambao wameteketewa na moto wa Mungu katika vita vya mwisho wa milenia watasimama mbele ya yule waliyekataa na kupokea hukumu yao.

Je, wahukumiwa watamjibuje Yesu kulingana na vifungu vifuatavyo?

Warumi 3:19

Wafilipi 2:9–11

Kila kinywa kitanyamazishwa mbele ya Hakimu mwenye haki na mweza yote. Wote watamkiri kuwa ni Bwana na kupokea hukumu yake.

Kuzimu

Inazidi kuwa kawaida kwa Wakristo kukataa fundisho la Biblia la kuzimu. Wengi hutoa sababu kwamba Mungu ni Mungu wa upendo na hawezi kamwe kumpeleka mtu yeyote mahali pabaya sana pa kuteswa milele.

Je, unajifunza nini kuhusu moyo wa Mungu kutoka kwenye vifungu vifuatavyo?

1 Timotheo 2:3–6

---

2 Petro 3:9

Hakika Mungu ni Mungu wa upendo na hataki mtu yeyote aende kuzimu. Hiyo ndiyo sababu hasa alitoa njia ya kujitoka dhambini. Soma Yohana 3:16–21.

Kwa nini Mungu alimtuma Mwanawe (mistari 16–17)?

Je, watu wanahukumiwa vipi (mistari 18–20)?

Ukweli wa kutisha ni kwamba watu hujichagulia wenyewe kuzimu kwa kumkataa Mwokozi. Yesu ndiye Hakimu mwenye haki na ikiwa wenye dhambi watakataa kutubu na kupokea msamaha wake,

watahukumiwa kulipa adhabu ya dhambi zao milele. Wale wanaokataa fundisho la kuzimu lazima wapuuze mafundisho ya Yesu. Fanya muhtasari wa maneno ya Kristo katika vifungu vifuatavyo.

Marko 16:15–16

Mathayo 13:40–43

UKWELI WA MSINGI
 Kristo alifundisha kwamba yeyote anayemkataa atakabiliwa na hukumu na lawama.

Kulingana na Maandiko, kuzimu ni mahali pa kweli na imetengwa kwa wale wanaomkataa Mwokozi. Lakini wale ambao wamepokea wokovu kupitia Yesu Kristo majina yao yameandikwa katika Kitabu cha Uzima na watakuwa katika uwepo wa Yesu milele.

Yesu anasema nini kuhusu mbingu katika vifungu vifuatavyo?

Yohana 14:1–3

Yohana 16:22

Somo la 10—Mbingu Mpya na Nchi Mpya

Wakati utawala wa milenia wa Kristo umekwisha, Ufunuo unazungumza juu ya mbingu mpya na dunia mpya. Soma Ufunuo 21–22 na ujaze nafasi zilizoachwa wazi.

- Mbingu ya kwanza na nchi ya kwanza _____ (21:1).
- Hapakuwa na _____ (21:1).
- Mbinguni ni mahali ambapo Mungu _____ (21:3).

- Mungu _____ (21:4).
- Hakutakuwa na _____ (21:4).
- Mungu hufanya vitu vyote _____ (21:5).
- Mwenye kiu _____ (21:6).
- Ashindaye ata _____ (21:7).
- Mbingu ni angavu, kama _____ (21:11).
- Ukuta umejengwa kwa _____ (21:18–20).
- Milango kumi na miwili imetengenezwa kwa _____ (21:21).
- Barabara zimetengenezwa kwa _____ (21:21).
- Hekalu la mbinguni ni _____ (21:22).
- Mbingu inamulikwa na _____ (21:23).
- Milango haita _____ (21:25).
- Raia ni wale ambao _____ (21:27).
- Mbinguni, kuna mto wa _____ (22:1).
- Kuna mti wa _____ (22:2).
- Hakuna _____ (22:3).
- Kuna _____ (22:3).
- Mbinguni, tuta _____ (22:3–5).

Kila kitu kuhusu mbinguni kinaonyesha utakatifu na utukufu wa Mungu. Wakaaji wote wa makao ya Mungu mbinguni wataishi milele katika amani, usalama na utimizo kamili mbele zake. Hakutakuwa tena na woga, huzuni, mateso, upweke au magumu. Mungu asifiwe!

UKWELI WA MSINGI

Mbinguni ni mahali ambapo Mungu anapatayarisha kwa ajili ya waamini wote. Wakaaji wote hatimaye watafurahia upendo kamili, shangwe, amani, uhuru, uradhi na uhusiano unaofaa Mungu pamoja na wengine.

Hitimisho

Natumaini sura hii imekupa uwazi fulani kuhusu kile ambacho Neno la Mungu linasema kuhusu kifo na nyakati za mwisho. Unaweza kupata tafsiri tofauti kutoka kwa wachungaji, wafafanuzi au wanatheolojia mbalimbali kuhusu kuzimu, unyakuo, kipindi cha dhiki na kadhalika, lakini usiruhusu maoni tofauti kuhusu mambo haya yakusumbue. Angalia Neno Takatifu kwa ukweli na kwa unyenyekevu, kwa mamlaka kuu na kujua yote kwa Mungu. Uko katika mikono yake yenye nguvu na kila kitu kitakachotokea mwisho kiko chini ya udhibiti wake. Kaa ndani yake na Neno lake kila siku. Fuatilia haki, shiriki Injili na kutazamia kurudi kwa utukufu kwa Mwokozi wetu Yesu Kristo!

KIAMBATISHO A

Kukuza Uhusiano wa Kila Siku na Mungu

Zawadi kuu iliyopokelewa kwa njia ya wokovu ni uwezo wa kuwa na uhusiano wa karibu, ambao unamtegemea Mungu. Hakuna anachotaka zaidi kutoka kwako.

Tenga muda

Chagua wakati mzuri wa siku (asubuhi au jioni) na ujitoe kwenye ibada ya kila siku kwa Mungu. Usijiweke kwenye hali ya kukata tamaa kwa lengo ambalo hutaweza kulitimiza. Anza kidogo na kisha ongeza muda kadiri unavyoendelea. Anza kwa dakika kumi na tano kila siku.

Chagua kitabu cha Biblia

Soma sura moja (au chini ikiwa ni sura ndefu) au aya chache na uitafakari. Kwa kuongeza, unaweza pia kutaka kusoma kutoka kwenye kitabu cha ibada cha kila siku. Tazama *Kiambatisho B: Vitabu Vinavyopendekezwa* kwa maelekezo.

Omba

Omba haswa juu ya kweli ambazo umesoma hivi punde. Mwombe Mungu akufunulie jinsi zinavyotumika kwenye maisha yako. Omba kwa ajili ya unyenyekevu wa kujikabidhi kwa mamlaka yake na kujibu kwa utii.

Msikilize yeye

Tumia dakika chache kwa ukimya, ukisikiliza tu. Hii inaweza kuwa na wasiwasi mwanzoni. Tunaishi katika wakati wa usumbufu wa mara kwa mara na hatujazoea kukaa kimya. Vumilia na Mungu atakuwa mwaminifu kusema nawe. Kumbuka kwamba Roho Mtakatifu anakaa ndani yako na anaweza kukuhudumia katika mawazo yako.

Tunza Jarida

Rekodi maombi yako, uzoefu, mawazo au tafakari ili kutunza kwa ajili ya matumizi binafsi. Andika nini mistari inamaanisha kwako na chochote ambacho Bwana anazungumza na moyo wako.

Omba tena

Kuwa na makusudi kuhusu maombi yako. Tumia mbinu ya ACTS kukuongoza:

- A— *Kuabudu* — Mwabudu na kumsifu Mungu.
- C— *Kuungama* —Kukiri na kutubu dhambi zozote zinazojulikana.
- T— *Shukrani* —Onyesha shukrani kwa baraka za Mungu maishani mwako.
- S — *Sala* —Omba kwa unyenyekevu mahitaji yako na mahitaji ya wengine.

Funga kwa kumwomba Mungu akusaidie kujua na kukiri uwepo wake siku nzima.

Kiambatisho B

Vitabu Vilivyopendekezwa

Ingawa vitabu vingi bora vinapatikana ili kuimarisha uhusiano wako na Mungu, tunapendekeza yafuatayo ili kukuongoza, kukufundisha na kukupatia changamoto.

Vitabu vya Mafunzo

Experiencing God: Knowing and Doing the Will of God by Henry T. Blackaby, Richard Blackaby, and Claude V. King *Man to Man* by Charles R. Swindoll *Marriage Is a Ministry* series by Craig Caster *Men of Courage: God's Call to Move Beyond the Silence of Adam* by Dr. Larry Crabb *Parenting Is a Ministry* series by Craig Caster *Understanding Teens* series by Craig Caster.

Vitabu vya Ibada

Daily Experience with God by Andrew Murray *Drawing Near: Daily Readings for a Deeper Faith* by John F. MacArthur *Every Day with Jesus: First Steps with New Believers* by Greg Laurie *Experiencing God: Knowing and Doing the Will of God* by Henry T. Blackaby, Richard Blackaby, and Claude V. King *Meet the Bible: A Panorama of God's Word in 366 Daily Readings and Reflections* by Brenda Quinn and Philip Yancey *Moments Together for Couples* by Dennis and Barbara Rainey *My Utmost for His Highest* by Oswald Chambers *On the Other Side of the Garden: Biblical Womanhood* by Virginia Ruth Fugate *Our Daily Bread*, simple digital and printed devotionals at <https://odb.org/> *Self-Confrontation* by John C. Broger *Streams in the Desert* by Mrs. Charles E. Cowman *The Love Dare* *Day by Day: A Year of Devotions for Couples* by Stephen and Alex Kendrick *The One Year Book of Psalms* by William J. Peterson and Randy Petersen.

Vitabu vya Ibada na Uanafunzi kwa Vijana

Bad to the Bone: Fifteen Young Bible Heroes Who Lived Radical Lives for God by Miles McPherson *Bible app* by YouVersion (available on Apple and Android) *BibleProject* podcasts and videos, <https://bibleproject.com/> *Growing Little Women: Capturing Teachable Moments with Your Daughter* by Donna J. Miller, with Linda Holland *Josh McDowell Daily Devotions*, subscribe online at josh.org/resources/youth-family/dailydevotions/youth/ *Talksheets* by David Lynn (various books for junior high and high school) *Youth Devotions* by Josh McDowell.

Vitabu vya Mahusiano

For Men Only by Shaunti and Jeff Feldhahn *For Parents Only* by Shaunti Feldhahn and Lisa A. Rice *For Women Only* by Shaunti Feldhahn *For Young Men Only* by Jeff Feldhahn and Eric Rice with Shaunti Feldhahn *For Young Women Only* by Shaunti Feldhahn and Lisa A. Rice *Lady in Waiting: Becoming God's Bestwhile waiting for Mr. Right* by Jackie Kendall and Debby Jones *Praying for*

Your Future Husband: Preparing Your Heart for His by Robin Jones Gunn and *Tricia Goyer The Power of a Praying Wife* by Stormie Omartian.

Vitabu vinavyohusu Ngoni

How to Talk Confidently with Your Child about Sex by Lenore Buth *More Than Just the Talk: Becoming Your Kids' Go-To Person about Sex* by Jonathan McKee.

Kiambatisho C

Kamusi

Ufafanuzi huu umechukuliwa kutoka kwenye *Kamusi Mpya ya Kimataifa ya Webster ya Lugha ya Kiingereza*, Toleo la Pili lisilofupishwa, Kampuni ya G & C Merriam (1939).

kukaa : “Kutegemeza; kuwasilisha kwa; kuendelea kuvumilia bila kuacha; kubaki imara au kudumu ndani.”

Ili kusitawisha uhusiano wa karibu na Yesu Kristo na kuishi maisha ya ushindi, ni lazima tukae ndani yake—kuzungumza naye katika sala, kutafakari Neno lake na kusikiliza mwongozo wa Roho Mtakatifu.

Tazama Zaburi 91:1; Yohana 15:4–10.

uwajibikaji : “Anawajibika kuitwa kutoa hesabu; kuwajibika kwa mwenendo wa mtu.” Kama viungo vya mwili wa Kristo, Mungu anamwita kila mmoja wetu kuwajibikia kwa mwenzake kwa kusudi la kutiana moyo, kulindwa, kuhimiza na kusahihisha. Tazama Luka 9:10; Warumi 14:12; Wagalatia 6:1; 1 Petro 4:5.

kuasili : “Kuchukua au kupokea kama mali ya mtu; kuidhinisha; kukubali; kuchukua kwa hiari katika uhusiano kama mtoto, mrithi, rafiki, au raia.”

Mwenye dhambi anapotubu na kumpokea Kristo kama Mwokozi na Bwana, wanachukuliwa kuwa wana familia ya Mungu naye kuwa mmoja wa watoto wake. Wanapewa ukaribu na Baba na kushiriki katika urithi wa kiungu. Roho Mtakatifu anayekaa ndani yake huthibitisha mioyoni mwao kwamba wao ni watoto wa Mungu.

Tazama Hosea 1:10; Yohana 20:17; Waroma 8:14, 15, 17 .

mtume : “Mmoja aliyetumwa; mjumbe; mmoja wa wale wanafunzi kumi na wawili wa Kristo, waliochaguliwa hasa kama waandamani wake na mashahidi na kutumwa kuhubiri injili.”

Yesu Kristo aliwaita wanafunzi kumi na wawili kwake na kisha akawatuma ulimwenguni kutimiza mapenzi yake na kutimiza mpango wake.

Tazama Mathayo 28:18–20; Warumi 1:1; Wagalatia 1:1.

kuzaliwa mara ya pili : “Kuzaliwa upya; tena; baada ya kupokea uzima wa kiroho.”

Kila mwanadamu hupitia kuzaliwa kimwili, lakini mwenye dhambi anapotubu na kumkubali Yesu Kristo kama Bwana na Mwokozi, anazaliwa mara ya pili kwa njia ya Roho Mtakatifu. Roho wa Mungu huja kuishi ndani ya mioyo yao, akiwapa uzima halisi wa Mungu. Ona Ezekieli 36:26, 27; Yohana 3:1–8.

hukumu au **hukumiwa** : “Kutangazwa kuwa mkosaji, hatia, asiyefaa kitu, au kupotezwa; kuhukumiwa adhabu, uharibifu, au kunyang’anywa.”

Kila mwanadamu amezaliwa katika dhambi, mwenye hatia ya uasi na anastahili adhabu ya Mungu. Yesu Kristo alijitwika dhambi ya ulimwengu na kubeba hatia ya kila mwanamume na mwanamke hadi msalabani, hivyo kuwatangaza waamini wote kuwa hawana hatia na kuhesabiwa haki.

Tazama Warumi 5:16–18; 8:1; 13:2.

ungamo : “Kukiri jambo fulani la faragha, lililofichwa au la kujidhuru mwenyewe.”

Wakati mwamini anathibitishwa na Neno la Mungu au Roho Mtakatifu kuhusu mawazo yao, nia, mitazamo au matendo ambayo hayampendezi Mungu, jibu sahihi ni kukiri. Kuungama kwa kweli kutafuatwa na toba. Tazama 2 Samweli 12:13; 1 Yohana 1:9–10.

usadikisho : “Ushawishi au imani yenye nguvu; hali ya kusadikishwa kuwa na makosa au kulazimishwa kukiri ukweli.”

Ni Roho Mtakatifu pekee anayeweza kutoa imani ya dhambi ndani ya moyo. Kusadikishwa na Roho Mtakatifu kunamhimiza mwamini mnyenyekevu kuungama na kutubu. Tazama Zaburi 32:3–5; Yohana 16:7–8.

nidhamu: “Kufundisha; kujizoeza kujitawala au kutii viwango vilivyopewa; kujiendeleza kwa mafundisho na mazoezi.”

Hakuna mtu kwa kawaida hukuza ukomavu wa kiroho na tabia ya kimungu. Bwana mwenye neema anatumia nidhamu katika maisha ya kila mwamini kuwafundisha, kuwazoeza, na kuwakua kuwa watoto wa Mungu waliyekomaa na waadilifu.

Tazama Zaburi 86:11; Waebrania 12:5–11.

matengenezo : “Kujenga; uboreshaji wa kiadili, kiakili, au kiroho; mafundisho.”

Yesu Kristo alikuja duniani kuleta mwanadamu katika uhusiano na Baba yake. Vivyo hivyo, waamini wanaitwa kuhimizana kukua katika kumtegemea Kristo na kukuza ukaribu wa kiroho na Baba.

Tazama Warumi 15:2; 1 Wakorintho 14:12, 26; Waefeso 4:29.

ushirika : “Hali ya kuwa pamoja; jumuiya ya maslahi, shughuli, au hisia; urafiki wa watu kwa masharti sawa au ya kirafiki.”

Ushirika wa kweli wa Kikristo ni kutoa na kupokea kutoka kwa mtu mwingine. Inalenga kwa Yesu Kristo na umoja wa pamoja wa kushiriki na kushiriki katika mwili wake (kanisa).

Ushirika miongoni mwa waamini ni matokeo ya ushirika wa karibu na Mwokozi.

Tazama Yohana 17:3, 21; 1 Wakorintho 1:9; 1 Yohana 1:3–7.

tukuza : “Kutoa heshima, sifa, au pongezi, kustahi; ili kumwaga utukufu.”

Maisha ya mwamini humtukuza Mungu wanapogeuka kutoka katika udhalimu na kuishi kwa utiifu kwa mapenzi ya Mungu, kwa kutii Neno la Mungu na katika upendo na Mwokozi. Tazama Mathayo 5:16; 1 Wakorintho 6:20; Ufunuo 15:4.

neema : “Upendeleo wa kimungu usiostahili; zawadi isiyo ya kawaida, ya bure ya Mungu iliyotolewa kwa wanadamu kwa ajili ya kuzaliwa upya au kutakaswa; wokovu kupitia wema wa Yesu Kristo; upendo wa kimungu; msamaha kwa mwenye dhambi aliyetubu.”

Neema ni wema wa Mungu kwa wasiostahili, msamaha wa dhambi unaotolewa kabisa kutokana na fadhili zake, bila kutegemea kabisa sifa yoyote ya mtu aliyesamehewa. Tazama Maombolezo 3:22; Warumi 5:1–2; 6:14–15.

kujishusha au **unyenyekavu** : “Hali au ubora wa kuwa mnyenyekevu wa roho; uhuru kutoka kwa kiburi na majivuno; unyenyekevu wa akili; kitendo cha uwasilishaji au adabu ya unyenyekevu; sio majivuno au uthubutu wa roho.”

Unyenyekevu ni kinyume cha kiburi na ni sifa ya tabia ya Mungu. Mungu ni mkuu na mkubwa, lakini anajishusha ili kuhangaikia ustawi wa viumbe vyake. Mungu humimina neema yake juu ya wanyenyekevu.

Tazama Zaburi 113:5–6; Yakobo 4:6.

Ukaribu: “Karibu katika uhusiano wa kibinafsi au ushirika; ukoo; umoja wa karibu; yanayohusu nafsi ya ndani kabisa.”

Yesu Kristo alikaa msalabani ili kutengeneza njia kwa wanadamu kufanywa kuwa waadilifu na Mungu na kushiriki katika uhusiano wa karibu naye.

Tazama Mithali 3:32; Yohana 15:15.

halali au **kuhalalisha** : “Kutamka bila hatia au lawama; kusamehe; kutendea haki; huru kutokana na adhabu ya dhambi.”

Kuhesabiwa haki ni kinyume cha hukumu. Mungu ndiye Hakimu Mtakatifu na atatoa kwa kila mtu hukumu ya kuhesabiwa haki au kuhukumiwa. Watoto wa Mungu wamesamehewa au kuhesabiwa haki, katika Kristo.

Tazama Isaya 53:11; Warumi 3:28.

rehema : “Kustahimili huruma kwa adhabu; tabia ya kuonyesha huruma au msamaha; nia ya kuokoa au kusaidia; baraka inayoonwa kuwa wonyesho wa huruma au upendeleo.”

Mungu ni mwingi wa rehema, fadhili, na nia njema kwa wanyonge na wanaoteseka. Ingawa wanadamu wote wana hatia mbele za Mungu, wakistahili hukumu yake, yeye huwapa rehema wale wote wanaompokea Kristo kama Mwokozi na Bwana.

Tazama Kutoka 34:6; Waefeso 2:4.

kiburi : “Hisia ya mtu kujistahi na kuchukia kilicho chini au kisichostahili; majivuno yasiyo na akili ya ubora.”

Kiburi ni kinyume cha unyenyekevu. Kiburi ni kujihesabia haki, kujitafutia, kujitegemea na kutomtegemea Mungu. Ni kujiwekea imani au kujiamini mwenyewe na uwezo wako binafsi. Mungu huwapinga wenye kiburi.

Tazama Mithali 11:2; 16:18; Isaya 2:17; 1 Yohana 2:16; Yakobo 4:6.

kitulizo: “Kutuliza na kutoa wema; kupatanisha; kufanya upatanisho; kujidhabihu na kifo cha Kristo kilionwa kuwa kutuliza haki ya kimungu na kuleta upatanisho kati ya Mungu na mwanadamu.”

Mungu ni mtakatifu na anapinga vikali maovu. Ghadhabu ya Mungu ni hasira yake ya haki na takatifu inayoelekezwa kwa dhambi ya ulimwengu. Yesu Kristo alipotoa maisha yake msalabani, alijitwika dhambi na udhalimu wote wa wanadamu. Dhabihu yake ya damu ilitosheleza ghadhabu ya Mungu. Yesu ndiye kipatanisho cha dhambi zetu. Wote wanaoungama dhambi zao kwa Mungu na kumkubali Kristo kama Mwokozi na Bwana wamesamehewa na kupokea neema ya Mungu kuliko ghadhabu yake. Tazama Zaburi 7:11–13; 1 Yohana 2:1–2.

upatanisho au **upatanisho** : “Marejesho ya maelewano au urafiki; kurejesha amani, ushirika, au upendeleo tena.”

Neno linafundisha wazi kwamba wenye dhambi ni maadui wa Mungu na wanastahili ghadhabu yake.

Kristo alishughulika na uadui kati ya wanadamu na Mungu kwa kufa msalabani na kuondoa dhambi ya ulimwengu. Yesu amefanya iwezekane kwa mwenye dhambi kupatanishwa na Mungu.

Tazama Warumi 5:10; 2 Wakorintho 5:18–19.

ukombozi au **komboa** : “Kupata tena milki kwa malipo; kukomboa au kuokoa kutoka kwa utumwa; kuona au kujifungua kifungo.”

Tangu bustani ya Edeni, wanadamu wamekuwa watumwa wa dhambi. Yesu Kristo aliwakomboa wanadamu kurudi kwa Mungu kupitia kifo na ufufuo wake. Waamini wamekombolewa katika Kristo, huku wasioamini wakiendelea kushikiliwa katika utumwa wa dhambi.

Tazama Marko 10:45; 1 Petro 1:18–19.

toba : “Kuhisi huzuni au majuto; kubadili mawazo au moyo wa mtu kuhusiana na tendo lililopita au lililokusudiwa; kuhisi kujuta kwa kile mtu amefanya au alichocha kufanya.”

Wakati mwamini anajuta kwa ajili ya dhambi yake, ataungama dhambi hiyo kwa Mungu, ataiacha, atajiweka wakfu kwa Mungu na kutembea katika neema yake. Tazama Mathayo 3:8; Matendo 26:20b; Waefeso 4:28.

mwadilifu : “Kutenda yaliyo sawa; tu; wima; usawa; hasa, bila makosa, hatia au dhambi; wema; thamani.”

Kulingana na Maandiko, wenye haki ni wale wanaotembea na Mungu. Wenye dhambi walioanguka wanafanywa kuwa wenye haki na Yesu Kristo. Yeye kwa neema huwapa haki yake wale wanaopokea wokovu wake.

Tazama Mwanzo 6:9; Warumi 5:19.

utakaso : “Hali ya kutakaswa; mchakato wa neema ya Mungu ambayo kwayo mapenzi ya wanadamu yametengwa na dhambi na kuinuliwa hadi kwenye upendo mkuu zaidi kwa Mungu na uadilifu.” Mungu humtakasa mwamini wakati wa wokovu. Anaendelea katika mchakato wa utakaso kadiri mwamini anavyotembea naye katika ushirika na utii. Utakaso utakamilika wakati mwamini atakapokutana na Mwokozi katika umilele. Tazama 1 Wakorintho 6:11; 1 Wathesalonike 5:23; 1 Yohana 3:2.

dhambi : “Uvunjaji wa sheria ya Mungu; kutotii mapenzi ya Mungu; kushindwa kwa maadili; kosa.” Dhambi ni kosa lolote dhidi ya Neno la Mungu, mamlaka, wema, hekima, haki au neema. Dhambi hutoka kwa moyo wa kuasi au akili iliyodanganywa na hutendewa katika mtazamo, mawazo, neno, au tendo.

Tazama Zaburi 51:4; 1 Yohana 3:4; Warumi 14:23.

mwenye enzi : “Aliye juu zaidi au aliye juu zaidi katika mamlaka, aliye mkuu katika nafasi kuliko wengine wote, akiwa na mamlaka huru au kuu zaidi.”

Mungu ni mwenye enzi. Ana uwezo mkuu, hekima isiyo na kikomo na mamlaka kamili juu ya kila kitu alichokiumba.

Tazama Zaburi 139:1–16; Danieli 4:35; Ufunuo 4:11.

badilisha: “Kubadili umbo la; kubadilika katika asili, tabia, moyo au kadhalika; kugeuza.” Tunapotembea katika uhusiano wa karibu na Yesu Kristo, yeye hubadilisha maisha yetu ili kuakisi sura na tabia yake. Tutageuzwa kabisa ili kuakisi utukufu wake tunapoingia katika umilele pamoja naye.

Tazama 1 Wakorintho 15:51–52; 2 Wakorintho 3:18; Wafilipi 3:21; 1 Yohana 3:2.

makosa au **mkosaji** : “Dhambi; ukiukaji wa amri, sheria au wajibu wa mtu; mtu anayevunja sheria, au kukiuka kanuni yoyote inayojulikana au kanuni ya uadilifu.”

Mungu aliweka kiwango chake cha haki katika Amri Kumi. Wale wanaovunja amri zake wanakuwa waasi wanaostahiki kifo. Yesu Kristo alikuja duniani kutimiza sheria, kubeba dhambi za wanadamu msalabani ili kupata kuhesabiwa haki kwa wote wanaomwamini.

Tazama Isaya 53:12; Mathayo 5:17; Warumi 5:18; 7:12; Waebrania 2:2.

Barua kwa Mwanafunzi

Mpendwa Mwanafunzi,

Tunapofunga kitabu hiki cha mazoezi ya uanafunzi, ninakuhimiza kutafakari juu ya yote ambayo umejifunza kuhusu maana ya kuishi kwa imani kama Mkristo. Ni maombi yangu kwamba somo hili limekusaidia kukuongoza katika uhusiano mkomavu na kukuza uhusiano na Yesu Kristo na kwamba limefungua macho yako kwa mpango wa Mungu wa ufuasi.

Kanisa linapoteza mwelekeo wa Agizo Kuu ambalo Yesu amewaita waamini *wote* kulitii. Wakristo zaidi na zaidi wanazidi kutojua Utume Mkuu ni nini. Mkanisa kote ulimwenguni yamekengeushwa, yakizingatia mipango yao ya ndani au misheni bila kuwaandaa washiriki wao kutii amri iliyo wazi ya Yesu. Lakini hujui tena amri ambayo Yesu amekupa:

Basi, enendeni, mkawafanye mataifa yote kuwa wanafunzi, mkiwabatiza kwa jina la Baba, na Mwana, na Roho Mtakatifu, na kuwafundisha kuyashika yote niliyowaamuru ninyi; na tazama, mimi nipo pamoja nanyi siku zote, hata ukamilifu wa dahari. Amina.
(Mathayo 28:19-20)

Ninakusihia utii amri yake ya kuwa mmoja wa wanafunzi wake. Unapokua na kukomaa katika imani yako, omba kwa ajili ya hekima na utambuzi wa kujua unapoandaliwa kuwa mwanafunzi mwingine katika imani yao. Unapokuwa tayari, fungua macho yako kwa watu ambao Mungu amewaweka maishani mwako na utafute kwa bidii wale *unaoweza kuwafanya kuwa* wanafunzi. Kitabu hiki cha kujifunzia kinaweza kuwa chombo cha kukusaidia katika utiifu wako.

Huduma ya Uanafunzi wa Familia pia hutoa vitabu vingi vya kujifunzia kuhusu ndoa na malezi ili kukupatanisha na hekima na maelekezo yanayotolewa na zote ni zana muhimu kukusaidia katika kumletea Mungu utukufu kupitia familia yako. Wanaweza pia kutumika kuwafunza wengine. Zana hizi zinaweza kupatikana kwenye tovuti yetu, www.FDM.world.

Bwana akubariki na kukulinda.

Ndugu yako katika Kristo,

Mchungaji Craig Caster

Kuhusu Mwandishi

Mtu mjinga, mwanafunzi mwenye uwezo duni wa kujua kusoma na kuandika. Mwanafunzi aliyehitimu kitado cha sita kwa ufaulu wa daraja la tatu. Mume mjinga na baba mnyanyasaji. Yote hayo yanauelezea Mch. Craig katika kipindi fulani maishani mwake; lakini Mungu alikuwa na mpango tofauti kabisa kwa ajili ya maisha yake. Pamoja na Mch. Craig kuwa mwoga kuzungumza mbele za watu, Mungu alimuita kuwa mtumishi wa kudumu mwaka 1994. Aliingia katika Imani bila elimu maalum ama shahada ya seminari. Aliteuliwa mwaka 1995, na toka hapo ameandika vitabu vinne; amefundisha wanaume wengi, ameshauri mamia, wamewaleta kwa Yesu wengi wasiohesabika na kuwafundisha maelfu kupitia semina za ndoa na malezi. Ametoa pia mafunzo ya wanume na semina za Wachungaji kwa taifa la Marekani na kimataifa. Amefanya yote hayo kwa Neema ya Mungu.

Pamoja na kwamba Craig alipa Yesu maisha yake mwaka 1979, kuongoka kwake kulianza pale alipoanza kutenda kila siku kadiri ya maagizo ya Yesu na Neno lake. Aliamini kwa dhati kwamba Yesu anatamni uhusiano kwa karibu na kila mmoja wetu. Maisha yake yalibadilika kwa sababu aliutafuta uhusiano huo na Yesu na akamtegemea katika kila jambo.

Jipe Moyo

Kama unapambana kuamini kuwa Mungu anaweza kutenda ndani yako na katika maisha yako yote, basin a utiwe moyo kutokana na simulizi la Mch, Craig. Usiruhusu dhambi zako za zamani, uwezo wako mdogo, woga wa kuzungumza na kukosa elimu vikufanye wewe kutokutii wito wa Mungu katika maisha yako. Mungu anataka kukufanya mwanafunzi wake, na kama umeoa au kuolewa au una watoto, basi anataka kukufanya uwe mwenzu na mzazi unayemtukuza yeye. Neema zake ni za ajabu na hazina mipaka. Anakupenda na anashauku ya kutukuzwa kupitia wewe.

Ahadi ya Mungu kwako

Na ashukuriwe Mungu kwa ahadi zake nyingi na kutuhudumia; tafakari zaidi ahadi zake kutoka kwa Simoni Petro, mtumwa na mtume wa Yesu Kristu; kwa wale waliopata Imani moja na sisi, yenye thamani katika haki ya Mungu wetu na mwokozi wetu Kristo. Neema na iwe kwenu na amani iongezwe katika kumjua Mungu na Yesu Bwana wetu. Kwa kuwa uweza wake wa Uungu umetukirimia vitu vyote vipasavyo uzima na utaua, kwa kumjua yeye aliyetuita kwa utukufu wake na wema wake mwenyewe. Tena kwa hayo ametukirimia ahadi kubwa mno, za thamani ili kwamba kwa hizo mpate kuwa washiriki wa tabia za Uungu, mkiokolewa na uharibifu uliyomo duniani kwa sababu ya tamaa. Naam na kwa sababu hiyo mkijitahidi sana kwa

upande wenu katika imani yenu tieni na wema; na katika wema wenu, maarifa na katika maarifa yenu, kiasi na katika kiasi chenu saburi na katika saburi yenu utauwa na katika utauwa wenu, upendano wa ndugu na katika upendano wa ndugu, upendo. Maana mambo hayo yakiwa kwenu na kujaa tele, yawafanya ninyi kuwa si wavivu wala watu wasio na matunda, kwa kumjua Bwana wetu Yesu Kristo. (2 Petro 1:1-8)

Kuhusu Huduma ya Uanafunzi katika Familia

Huduma ya uanafunzi katika familia (FDM), ni shirika lisilo na kibiashara lililoanzishwa mwaka 1994 chini ya mwanzilishi na Mkurugenzi Mch, Craig Caster, kwa lengo la kusaidia, kufundisha na kuelimisha muundo wa kanisa la Kristo kuendesha familia kwa njia ya uanafunzi. Ili kilifanikisha hili, FDM hutoa vitabu vya kujifunzia, video zinazohusiana na mafunzo na matini za mtandaoni kwa ajili ya masomo binafsi, vikundi vidogo vidogo, vikundi ya mafunzo kwenye familia, na mwanafunzi mmoja mmoja. Hutoa semina kuhusu uanafunzi, ndoa na malezi.

Lengo kuu la FDM ni kufundisha na kusaidia viongozi wa Mkanisa ya Kikristo kuanzisha maono ya uanafunzi na kuipatia jamii matini za kujifunzia ili kuwasaidia kuendesha familia na makanisa yao. Toka mwaka 1995, maelfu ya watu wamehitumu masomo ya ndoa na malezi, mamia ya Mkanisa ya Marekani na mataifa mengine pia wamekuwa wakitoa huduma kwa waumini wao kupitia matini hizi. Huduma zao pia zimesaidia watu wengi kupitia mafunzo ya bure yanayopatikana kwenye www.FDM.world.

FDM inahudumu zaidi kimataifa katika nchi kama Urusi, Ukrain, Cuba, Mexiko, Afrika, Singapo, Japan na China. Pata mambo mengine zaidi kwenye www.FDM.world.